

**Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda
és Magyar- Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
és Alapfokú Művészeti Iskola**

4400 Nyíregyháza, Luther utca 7.sz.

**Az óvodai intézményegység
Pedagógiai programja
2024.**

„Minden dolgotok szereteben menjen végbe”

1 Kor. 16,17

Tartalomjegyzék

- az intézmény adatai-----	3
- előszó-----	4
- az evangélikus óvoda teológiai-pedagógiai alapvetése-----	6
- I. Bevezetés-----	7
- II. ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJA, FELADATA-----	11
- III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP-----	14
- IV. NEVELÉSÜNK ALAPVETŐ KERETEI-----	25
- V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI-----	34
- VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE-----	36
- VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI-----	41
- VIII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE-----	93
- IX. A SZOCIÁLISAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ, SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ ÉS/VAGY FEJLŐDÉSBEN AKADÁLYOZOTT GYERMEKEK FEJLESZTÉSE- -	97
- X. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ALKALMAZÁSÁNAK FELTÉTELRENDSZERE	108
- XI. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE-----	113
- XII. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI-----	117
- XIII. AZ ÉRTÉKELÉS, ELLENŐRZÉS RENDSZERE-----	124
- XIV. AZ ÓVODÁS GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK FIGYELEMMEL KÍSÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE-----	126
- XV. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT-----	133

Az intézmény neve:

Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Az óvoda jellemző adatai

Az óvoda telephelyeinek pontos címe: 4400 Nyíregyháza, Közép utca 1. sz.

Az óvoda fenntartója, címe, telefonszáma: Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség
4400 Nyíregyháza, Luther tér 14. sz. T: 42/508-770;

Az óvoda engedélyezett férőhelyeinek száma: 105 fő

Óvodai csoportok száma: 4

ÓVODAI CSOPORTOK ADATAI

1. sz. óvodai telephely Nyíregyháza, Közép u. 1. sz	1. BÚZASZEM CSOPORT	vegyes (26 fő)
	2. SZIVÁRVÁNY CSOPORT	vegyes (26 fő)
	3. HAJNALCSILLAG CSOPORT	vegyes (26 fő)
	4. MUSTÁRMAG CSOPORT	vegyes (26 fő)
AZ ÓVODA ENGEDÉLYEZETT CSOPORTSZÁMA 2015. 09.01-jétől		4

Az óvodai nevelési év rendje:

- szorgalmi időszak: szeptember 1 - május 31-ig
- nyári időszak: június 1 - augusztus 31-ig
- nyári szünet: öt hét (július végétől augusztus végéig)

Az óvoda nyitva tartása: munkanapokon 7-17 óráig

A módosított program hatályba lépése: 2024.

A programot készítette: Kovácsné Mráz Ágnes óvodapedagógus
közoktatásvezetői szakvizsga

Az óvoda helyi pedagógiai programja tartalmazza:

- az óvodai nevelés alapelveit, értékeit, célkitűzéseit,
- azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek: személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységeket,
- a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet,
- az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelést,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét.
- a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket.

A nevelési program tartalmazza továbbá:

- Az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket, feladatait,

- A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit, továbbfejlesztésének lehetőségeit.
- A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket:
- az erkölcsi nevelés és a hitéletre való nevelés elveit és gyakorlati módszereit.
- Az angol nyelvvel való ismerkedés feladatait, módszereit.

A program szakértői minősítését végezte: 2009-ben Németh Zoltánné
közoktatási szakértő
óvodai szaktanácsadó
2011-ben Fodorné Preznyik Zsuzsanna
közoktatási szakértő

A helyi pedagógiai program elkészítésénél az alábbi dokumentumokat vettük figyelembe:

137/2018. (A Kormány 363/2012.(XII.17.) Korm. Rendelet, életpe lép 2018. szeptember 1-jén

A Kormány 363/2012. (XII.17.) Korm. Rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A 2011.évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről (hatályba lépő rendelkezések)
20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet

1997. évi XXXI. tv. A gyermek védelméről és gyámügyi igazgatásáról.

2012.évi I. törvény a Munka törvénykönyvéről

2023.évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról.

ELŐSZÓ

*Jézus mondja: „Én vagyok a világ világossága:
aki engem követ, nem jár sötéttségben,
hanem övé lesz az élet világossága.”
János 8. 12*

Ez a program - tartalmánál fogva- múltból táplálkozó, a gyökerekre építő, több ezer éves értékrendet képviselő. Az egyetemes keresztyén értékrend ugyanakkor jövőbe mutató üzenetet közvetít.

Hisszük és valljuk, hogy ha az óvodai nevelésben megalapozzuk a keresztyén erkölcsi normákat, az élet váratlan és nehéz helyzeteiben is lesz mire támaszkodni.

Hisszük, ha megtanítjuk a gyermekeket közösségben élni, a közösség pozitív szabályai szerint, később sem lesznek a közösség ellenfelei és egyéni érdekeik nem kerekednek felül.

Hisszük, hogy jövőnk szempontjából olyan emberekre van szükség, akik már óvodáskorban elsajátítják a környezettudatos magatartást, akik felelősek döntéseikért és egymásért.

Hisszük, hogy ha nem a fogyasztói társadalmi szabályok szerint nőnek fel, miszerint:”vedd és vidd!”, akkor nem a pillanatnyi öröm hajszolásával telik az életük.

Tartalmas, vidám, értékes gyermekkort szeretnénk nyújtani nekik, mi óvodapedagógusok a családdal együttműködve.

Mert fontosnak tartjuk, hogy sikeres legyen munkánk eredménye: a társadalmilag hasznos és egyénileg értékes neveltséget, készségeket, jártasságot és tudást birtokló gyermek iskolába lépése.

Óvodánkkal megvalósulhat a nyíregyházi evangélikus intézményrendszer első láncszeme. A mi egyedi helyzetünk lehetővé teszi azt, hogy az óvodában megalapozott keresztyén erkölcsi szokásrendszer továbbfolytatódjon az Evangélikus Általános Iskolában, sőt akár az Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban. Ez a lehetőség adott, ezt szeretnénk a szülők számára felkínálni, a szülő joga és felelőssége, hogy él-e vele.

Nevelési programunkat ajánljuk mindazon szülő számára, akiknek fontos, hogy gyermekük színvonalas nevelésben részesüljön, és keresztyén értékrend szerint nevelkedjen.

Programunk az óvodáskorú gyermek testi, lelki, értelmi nevelését elősegítő pedagógiai program, ugyanakkor szeretetteljes légkört megteremtő, szeretetkapcsolatokra építő program.

Mivel és hogyan történik mindez:

- a nevelés tervezett és spontán hatórendszerének megvalósításával,
- a gyermekközpontúság, a gyermeki jogok és szükségletek előtérbe állításával,
- a természeti környezet személyiséget formáló szerepének kiemelésével,
- az egészséges életmód szokásrendszerének megalapozásával,
- az óvodai játék, mozgás, kommunikáció, tanulás, és a manuális tevékenységek megvalósítása élményszerű megfigyelések, tapasztalások, gyakorlás útján.
- tehetséggondozás a minden gyermekben rejlő erősségekre építve, változatos tevékenységek biztosításával (mozgás, ének, nyelvi, kézimunka)
- egyéni fejlesztés és hátránykompenzáció fejlesztő szakemberek bevonásával (logopédus, gyermekjóléti és családsegítő munkatárs, gyógypedagógus, pszichológus, mozgásterapeuta)

- a családokkal történő szoros együttműködéssel, egyházi és világi kapcsolatrendszerünk erősítésével, bővítésével. Az intézményi lelkésszel való rendszeres kapcsolat ápolása, heti hittanfoglalkozások, gyülekezeti alkalmak, áhítatok, családi napok során.

A keresztyén erkölcsi értékek megalapozása és megőrzése mellett, nagyon fontos azonban az is, hogy fokozottabban ismerjük, és őrizzük meg helyi értékeinket, hiszen abból kiindulva, azokra alapozva tudjuk kialakítani a kerek egészet.

Közös dolgunknak tekintjük tehát, hogy Nyíregyházán a meglévő intézményrendszert, hagyományrendszert erősítsük, és a hiányzó láncszemeket pótoljuk. Óvodánk egy olyan környezetben alakul meg, ahol az evangélikus lakosság szorgalma, kitartása, tenni akarása várost, egyházat és iskolát alapított.

Mi sem lehetünk gyengébbek elődeinknél! Számunkra is a hit ereje és a tenni akarás mutat utat. A mai kor válságaira az egyház és intézményrendszereinek nevelőmunkája adhat kiutat.

Az evangélikus egyház útmutatása alapján most a legfontosabb az összetartás és az intézményrendszer erősítése. Meg kell szólítani az embereket, a szülőket és a gyermekeket hogy van remény a felemelkedésre, a hit és szeretet által.

Mi az óvodáskorú gyermekek nevelői úgy gondoljuk, hogy színvonalas, és mindenkor a természeti és társadalmi környezetre épülő, és azt figyelembevevő helyi nevelési program biztosíthatja a gyermekek harmonikus testi, lelki értelmi fejlesztését.

Feladatunk szerteágazó, egymásra épülő és egymással összefüggő, komplex módon érvényesülő differenciált és játékos tevékenységek szervezése, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét.

AZ EVANGÉLIKUS ÓVOA TEOLÓGIAI-PEDAGÓGIAI ALAPVETÉSE

A Magyarországi Evangélikus Egyházban elkötelezték vagyunk az oktatási-nevelési küldetésünket szolgáló óvodák fenntartásában és működtetésében. A Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában arra törekszünk, hogy Krisztus személyén tájékozódó Isten-hitünk vezéreljen minket, melynek evangélikus jellegéhez ragaszkodunk. Ennek szellemében az evangélikus óvoda legfontosabb egyedi alapjai a következők:

A megközelítés

Az evangélikus óvodában a legfőbb érték az ember, aki Isten teremtménye, kegyelemre szoruló és Krisztusban megmentett egyéniség. Az evangélikus óvodában követjük Krisztus végtelenül elfogadó magatartását, melyben azt mondja: *Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa (Lk 18,16)*. Az egyén iránti elköteleződésben látjuk a személyiség kibontakoztatásának kulcsát.

Ezért óvodánk

arra törekszik, hogy a családokkal való együtt munkálkodásban, valamint a gyermekekkel való bensőséges együttlét révén megismerje és elfogadja a gyermekek teljes személyiségét, egyénileg megjelenő képességeinek, korának adottságait szem előtt tartva segítse testi, szellemi és lelki felnövekedését. Figyelünk arra, hogy a nevelés minden résztvevője megfelelő biztatást és bátorítást kaphasson feladata értelmezéséhez és áldozatos betöltéséhez.

A döntéshozatal

Jézus tanításának és életpéldájának értelmében az evangélikus óvoda szándéka személyes emberi kapcsolatok kialakítása. Nem kíván elszigetelődni nehéz helyzetektől sem. Életfolytatásában – természetesen a törvényesség megtartásával – nem a külső szabályok elsődlegesek, hanem az Isten- közeli, személyes döntések. Ezt csakis a Jézus Krisztusban

való bizalmi közösségben tudja elképzelni. Munkájában azt az egész életre szilárd bázist adó bizalmi közösséget igyekszik felébreszteni gyermekekbe és családjaikban egyaránt.

Ezért óvodánk

olyan egyéni és közösségi élményeket kínál, amely esélyt ad a személyiség kibontakoztatására, a hit megszületésére, a családok számára pedig a keresztény közösségben hordozott közös felelősség megélésére. Tapintatot, védelmet, személyességet nyújtunk. Mindenkit saját érési folyamatában látunk. Hitoktatóink, intézményi lelkészeink, óvodapedagógusaink nem hatalmi helyzetből, hanem esendő, személyes példaadással segítik ezt.

A Biblia

Az evangélikus óvoda a Bibliát alapnak tekinti, mert benne – a múlt- és jelenkor személyes és közösségi tanúságtevői révén – rajzolódik ki Krisztus személye, akin keresztül Isten személyes jelenlétével találkozunk. Emiatt központi kérdésnek tartja az Írással való elmélyült, személyes, bölcs és tudós kapcsolatot, melynek részben megismertetését, főképpen pedig tartalmának természetes megélését tartja szem előtt.

Ezért óvodánk

segíti az óvodásokat koruknak megfelelő módon a Biblia helyes megértésében. Óvodapedagógusaink pedig készek Krisztusra mutató forrásként forgatni, melyen keresztül Isten akaratát keresik.

A közösség

Az evangélikus óvoda Krisztus lelkületével működő gyülekezetté kíván formálódni. A benne alakuló közösség - szülők, óvodapedagógusok, gyermekek – arra hívtak, hogy Krisztus tanítványaivá, Isten népévé váljanak. Készek legyenek szeretetben elfogadni a sokféle gondolkodást, irgalmas szeretettel vegyenek részt egymás életében, vállalják a világban való jelenlétet, legyenek készek bűnöket megbocsátani, és járja át őket a jó cselekvések természetes vágya.

Ezért óvodánk

nevelőmunkájának középpontjában nem a jótettek halmozása, tudásbéli teljesítmények vagy a jó magaviselet áll. Teljesítményeiktől független szeretettel fogadunk el mindenkit. Nagy gondot fordítunk a sokféleség elfogadására. Nyitottak vagyunk a gazdasági, vallási, népi hovatartozás szerinti, nem orientáció által meghatározott, vagy egyéb különbségek elfogadására, és ezekhez toleránsan közeledünk.

I. BEVEZETÉS

Az óvoda rövid bemutatása, előzmények, helyzetelemzés:

Az óvodai intézményegység 2009. szeptember 1-én nyitotta meg kapuját Nyíregyházán a Luther tér 14. szám alatt, az Evangélikus Egyházközségi Hivatal bal szárnyában egy lelkészlakás átalakításával. A szükséges helyiségek kialakítása után egy csoportszobában 25 férőhellyel indult el az óvodai nevelés. A 6/2009 (III. 13.) NYEEKPR határozata alapján 2009. szeptember 1-től kezdtük meg a működésünket a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség fenntartásával, az Evangélikus Általános Iskola és Óvoda többcélú intézmény szervezeti formájában.

Az Evangélikus Általános Iskolának nagy hagyományai vannak. Első ízben, 1892-ben nyitotta meg kapuit, majd 1945-ben államosították. Évtizedeken keresztül a Kodály Zoltán Általános Iskolaműködött itt, melynek Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata volt a fenntartója. 2001-ben az épületet visszakapta a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség és ismét megkezdhetette működését az Evangélikus Általános Iskola.

Az óvodai intézményegység családi, otthonos környezetben nyílt meg, és nevelési programunk megvalósítása során fontos célunk volt, hogy magas szakmai színvonalon valósuljanak meg vállalt feladataink, és változatos, tartalmas programokat szerveztünk a gyermekek, szülők számára. Mindig törekedtünk arra, hogy szoros kapcsolatot ápoljunk az iskolával és így sok közös rendezvény, közös ünnep és kirándulás valósult meg. Az evangélikus egyházzal és a gyülekezettel sok örömteli eseményen vettünk részt. Óvodásaink számos ünnepen énekes-verses műsorral szolgáltak templomainkban, gyülekezeteknél, ifjúsági és nyugdíjas rendezvényeken. A gyermekek hitéletre való nevelése szervezett hittanfoglalkozásokon és a mindennapi tevékenységekbe ágyazottan valósul meg. A gyermekek szeretnek óvodánkba járni és a szülők is elégedettek az itt folyó nevelő munkával. Folyamatosan sokan kerestek fel bennünket és jelezték számunkra, hogy szeretnék, ha gyermekük óvodánkba járna. Sajnos hely hiányában sok szülőt el kellett utasítanunk. Ez a nagy igény indította egyházközségünketarra, hogy pályázatot nyújtson be óvodabővítésre, ami 2011-ben sikeres lett. Hálaság vagyunk Urunknak, Istenünknek, aki megadta nekünk a sikert és a növekedést, és erőt adott mindannyiunk számára a feladatok elvégzéséhez.

I.1. Az óvoda tárgyi infrastrukturális feltételrendszerének változásai:

A Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség 2010-ben óvodabővítésre nyújtott be pályázatot, (EA-OP 4.1.11.) amely sikeres lett, így 100 millió Ft EU-s támogatásból, közel 50 millió Ft Országos Egyház által nyújtott önerőből, továbbá a fenntartó is közel 20 millió Ft-ot tett hozzá az új óvoda felépítéséhez. A szükséges intézkedéseket követően 2012 januárjában megkezdődött a Szent István utcán lévő régi Luther Márton Kollégium épületének bontása, majd az új 800nm-es óvoda épület felépítése. Az épületet a Nyírségterv tervezőiroda tervezte, a projekt vezetője Sallai Gábor presbiter úr volt. Kivitelező a Karakter 95 Kft volt.

Az óvoda épülete egy emeletes, modern, korszerű technológiával épült, az épületben alkalmazták az energiatakarékos és biztonságtechnikai eljárásokat. Az épület teljes körűen akadálymentesített, korszerű lift segíti a mozgáskorlátozottak emeletre jutását. Az épületben három csoportszobát alakítottak ki a szükséges gyermekmosdóval, öltözőkkel, egyéni fejlesztő szobával. A tornaszoba és a tornaszertár jó feltételeket biztosít a mindennapos tornához, a testneveléshez és egyéb szervezett foglalkozásokhoz. A helyiségekben parketta, a közlekedőkben, mosdókban járólappal burkolat van, amely esztétikus kivitelű. Az óvoda bútorait főleg Németországi kapcsolatok segítségével, adományokból biztosítottuk. Az épületben korszerű tálalókonyha van, 2024-ben ipari mosogatógép vásárlásával még gyorsabbá és hatékonyabbá vált a mosogatás. A gyermekek étkeztetését a Luther Márton Kollégium konyhájával kötött szerződéssel biztosítjuk, és biztosítjuk a diétást étkeztetést is. (tej, tojás, liszt érzékenység, diabétesz) A fűtés szintenként szabályozható, egyedi gázkazánnal történik és radiátorok fűtik a helyiségeket. Az óvoda tetőszerkezetére napelemeket helyeztünk el 2020-ban ami segíti a villamosenergiaival való takarékoskodást is.

Az óvoda udvarán a kombinált mászóka alatt ütőcsillapító gumilapot helyeztünk el, térburkolattal alakították ki a parkolókat, a gyermekek által használt udvarrészeket pedig füvesítettük, kialakítottuk a veteményes, virágoskerteket és díszfákat, gyümölcsfákat ültettünk.

Céljaink ennek érdekében:

A minőségi fejlesztést a fejlesztőjátékok folyamatos beszerzése, telepítése, esetleges cseréje jelenti, ezek programunk sikeres megvalósítását elősegítik. A játékok, az udvari és tornaszobai mozgásfejlesztő eszközök mennyiségi és minőségi beszerzése, bővítése

folyamatos feladat. A zenei kelléktárat bővítettük új hangszerek eszközök vásárlásával. a vizuális neveléshez, jó minőségű esztétikus alkotások készítéséhez megfelelő anyagokat évente többször vásárolunk. A környezeti neveléshez, a megfigyelésekhez, a kerti munkához alkalmas eszközöket biztosítunk: virágoskert, gyümölcsfák, magaságások és kislapátok. A nagyméretű térkővel burkolt udvarrészen festett téri játékokat és közlekedési pályát alakítottunk ki.

Az óvónők szakkönyvellátottságát nagymértékben bővítettük, és az intézményi továbbképzési terv ütemezése alapján folyamatosan-biztosítjuk a szakmai továbbképzést.

A játékos differenciált tanuláshoz, az eszközállomány folyamatosan bővül és a szertári eszközkészlet bővítésében folyamatosan esztétikus új eszközöket készítenek

Az óvoda kiemelkedően rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. 2021-től minden csoportban digitális táblát biztosítunk a gyermekek ismereteinek bővítéséhez, elsősorban a Learning apps program felhasználásával.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek. Biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé tettük mozgás és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, anyagokkal vettük körül. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak számukra hozzáférhető módon, de a gyermekek biztonságára ügyelve helyeztük el. 2023-ban kerti zuhanyzót alakítottunk ki, biztosítva ezzel a meleg nyári napokon a felüdülést. A csoportszobákban, tornateremben, egyéni fejlesztő szobában, nevelői szobában hűtő-fűtő klíma segítségével biztosítjuk az optimális hőmérsékletet, és a készülékeknek évente elvégeztetjük a szükséges karbantartását is. Az óvodai épület megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak és lehetőséget teremt a szülők fogadására.

Óvodánk bővítésének története: 2013-ban óvodánk jó hírének köszönhetően egyre több szülő jelezte igényét, hogy óvodánkba szeretné íratni gyermekét. Sajnos a megüresedő férőhelyekre (az iskolába távozó gyermekek száma) tudtunk csak felvenni új gyermekeket, a jelentkezők száma pedig négyszeres arányú volt. A Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Presbitériuma a nagy igények figyelembe vételével úgy döntött, hogy a Luther téri óvodai épületrészt újból megnyithatjuk. A szükséges engedélyeztetési eljárás után 2014 szeptemberében kisebb átalakítások és berendezések után ismét megnyitott egy csoport. Az alapító okirat módosításával óvodánknak azóta 105 férőhelye van.

A Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség épületének felújítása miatt a 2. számú telephely áthelyezésre került az önkormányzati fenntartású Gyermekek Háza Déli Óvoda Bóbita Tagintézmény épületébe (Nyíregyháza, Vécsey köz 4-6). Itt egy csoportszobát, öltözőt, mosdót, tornaszobát, udvarrészt használhatna k a Mustármag csoportos óvodásaink.

A MEE Nevelési és Oktatási Irodájához benyújtott sikeres pályázat eredményeképpen a tetőtér beépítésének köszönhetően további egy csoportszobát alakítottunk ki a tornaterem áthelyezésével, így 2020. szeptember 1-jétől egy épületben van mind a négy csoport.

Az újonnan kialakított Mustármag csoportban a játékeszközök és berendezési tárgyak esztétikus, otthonos kialakítást eredményeztek.

I.2. Szakmai, személyi feltételek:

Létszám alakulása: A Közép u. 1. szám alatti épületben 2020. szeptember 1-jétől négy csoportba 104 férőhelyre vehető fel gyermek. A vegyes életkorú osztatlan óvodai csoportokba 26 gyermek járhat.

Minden csoporthoz biztosítjuk a személyi feltételeket: két óvodapedagógust és egy dajkát akik az elfogadott Helyi Pedagógiai program szerint, az Óvodai Nevelés Országos

Alapprogramjával összhangban valósítják meg a feladatokat, figyelembe véve a fenntartó egyház elvárásait.

Alapvetőnek tartjuk, hogy a szülők érezzék, minden dolgozó a gyermekekért tevékenykedik, akikben a szülők partnert és támaszt találnak. Ugyanakkor a pedagógus is támaszkodik a szülők segítségére, kéréseivel a gyermek fejlődése érdekében fordul hozzájuk, hiszen a cél közös: a gyerekek nyugodt, vidám, szeretetteljes kiegyensúlyozott élete, fejlődésének elősegítése.

Óvodákban a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak: 1 fő karbantartó, 4 fő dajka, 1 fő segítő dajka, 1 fő pedagógiai asszisztens, 1 fő óvodatitkár és 1 fő konyhai dolgozó.

A dolgozók munkájának értékelése

Az óvoda rendszeresen méri és értékeli folyamatait. A dolgozók munkájának értékelésére nagy hangsúlyt helyezünk. A rendszeres szakmai munka belső ellenőrzésével a pedagógiai program megvalósulását segítjük. Tartalmi, tárgyi és szervezeti folyamatainkat évente rendszeresen szempontrendszer alapján mérjük és értékeljük, hogy a meghatározott területeken és a fenntartó által jóváhagyott munkaterv alapján és a saját munkatervben kitűzött rövid-, és középtávú céloknak hogyan tud megfelelni, azok megvalósításában hol tart.

Eddig elért eredmények, amire támaszkodhatunk:

- nyugodt, tevékeny, fejlesztő óvodai légkör,
- magas színvonalú jól megtervezett, tartalmas szakmai munka
- az óvoda dolgozói gyermekközpontú, elfogadó és szeretetteljes bánásmóddal fordulnak a gyermekek felé,
- az ünnepek, rendezvények színvonalas megszervezése és megvalósítása,
- jó együttműködési készség a kitűzött feladatok teljesítésében,
- megújulási készség a szakmai munkában,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése érdekében jó együttműködés a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- jó együttműködés a szülőkkel.

I.3. A családok szociokulturális háttere:

A városban a szülők és a családok összetétele különböző. A város több pontjáról érkeznek hozzánk gyerekek, körzet határ, ill. kötelező felvételre vonatkozó rendelkezés nincs, hiszen intézményünk egyházi fenntartása ezt lehetővé teszi. (2011. évi CXCV. Köznevelési törv. 31.§)

A bokortanyákon, külterületeken élő szülők iskolázottsága, életmódja, lakáskörülményei és jövedelemszintje átlagosnak mondható. A kertes házak ápoltak, gondozottak és általában nagyméretűek. A családok többsége szoros kötelékben van a nagycsaláddal, a generációkkal. Országos szinten és városunkban is a gyermekvállalás növekvő tendenciát mutat. A családok sok éve együttműködve, jó partnerként segítik az óvodai, iskolai nevelőmunkát, a rendezvényein részt vesznek, és lehetőségeikhez mérten támogatják azt. Óvodánkban jelenleg az evangélikus gyermekek aránya 38%, református gyermekek aránya 32%-os, egyéb felekezetűek aránya 30%.

Óvodánkba várunk bármilyen felekezetű vagy felekezeti hovatartozás nélküli gyermeket, aki nyíregyházi lakos, helyben él és elfogadja a pedagógiai programunk alapelveit, célkitűzéseit. Amennyiben az óvodai férőhelyekre túljelentkezés van, akkor előnyben részesülhetnek, akik evangélikus felekezetűek. (2011.évi CXCV. Köznevelési törvény 31.§)

I.4. Gazdálkodás, finanszírozás:

Az óvoda fenntartási és működési költségeit az évente összeállított fenntartó által jóváhagyott költségvetésben kerül előirányzatra. Célunk, hogy az intézményegység tárgyi feltételei optimálisan szolgálják ki a napi működést, ugyanakkor ügyelünk a takarékosagra, állagmegóvásra és fejlesztésre. A költségvetési keretek teljes felhasználására törekszünk. A minőség biztosítása érdekében anyagi lehetőségeinkről tervszerűen és folyamatosan tájékozódunk. Az óvoda anyagi haszonszerzésre irányuló tevékenységet is folytathat, (pl. terembérlet a fenntartó jóváhagyásával) ha nem sérti az alapfeladatainak ellátását. Ezt az összeget a költségvetés megállapításánál figyelmen kívül kell hagyni.

A költségvetésen túl az alábbi bevételek segítik az óvoda működését:

- pályázatok,
- alapítványi bevételek (a szülők felajánlott adójának 1%-a, óvodai jótékonysági bál, külön rendezvények, felajánlások, egyház által felajánlott adományok)
- szülői igények alapján önköltséges foglalkozások szervezése.

II. ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJA, FELADATA

II. 1. Az óvoda alapvető funkciói:

1. Óvó- védő
2. Szociális
3. Nevelő és személyiségfejlesztő

II. 2. Cél:

Az óvoda a köznevelési intézményrendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvodai nevelésünk célja, hogy biztosítsuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Az óvodai nevelésünk célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését a gyermekei személyiség kibontakoztatását a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekellátását is)

II. 3. Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

II.3.1. Az egészséges életmód alakítása: az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás az
- öltözködés, a pihenés,
- a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelés megvalósítása.

II.3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés:

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges:

- hogy a gyermeket már óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék,
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze,
- az óvoda egyszerre segítse a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek,
- az óvoda nevelje a gyermekeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakor

lása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás és normarendszerének megalapozása.

Helyi sajátosságunk továbbá a keresztyén értékrendszer közvetítése az erkölcsi, érzelmi nevelés kiteljesítése érdekében.

Lelki nevelés a gyermekek személyiségének kibontakoztatásával, az érzelmi élet kiteljesítésével, a pozitív személyiségjegyek erősítésével. Hitéletre való nevelés a heti két hittanfoglalkozás, a mindennapos áhítatok és a Családi Istentiszteletek alkalmával.

Az óvoda a gyermekek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztyén kulturális értékek, hazaszeretet és a szülőföldre és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda

együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

II.3.3. Az anyanyelvi, az érzelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszéltető környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai tevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd-, és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire építve biztosít a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten, szervezeten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyze tekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

II. 4. Speciális kiemelt feladatok:

- **közösségi élet, erkölcsi és hitéletre való nevelés**
- **prevenciós és korrekciós feladatok. (mozgásfejlesztés)**
- **kisgyermekkorai angol nyelvi nevelés, tehetséggondozás**

A pedagógiai program jellemzői:

- középpontban a gyermek és környezete áll,
- a tolerancia és együttműködési készség fejlesztése,
- természet- és élet közeliség,
- a keresztyén erkölcsi értékrendszer sokoldalú közvetítése,
- a másság elfogadása (vallási, faji, fejlettség, stb.)
- az egyéni bánásmód, az egyéni elvárásokhoz való alkalmazkodás,
- az óvónők változatos lehetőségeket, alkalmakat teremtenek a kötött és a kötetlen tevékenységekhez, és kihasználják a spontán lehetőségeket,
- a műveltségtartalmakat tudományágakra bontva, mégis komplexen közvetítjük, egy tudatosan megtervezett egységben,
- a kisgyermekkorai kétnyelvűség megalapozása, az idegen nyelv megszerettetése,
- fontosnak tartjuk az anyanyelvi nevelés állandó jelenlétét, folyamatosságát az egész nap folyamán és mindenfajta tevékenység közben,
- programunk a testi, lelki, értelmi nevelés összhangjára törekszik.

II. 5. Az óvodai nevelés alapelvei:

Az óvodai nevelésünk elvei, célja: az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség szabad kibontakoztatása.

E cél megvalósítása érdekében a következő alapelveket vesszük figyelembe:

- a) a gyermeket - mint fejlődő személyiséget- szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Óvodásainkat az elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Az óvodai nevelésünk segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- c) az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, elősegítésére irányul, az emberi jogok és a gyermekeket megillető jogok tiszteletben tartásával oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

A speciális célkitűzésekből adódó részfeladatok a következő területeken valósulnak meg:

- az egészséges életmód kialakítása
- lelki, érzelmi nevelés és szocializáció
- értelmi nevelés és fejlesztés a fő tevékenységi formákon keresztül
- A speciális nevelési szükségletű gyermekek fejlesztésének rövid és hosszú távú feladatait minden esetben az óvodai környezetbe integráltan nevelhetőséget igazoló gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai vizsgálatok diagnózisára, javaslatára kell építeni.

Biztosítani szükséges:

- a másságot elfogadó személyi, tárgyi környezetet
- az alkalmazkodó képességük, akaraterejük, önállóságuk fejlesztéséhez szükséges motivációs bázist.
- a fejlődésükhöz szükséges rendszeres fejlesztést és vizsgálatot speciális szakember háttérrel.

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

III.1. Gyermekkép

Nevelési programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény is egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk.

Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakoztatásának, sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodánkba járó gyermekeket tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezze.

A gyermeknek alapvető joga születésétől fogva, hogy olyan nevelésben részesüljön, amelyben személyisége kiteljesedhet, és a gyermek jogos érdekeit szolgálja. Olyan nevelésben részesüljön, amely elősegíti harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségei, képességei, ismeretei, jártasságai, érzelmi és akarat tulajdonságai műveltsége életkori sajátosságainak megfelelő, tudatos fejlődését. Erkölcsös, önálló életvitelre és céljai

elérésére, a magán érdeket a köz érdekeivel összeegyeztetni is képes emberré felelős állampolgárrá válhasson.

Joga van:

- az egyenlőséghez (függetlenül vallástól, származástól, nemiségtől)
- az egészséges testi és lelki fejlődéshez,
- különleges és szakértő ápoláshoz, fejlesztéshez, ha sajátos nevelési igényű,
- a szeretethez, megértéshez és gondoskodáshoz
- a támogatáshoz, a játékhoz és pihenéshez,
- szükség esetén az azonnali segítséghoz,
- ahhoz, hogy megoltalmazza a kegyetlenségtől, az elhanyagolástól, kihasználástól, káros médiahatásoktól.

Szüksége van:

- testi és lelki biztonságra,
- elismerésre és visszaigazolásra,
- mozgástérre, játékokra és mozgásra,
- állandóságra és változatosságra,
- megfelelő táplálkozásra,
- szilárd erkölcsi értékekre, valódi példaképekre.

Személyiségfejlődésüket a test, a lélek, az értelem hármas egységében kívánjuk megvalósítani.

Szeretnénk, ha gyermekeinkről elmondhatnánk:

- Jól érzik magukat az óvodában.
- Közvetlenek, nyíltak.
- Öszinték, megbocsátani tudók, tisztelettudók.
- Viselkedésükön tükröződik Isten és mások felé irányuló szeretet.
- Pozitív beállítottságúak, vidámak.
- Edzetek, jó teherbírásúak, saját és társaik egészségét, testi épségét nem veszélyeztetik.

III.2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja tartalmazza azokat az általános pedagógiai – pszichológiai alapelveket, amelyet a gyermekek fejlesztése érdekében munkánk során érvényesítünk. Az óvodánk helyi programja erre épül, ezt teljesíti ki.

Sajátos szervezeti keretek és formák között, különböző tevékenységekkel integrálja és differenciálja az óvoda óvó-védő, nevelési és szociális funkcióit.

Óvodánk nyitott és bekapcsolódik azokba a tevékenységekbe, amelyet a vele kapcsolatot tartó intézmények a gyerekek érdekében folytatnak. Ezekbe a tevékenységekbe bevonja a különböző helyi, társadalmi, művelődési, egészségügyi, gazdasági és egyéb szervezetek képviselőit. Ugyanakkor fellép és elutasít minden olyan szolgáltatást, kezdeményezést, tevékenységet, amely az óvodás gyermek testi, szellemi, szociális, érzelmi fejlődését megzavarhatja, vagy veszélyezteti.

Olyan esélyegyenlőséget alakít ki, amellyel az adott területen lévő gyerekek élet- és nevelési feltételeit javíthatja.

Az óvodai nevelésben alapul hogy:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;

- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretet teljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű- az életkornak és fejlettségének megfelelő- tevékenységekről. Különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

III.3. Pedagóguskép

Az óvodában a nevelő munka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára. Az óvodai nevelés eredményességéhez hozzájárul az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája. Egymás munkájának megbecsülését kiemelten fontosnak tartjuk.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladtuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját és anyanyelvét.

Óvodánk nevelőtestülete pedagógiai munkáját keresztyén erkölcsi felelősséggel, hitbeli elkötelezettséggel végzi. A mindennapok során a gyermekek érdekében végzett munka csak a feltétel nélküli szeretet közvetítésében valósulhat meg.

Keresztyén szellemű nevelésünk során előtérbe helyezzük a gyermek életkori és egyéni sajátosságait, kiemelten fontosnak tartjuk, hogy segítsük lelki, érzelmi fejlődésüket, hittel és szeretettel neveljünk.

Programunk az egységes szemléletet és feladatrendszert biztosítja számunkra, az óvodapedagógusok változatos érdeklődése, szakmai módszertani kultúrája, helyismerete pedig egyediséget visz a csoport életébe.

A vallásos ismeretek elsajátítása, a lelki közösség megélése a gyermekcsoport életében megerősítő pozitív élmény legyen. Az alapvető egyetemes keresztyén etikai normák megismertetése a személyiségformálás fontos eszköze. A megbocsátás, az elfogadás, együttműködés, együttérzés a szeretetkapcsolatok apró jelei segítik a gyermekeket abban, hogy jó emberek, jó keresztyének legyenek.

Hitüket vállaló, biztonságot, szeretetet közvetítő óvónőink bizalommal teli otthonos légkört teremtenek. Az óvodában dolgozó felnőttek mélyen átérzik az evangélikus egyházi óvodai nevelés felelősségét, fontosságát. Rendszeresen részt vesznek Istentiszteleten (min.

havonta) bibliaórákon, gyülekezeti alkalmakon, felkészítik a gyermekeket egyházi énekes-verses szolgálatokra. Együttműködnek az óvodalelkésszel, támogatják munkáját.

A gyermek lelke, lelki üdve felett nem rendelkezünk, de a legtöbbet tehetjük meg érte: Kezét fogva az Úr Jézushoz vezetjük őt!

III.4. Szülőkép

Az olyan szülő az ideális a gyermek fejlődése érdekében, aki:

- azonosulni tud a Helyi Pedagógiai Program szellemiségével, céljaival,
- a gyermek fejlesztése érdekében végzett feladatokkal,
- segíti mindennek megvalósulását elvileg és gyakorlatilag is.
- gyermekének jogai alapján megfelelően képes az együttműködésre,
- képes a jó kapcsolat kialakítására és megtartására a gyermek nevelése érdekében,
- aki tiszteli gyermeke pedagógusát és az óvoda valamennyi dolgozóját,
- aki vigyáz az óvoda rendjére,
- aki betartja a Házi rend szabályait, ismeri kötelességeit és jogait.

A gyermek szülője köteles: a családjogi 1997.évi XXXI. törv. 12. §-a alapján

- a gyermekével együttműködni, emberi méltóságát tiszteletben tartani,
- gyermekét az őt érintő kérdésekről tájékoztatni,
- gyermekének jogainak érvényesítése érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni,
- a gyermeke ellátásában, fejlesztésében közreműködő személyekkel, szervekkel és hatóságokkal együttműködni.

A szülő joga, hogy gyermeke neveléséhez igénybe vegye a pedagógiai szakszolgálat intézményét. A szülő kötelessége hogy megjelenjen a nevelési tanácsadason, biztosítsa gyermekének pszichológusi vizsgálatokon és a fejlesztő foglalkozásokon való részvételét, ha a gyermekkel foglalkozó pedagógus erre javaslatot tesz. Ha az e bekezdésben foglalt kötelezettségének a szülő nem tesz eleget, a jegyző kötelezi a szülőt kötelezettségének betartására. Nkt. 72. § (1) bek.

III.5. Az óvodai nevelés rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljának kiteljesedését.

A rendszer elemei a következők:

- a.) a nevelés alapvető keretei: az egészséges életmódra nevelés, az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása, az értelmi nevelés és fejlesztés.
- b.) az óvodai élet tevékenységi formái: a játék, a verselés, mesélés, a mozgás, a munka, a tanulás, mese-vers, ének-zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás kézimunka, a külső világ tevékeny megismerése. Közülük elsődleges és alapvető a játék és mozgás, mely áthatja a gyerek egyéb tevékenységeit is. E tevékenységi formák az óvodai nevelés eszközei.
- c.) a hittanfoglalkozás hetente valósul meg,
- d.) az egyéb délutánonként szervezett foglalkozások a mozgásfejlődést és a tehetséggondozást segítik elő: heti egy alkalommal mozgásfejlesztő gyermektornát, ovifocit, néptáncot, balettet, zeneovit, kézműves kuckót szervezünk. A napi tevékenységekbe ágyazottan és heti egy szervezett alkalmon az angol nyelvvel való ismerkedés is megjelenik. (dalok, mondókák, kifejezések naponta jelen vannak, kezdeményezés formájában.)

e.) a tevékenységek kerete: hagyományápolás és teremtés a környezet tevékeny megismerésében

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.

Óvodánk helyeségei tiszták, barátságosak, a dekoráció a gyermekek vagy az óvónők munkája. Folyosónkat is főleg gyermekmunkák díszítsék. Az óvoda tükrözze a helyi értékeket, a magyar hagyományokat.

Az óvodai élet tevékenységi formáin a magyar nyelv használata érvényesül. Feladatunk az

anyanyelvi értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása. A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett törekszünk a minél teljesebb kommunikációra. Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítjuk az utánzásokon alapuló nyelvtanulást. A magyar kultúrkincsből (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezzük meg a nyelvelsajátítást. A kommunikáció más csatornáit is fejlesztjük különböző drámajátékokkal, szituációs játékokkal mely a mozdulatok, a mimika és a gesztus jelentéstartalmát fejleszti. Az óvónő feladata, hogy alkalmanként biztosítson lehetőséget a migráns gyerekek számára, hogy a szülőhazájában tanult verseket, dalokat, mondókákat elmondhassa, és ezáltal élményt nyújtson társainak. Így tudatosan elősegítjük az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, továbbá az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Az óvodai élet megszervezésénél, az új program bevezetésénél és megvalósításánál arra törekszünk, hogy minden gyermek személyiségének formálása speciális módon, sok játékosággal, ötletességgel, de mindig sok türelemmel és szeretettel történjen.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki szükségleteinek kielégítése. Ezenbelül: Az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés, az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. A nevelés az óvodában családi, derűs légkörben folyik, biztosítva a gyermek fejlődéséhez szükséges sokféle és változatos tevékenységet.

Az óvoda egyrészt folytatja a család nevelőmunkáját, másrészt új módon kiegészíti azt.

Az óvoda a családdal együtt elért eredményeivel megalapozza az iskolai életet, így a gyermekek képessé válnak arra, hogy ott a növekvő követelményeknek eleget tegyenek. A sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű gyermekek problémáit még az iskolába lépés előtt rendezni kell. A szükséges szakemberek bevonásával szükséges felkészíteni őket az iskolai életre. Állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai eljárásban részesüljön attól kezdődően, hogy igény jogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani. (a Nkt. CXc. törvény 47. §-a alapján).

Minden gyermek érezze, hogy közösségben élni jó, érezze a felnőttek szeretetét.

Az óvodai nevelés a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel) együttműködve eredményesebben alapozhatja meg a gyermekek nyelvi, kulturális fejlesztését és a hagyományápolást.

Nevelésfilozófiánk, értékrendszerünk:

Egész Európában ráirányul a figyelem az iskoláskor előtti nevelésre, az óvodák szerepére, amely a leghatékonyabban képes kiegyenlíteni a családi körülményekből, nevelésből fakadó esélyegyenlőtlenségeket.

A pszichológiai kutatások is rávilágítottak az érzelmi és szociális faktorok meghatározó szerepére a korai gyermekkori fejlődésben. Mindinkább növekszik az a meggyőződés, hogy az ember fejlődése szempontjából a legtöbb dolog 0-7 éves korig dől el.

Óvodásaink életminősége függ attól, hogy milyen mértékben tudjuk átadni számukra azokat az információkat, amelyek a keresztyén élet kibontakozásában a legfontosabbak. Szeretettel akarjuk hitre nyitottá nevelni gyermekeinket, úgy mutatva be nekik ezt a világot, hogy teljes világképük legyen.

Célunk, hogy ne csak a látható, hanem a láthatatlan világra vonatkozó ismeretekkel is rendelkezzenek.

Az óvodai nevelés országos alapprogramjának elveivel és céljaival összhangban, ugyanakkor keresztyén emberként közvetítjük az értékeket, ismereteket, és valósítjuk meg a céljainkat.

Az evangélikus egyházi óvodában különösen fontos és alapvető a lelki nevelés, melynek során:

- A gyermekek pozitív személyiségjegyei kialakulnak, megerősödnek.
- Célunk a keresztyén erkölcsi normák beépítése a gyerekek interperszonális kapcsolataiba.
- A hitre nyitottság, a hitélet gyakorlása szabad lehetőségként jelenik meg a gyerekek számára.
- A Bibliai történetek alapján megvalósuló információ - és értékközvetítés különösen segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.
- A lelki szükségletek kielégítése életkoruknak megfelelő vallási és egyházi ismeretek elsajátításával valósulhat meg.

Ahhoz hogy gyermekeinkből jobb emberek, jó keresztyének legyenek, meghitt és nevelő családi légkör, és ezt jól kiegészítő, segítő óvodai nevelés szükséges.

A vallásos nevelés nem azt jelenti csupán, hogy a gyerek minél több történetet tudjon a Bibliából, vagy minél több egyházi éneket ismerjen. Sokkal fontosabb, hogy jobb emberré váljék, aki képes szeretni, aki nemcsak kapni, hanem adni is szeret másoknak.

Fontos, hogy boldog legyen, harmóniában éljen Istennel, önmagával és másokkal.

A gyermek életének első éveiben természetes módon nyitott a lelki világ felé. A tudatos döntést később hozza meg a gyermek, de döntéséhez a korai évek tapasztalatai szükségesek.

Felelősen dönteni csak akkor lehet, ha megismertük döntésünk tárgyát.

Az a fontos, hogy súlyos és megoldhatatlan problémákkal teli világunkban gyermekeinkkel együtt, Isten segítségével találjunk megoldást.

Programunk mindezek által:

- alkalmazza az Óvodai nevelés országos alapprogramjának cél és feladatrendszerét,
- alkalmazza az irányadó dokumentumok által meghatározott nevelési kereteket, tevékenységi formákat, a fejlesztés tartalmi eszközeit,
- gazdagítja, kiteljesíti az óvodai nevelést,
- az értelmi, a testi és a lelki, értelmi nevelés egyforma hangsúlyára törekszik,
- a keresztyén erkölcsi értékrend alapján valósítja meg óvodásaink személyiségfejlesztését, megalapozza a gyermekek hitéletét.

Mindez esély gyermekeinknek a teljesebb életre!

III.1. Az óvoda cél-, és feladatrendszere

Nevelési és fejlesztési célok	Nevelési és fejlesztési feladatok	Sikerkritériumok
Az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe	- A másság elfogadása, kezelése, tekintettel az	- a fejlődésmérő eszközök segítségével nyomon

vevő egyéni eltéréseket toleráló, gyermekközpontú nevelés.	eltérő adottságokra, képességekre, szokásokra. - A prevenció, differenciálás, tehetséggondozás egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztőmunka. - A hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése, speciális ellátása. - kiemelt figyelmet igénylő gyermek esetében az óvoda együttműködik a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.	követhető a gyermekek fejlődése. Az óvodáskor végére minden területen fejlődnek, tehetségük kibontakozik. - A gyermekek határozottak, nyíltak, kreatívak, véleményüket bátran megfogalmazzák. A problémahelyzeteket igyekeznek megoldani, de szükség esetén a nevelőhöz fordulnak. - a gyerekek fejlettség szerinti beiskolázásának biztosítása. A gyermekek fejlődésének nyomon követése, fejlettségmérő lapon, egyéni fejlődési naplóban.
Élményen, sokirányú tapasztalatszerzésen és tevékenységeken alapuló óvodai élet szervezése. Kisgyermekkorai angol nyelvi nevelés, játékos idegen nyelvvel való ismerkedés, mozgás, intellektuális, zenei és alkotóképesség fejlesztés, tehetségük kibontakoztatására.	A kíváncsiság, felfedezési vágy, kísérletező kedv, és tudásvágy megalapozása, ismereteik bővülése, mélyítése Az alkotó tevékenység kibontakoztatása és sok oldalú funkciójának kihasználása. Az angol nyelv használatának kialakítása a mindennapi tevékenységekben és és egyéb tehetséggondozó szervezett foglalkozásokon keresztül.	Az alapvető erkölcsi értékek és az új értékmegőrző tevékenységek iránt fogékony tanulni vágyó gyermek, aki aki a megszerzett tudás birtokában képes a választásra, és képes a döntéshozatalra. A gyermekek megismerkednek angol dalokkal, játékokkal, mondókákkal, kifejezésekkel, amelyeknek nagy szerepe van a nyelvtanulásban. Az iskolakezdésre nyelvi alapokkal rendelkeznek.
A keresztyén és nemzeti kulturális értékek átadása, közvetítése az ünnepek, hagyományok ápolásával.	- A kultúra valós értékeinek ráltis értékek átadása, közvetítése az életkori sajátosságok figyelembevételével. - Hagyományaink, kulturális értékeink megismertetése, megőrzése, folyamatos szervezése a munkaterv alapján. - A gyermekeket körülvevő	Hagyományainkat tiszteletben környezetét megbecsülő, megóvó, szépségét észrevevő gyermeki személyiség, amely közvetítőként hat a család felé. A gyermek –óvoda –család-iskola és gyülekezet kapcsolata

	környezet, a természet szeretetére, megbecsülésére nevelés - A jeles napok, állami és egyházi ünnepek óvodásokhoz igazodó közvetítése. Színvonalas ünnepi alkalmak megszervezése.	tának erősödése.
--	---	------------------

Az óvodai nevelés célja az alapprogram szellemében

Az óvodában a nevelés célja, hogy az óvodások

- sokoldalú,
- harmonikus fejlődését, a hátrányok csökkentését,
- a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse
- az életkori,
- az egyéni sajátosságok és
- az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével. (a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is)

Az óvodások sokoldalú fejlődésének biztosítása:

Az óvoda nevelőmunkájában biztosítjuk a gyermekek:

- testi,
- erkölcsi, érzelmi
- szociális,
- értelmi fejlődését.

A mindennapokban a gyermekek sokféle tevékenységet folytathatnak:

- az egészséges életmódjuk alakításában,
- játékban, mozgásban
- a munkavégzés során
- a tanulási folyamatokban.

A gyermekeknek biztosítjuk:

- a sokoldalú tapasztalatszerzést,
- a sokoldalú értékközvetítést,
- a megfelelő mennyiségű és minőségű tapasztalatszerzést.

A személyi feltételben biztosítjuk:

- az óvodapedagógusok sokoldalú felkészültségét,
- a gazdag, sokszínű módszertani kultúráját,
- a sokoldalú kapcsolatépítésre törekvés képességét.

A tárgyi feltételben biztosítjuk:

- a testi fejlesztéshez szükséges eszközöket,
- a játékhoz szükséges eszközöket,
- a tanulási folyamathoz szükséges eszközöket.

III.2. Az óvodások harmonikus fejlődésének elősegítése.

Értelmezésünkben a harmónia testi-lelki-értelmi kiegyensúlyozottságot jelent. Összhang, amely megteremti a gyermek és a környezet közötti biztonságot és a nyugalmat.

Ezen nevelési célelemünk a gyermeki személyiség kibontakoztatása során a harmonikus fejlődés garantálása. Hogyan tudjuk ezt az értéket képviselni?

A gyermekek fejlődéséhez biztosítjuk a testi, erkölcsi, értelmi és az érzelmi fejlesztés közötti egyensúlyt, s a harmonikus fejlesztéshez biztosítjuk a személyi feltételeket.

A felnőttek rendelkeznek olyan attitűddel, amely elősegíti:

- az összehangolt, nyugodt nevelőmunkát,
- jellemző rájuk a nagyfokú gyermekszerelem, a szociális érzékenység, az empátiakészség, a hitelesség és
- a kölcsönös megértésen alapuló összhang a felnőtt- gyermek, felnőtt-felnőtt közötti kapcsolatban.

Az óvoda tárgyi környezete tükrözze a harmóniára törekvést. Az óvoda biztosítja a gyermekek

neveléséhez a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható környezetet, valamint a gyermekeknek megfelelő napirendet, heti rendet.

Harmonikus személyiségfejlesztésben a 3-7-(8.) évesekre jellemző pszichoszociális fejlődés összetevőit vesszük alapul:

A. Interperszonális kapcsolatok

Alapvető feladat az új interperszonális kapcsolatok formáinak kialakítása, mely egyaránt értendő a gyermek-felnőtt és gyermek-gyermek kapcsolatra, hogy értelmes kooperációra alkalmassá váljanak. Ehhez szükséges a kapcsolat érzelmi igényének és kapcsolatfelvétel képességének folyamatos fejlesztése, elsősorban az óvodapedagógus modellhatása és a szoktatás révén.

B. Énkép - önismeret - önértékelés

Fejlesztése a gyermek természetes megnyilvánulásaira és teljesítményére adott konkrét és pozitív megerősítések által. Ennek eredményeként képesek felmérni saját helyzetüket a csoportban, képesek az önálló helyzetmegoldásokra (autonómok), hatékonyan (kompetensnek) érzik, észlelik magukat, így önértékelésük szociálisan, elfogadható módon, teljesítményen keresztül történik.

C. Új attitűdök, értékek, normák kialakítása

Alapvető, hogy a gyermekek megismerjék és gyakorolják a társas együttélés, önértékelés alapvető szabályait:

- egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése,
- a nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség mellett a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció (igénynívó) alakítása, a jól elvégzett „feladat” utáni megelégedettség, mint jutalom - értékének alakítása,
- az érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének és saját érzelmeik pontos kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti életkorban elvárható kontroll erősítése.

D. Az erkölcsi értékek alakítása

A szociális erkölcsi normák felfogásán, beépülésén keresztül:

- A jó és a rossz felismerése, az őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése - saját élethelyzeteikben való megtapasztalása, érzelmi átélése mellett - a megfelelő értelmezéssel párosulva, és a nevelő személyes példáján keresztül.
- Továbbá a felnőttek tisztelete, megbecsülése:
- Minden élethelyzetben való udvarias viselkedés, a nevelő kéréseinek, utasításainak elfogadása, amely természetesen nem a gyermek alárendeltségét jelenti.
- Egymás játékainak, építményeinek, személyes tárgyainak tiszteletben tartása, óvása.
- A játék megosztása érdekében legyenek képesek a belátásra.
- Egymás személyiségének, másságának, pillanatnyi érzelmi állapotának (pl sírás) elfogadása. A csúfolódás, a kirekesztés, durvaság, bántalmazás semmilyen formája nem megengedett.

- Ismerjék fel önmaguk és egymás pozitív, negatív tulajdonságait. Törekedjenek a hibáik belátására, javítására.
- A közösségért végzett munka erkölcsi megbecsülése személyes dicsérrettel ill. a közösség előtti kiemelésével.
- Személyes érdekeit a közösség szabályainak elfogadásával, betartásával érvényesítse.

E. Az értelmi nevelés feladatai

A kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével illetve a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességei, így: egyre pontosabb valósághű észlelés,

- figyelem összpontosításra való képesség, valósághoz közelítő képzeleti működés,
- reproductív emlékezet,
- problémamegoldó- és kreatív gondolkodás, az alakuló fogalmi gondolkodás.

F. A testi nevelés

A testi nevelés átfogó tevékenysége és feladatrendszerét elsősorban a gondozás és a mozgás által kívánjuk megvalósítani. E két tevékenység az egész óvodai életet átszövi. A gondozás elsősorban az óvodapedagógus feladata. A gyermek jó közérzete adhat alapot az összes óvodai tevékenységéhez. A gyermek legalapvetőbb természetes megnyilvánulási formája a mozgás is csak akkor lehet fejlesztő hatású, ha azt a gyermek kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzi.

Ezért a testi nevelésben fő feladatunk:

- sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermek komfortérzetének biztosítása, a gyermek ilyen
- irányú igényének felkeltése, jó szokások alakítása, a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése, rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása,
- testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése, kondicionális képességek fejlesztése. (erő, gyorsaság, állóképesség.) Koordinációs képességek fejlesztése.

III.3. Az óvodások életkori sajátosságainak figyelembevétele

Az életkori sajátosságokat figyelembevevő óvodai gyakorlat kialakításához elengedhetetlen a fejlődés lélektani és pedagógiai kutatások eredményeinek alapos ismerete, életkoronként és életkori szakaszonként egyaránt.

Tudnunk szükséges, hogy az életkori sajátosságok az egyes életkori szakaszokban a gyermekek

átlagára jellemző tipikus vonások, tulajdonságok, amelyek a gyermek értelmi, érzelmi folyamataiban, gondolkodásában, magatartásában megnyilvánul.

Nevelési célelemünk tehát a gyermekek életkori sajátosságainak a megfelelő óvoda működtetése.

Az óvoda az életkori sajátosságoknak megfelelően biztosítja:

- a gyermek napi több órás mozgásigényét,
- a gyermekek érzelmi vezéreltsége miatt igényelt érzelem gazdag, családi, sürgétmentes
- óvodai életét, a gyermekek napi több órán áttartó szabad játéktevékenységét,
- a tanulás tartalmát, formáját, eszközeit az Alapprogram által deklaráltak figyelembevételével,

- a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére épülő motivációs bázisát,
- a fejlesztésekhez nélkülözhetetlen cselekvésekre ösztönző játékos módszereket.

A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően biztosítjuk:

- az óvoda humán erőforrásait,
- az óvoda tárgyi feltételeit.

A nevelés tervezésében is elsődleges szempont a gyermekek életkori sajátosságainak betartása.

III.4. Az óvodások egyéni sajátosságainak figyelembevétele:

A gyermek, fejlődő személyiség, életkori szakaszonként más sajátosságokkal. Minden életkorban más-más szükségletei vannak. Különböző családi környezetben, különböző adottságokat hordoz. Ezzel magyarázható, hogy minden gyermek egyszeri és megismételhetetlen.

A legfontosabb feladatunk a gyermekek megismerése, hiszen a tudatos fejlesztés csak az egyéni

szükségletek, képességek ismeretében valósíthatók meg.

Fontos célelemünk tehát a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele.

Az óvodapedagógusok a gyermekek egyéni jellemzőit:

- indokolt esetben helyzetelemzésben rögzítik az óvodába bekerülés időszakában,
- az óvodapedagógusok a gyermekeket még az óvodába járás előtt megismerik (ha a szülő ebbe beleegyezik)

Az óvodába lépés időszakában minden gyermekről egyéni fejlettségmérő anyag készül, a megfigyelési szempontsor alapján. A képességek felmérése után minden gyermeknek meghatározható a fejlesztés tartalma, s ehhez hozzárendelt a fejlesztő munka értékelése.

Az óvoda a gyermek személyiségfejlesztésében:

- együttműködik a családdal,
- az egyénekre irányuló megfigyeléséről tájékoztatja a szülőket,
- az egyénekre vonatkozó tervezett fejlesztések eredményességéről beszámol a szülőknek megbeszéléseken, ill. fogadóóra keretében
- a szülőket közös fejlesztésre ösztönzi.

Az óvoda nevelőtestülete alkalmazza:

- a gyermekek fejlettségmérő lapjait,
- a fejlődést diagnosztizáló szempontrendszert, munkaanyagot,
- a fejlesztés tartalmát, eszközeit, eredményességét rögzítő szakanyagot,
- (feladatlapok, gyermekrajzok, stb.)
- a tervezett foglalkozásokhoz a tematikus terveket, projektterveket a pedagógiai program alapján, egyéni fejlődési naplót vezet, amelyben félévente rögzíti a gyermekek fejlettségét,
- a fejlesztő pedagógussal együttműködve egyéni fejlesztési tervet készít és valósít meg.

III.5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátásának megfelelő nevelés biztosítása

Különleges bánásmódot igénylő gyermek: (2011. évi CXCV. Nkt. 4.§)

- sajátos nevelési igényű,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd
- kiemelten tehetséges gyermek
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

A gyermekeknek biztosított:

- az egyéni aktuális fejlettséghez igazított differenciált fejlesztés,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermek vagy gyermekcsoport számára fejlesztési terveket dolgoz ki és ezeket hatékonyan meg is valósítja.
- az óvodapedagógusok a gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására nevelik.
- a fejlesztéshez szükséges speciális személyi feltételek a Pedagógiai Szakszolgálatnál, a Szakértői és Rehabilitációs bizottság szakvéleményének javaslatai alapján.

III.6. Óvodánk gyakorlatából kiinduló szemlélet és felfogásmód, a program alapkoncepciójának tisztázása.**Programunkban az integrálódás jelentése:**

- összekapcsoljuk az egymást követő napirendi szakaszokat a játékos tevékenységekben, (kötött és kötetlen formákban)
- különböző életkorú és fejlettségű gyermekek együttnevelése részben osztott vagy osztatlan csoportban,
- különböző nevelési eljárásokat, módszereket, eszközöket koncentrálunk a foglalkozásokban. (kötött és kötetlen formában)

A differenciálódás jelentése:

- Az adott csoportban – a nevelés folyamatában- az egyszerűtől az összetett felé, a magasabb szint felé haladunk.
- Az eltérő képességű és tempójú gyermekek megismerése, fejlesztése a nevelési folyamatban.
- Az egyéni nevelési módszerek és eljárások alkalmazása valamennyi óvodai tevékenységi formában a nevelési folyamatban.
- Elfogadjuk és tiszteletben tartjuk az egyéni eltéréseket, különbségeket.

Alapelemek:

Programunkban az integráció szervezeti kerete az óvodai játék és mozgás, amelyiknek középpontjában a gyermekek állnak.

Nevelési alapelveink:

- gyermekközpontúság: elviekben és a gyakorlatban,
- a nevelés elsődlegességének hangsúlyozása,
- az erkölcsi nevelés hitre és szeretetre épül,
- a nevelés során kiemelt helyet kap a cselekvés és a tevékenység,
- nyugodt, szeretetteljes légkör alakítása,
- esztétikus környezet megteremtése,
- a gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése,
- esélyegyenlőség megteremtésére törekvés,
- elegendő idő, hely és eszköz biztosítása a játékra, mozgásra, tanulásra,
- a gyerekek differenciált egyéni fejlesztése,
- a gyerekek fejlesztéséhez egyéni utak biztosítása,
- a gyermeki önállóság határainak fokozatos szélesítése,
- a gyermek mozgásigényének biztosítása,
- a külső környezet felé nyitott nevelési légkör megteremtése,
- az óvónők szakmai önállóságának biztosítása a program keretein belül.

IV. NEVELÉSÜNK ALAPVETŐ KERETEI

Az egészségnevelés meghatározása:

Az egészségnevelés olyan tevékenységek összessége, amely az élet minőségét komplex módon kívánja javítani. Nemcsak arra tanít, mi hasznos és káros, hanem készségeket fejleszt ahhoz, hogy az ember az egészségét képes legyen megőrizni és védeni egész élete folyamán. Nyilvánvaló, hogy az óvoda, mint nevelési intézmény, nagyban befolyásolja az óvodások élet-

szemléletének formálását, így hatással van az alapvető készségek és képességek kialakulására is. A felnövekvő nemzedéket már gyermekkorban hozzá kell szoktatni, hogy egészségesen éljen, elsajátítsa az alapvető higiéniai szokásokat, ismereteket; egészségesen táplálkozzon és megszokja a rendszeres testmozgást. Az egészség elsősorban ezeken a szokásokon keresztül válhat az ember mindennapjainak tartozékává.

Az egészségnevelés kiemelt általános feladatai:

- Az egészséges életmód és szokások megalapozása, kialakítása, vagyis megtanítani a gyermekeket helyesen élni;
- A tudatos önművelődés és önfejlesztés megalapozása;
- Tudják és érezzék a gyermekek, hogy az egészség érték, melyet védeni és őrizni kell, ezáltal az egészséges életvitel alakítása.
- Egészséges és biztonságos környezet megteremtése, biztos szokásrendszer kialakítása. Megtanulni kikerülni, vagy leküzdeni a rájuk (a gyermekekre) leselkedő veszélyeket.
- A testi képességek fejlődésének elősegítése, a testi egészségvédelem, edzés.
- Az összerendezett mozgás fejlődésének segítése.

Alapjául az egészség három oldala szolgál: a testi, a lelki és a társadalmi egészség (a szociális biztonság állapota), amelyek csak együttesen, kölcsönösen kiegészítve egymást is értelmezhetők.

IV. 1. Az egészséges életmódra nevelés helyi feladatai

Az egészséges életmódra nevelés a mai életünkben felértékelődött, fontossága hosszú távon meghatározza a felnövekvő gyermekek életmódját, életstílusát.

IV. 1.1. Célok:

- a gyermekek testi-lelki egészségének biztosítása, komfortérzetük kielégítése
- pozitív kapcsolat a természeti és társadalmi környezettel
- a pozitív családi szokásokat figyelembe vevő életritmus kialakítása.

IV. 1.2. Feladatok:

- a gyermekek életkorának megfelelő óvodai életritmus kialakítása a rendszeres tevékenységek biztosításával
- Az óvónő- orvos-védőnő kapcsolatrendszerének megteremtése a gyermekek egészség-ügyi szűrése érdekében. Megfelelő szakemberek bevonásával (a szülővel, pedagógussal együttműködve) speciális gondozó prevenció és korrekció testi-lelki nevelési feladatok ellátása.

IV. 1. 3. A nevelési területek:

- Gondozás, szokásrend kialakítás. Testi nevelés, mozgásigény kielégítés, harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének kialakítása, megóvása.
- Egészséges biztonságos környezet kialakítása, egészségvédelem.
- A betegség megelőzés egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

IV. 1.3.1. Az edzettség kialakítása, egészségvédelem

Mozgás – Edzés

A gyermekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a testnevelési foglalkozások, a mindennapos torna és a szabadban végezhető különböző mozgásos tevékenységek (változatos udvari játékok, sokféle és sokirányú mozgásos szabályjátékok, népi dalos játékok, körjátékok) szolgálják, melyeket részben a gyerekek szabadon választanak, részben az óvónők kezdeményeznek, szerveznek.

Környezetünkben lehetőségeinkhez mérten sétákat, kirándulásokat szervezünk, melyek az élményhatásokon kívül a gyermekek mozgásigényének kielégítését, mozgásuk fejlesztését is szolgálják. A sétákat gondosan szervezzük meg, tekintettel az adott csoportban lévő gyermekek életkori és egyéni sajátosságaira. A kirándulások helye legyen biztonságos, ismerkedjenek különböző felszíni formákkal. (síkság, domb, hegy, vízpart,)

A testi és lelki egészség eléréséhez a test rendszeres edzése is hozzájárul. A mozgás a gyermek egyik legtermészetesebb életmegnyilvánulása. A megfelelő, célszerű és tudatosan irányított, higiénikus környezetben megvalósuló mozgás pozitívan hat az anyagcserére és az idegrendszerre. Javítja a mozgási rendellenességeket, segíti a növekedést és a helyes testtartás elsajátítását. Óvodánkban mozgásfejlesztő különfoglalkozásokat is szervezünk heti rendszerességgel, melynek célja a prevenció, korrekció és a mozgásformák megszerettetése. Ehhez mozgásfejlesztő óvodapedagógust biztosítunk.

Továbbá szervezünk még focit, balettet, néptáncot, amit szintén szakemberek vezetnek. (önköltséges alapon).

A testmozgás iránti igény kialakítását már a gyerekkorban el kell kezdeni, hisz tudjuk, hogy a mozgásnak egészségmegőrző élettani és mentális hatása is van. A közös séták, kirándulások és sporttevékenységek segítenek kialakítani a gyerekekben az igényt a mozgásra, a szabad levegőn tartózkodásra, a fizikai aktivitásra. A szülők kötelessége is gyermekeket a rendszeres testmozgásra készíteni.

Az óvodáskorú gyermekek a mozgásigényüket a nagymozgásokban és a játékban elégítik ki. Lehetőséget kell biztosítanunk óvodásainknak, hogy lehetőleg mindennap (az időjárási tényezők figyelembevételével) ügyességüket az udvaron, mászókákon és labdajátékok által is fejlesszék. A gyerekek testedzése egészségük fenntartása, a megbetegedések megelőzése szempontjából fontos. A szabad levegőn való rendszeres tartózkodás növeli az ellenálló képességet, ezért ez télen sem maradhat el. (-10 fokig) A túlságos lehűlés veszélyének elkerülése végett célszerű többször nem túl hosszú ideig levegőzni, játszani (szánkózni, csúszkálni, hógolyózni).

Pihenés

A mindennapi mozgás után a gyerekeknek szükségük van hosszabb-rövidebb ideig tartó pihenésre. A nyugodt pihenéshez biztosítjuk az optimális feltételeket (a külső és belső zavaró ingerek megszüntetése, szellőzés, csend, nyugalom, megfelelő nagyságú fektető, ágy

vagy szivacs, megfelelő, kényelmes pizsama). Mesével, altatóval csendesítjük le, nyugtatjuk meg a gyerekeket. Pihenés közben a halk zene, illatmécses is megnyugtató lehet, ha a gyerekek kedvelik. A különböző alvásigényeket figyelembe vesszük, nem erőltetjük az alvást, a gyerekek alvásigényében is érvényesül az egyéni sajátosság elve. Az óvónő a gyermek alvási szokásait tiszteletben tartja. (kisebb puha tárgyak, kendő, testhelyzet stb.)

A folyamatos ébredést lehetővé tesszük a gyermekek számára, ugyanakkor ügyelünk arra, hogy a korábban ébredők ne zavarják a még alvókat. A nagyobbak számára biztosítjuk a csendes halk tevékenységet 14 óra után.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Tudnak önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodni, fogat mosni, fésülni, amikor azt szükségesnek érzik;
- Önállóan használják a mosdót;
- Köhögéskor, tüsszögéskor igénylik a zsebkendő használatát, helyesen fújják az orrukat;
- Esztétikusan megterítenek, vigyáznak az asztal rendjére, tisztaságára;
- Ismerik és alkalmazzák a kulturált étkezési szokásokat, az evőeszközöket helyesen használják;
- Önállóan öltöznak, vetkőznek, ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket bekötik, ruhaneműjükkel gondosan bánnak;

IV. 1.3.2. Egészségvédelem

A gyermekek számára az egészséges életmód elemi szabályainak ismerete és alkalmazása jelenti azt a minimális követelményt, amely egyben egészségük védelmét is jelenti. A gondozási feladatok magas szintű, hatékony elvégzésével pedig mi, az óvoda dolgozói járulunk hozzá a betegségek megelőzéséhez.

Ezen felül az alábbiak biztosításával kívánjuk segíteni a gyermekek egészségének védelmét:

- Kéthavi rendszerességgel jön intézményünkbe a védőnő, akihez szükség esetén bizalommal fordulhatunk segítségért, tanácsért. Rendszeresen szülői fórumot szervezünk a szülők tájékoztatása érdekében.
- Évente több alkalommal az óvodáskorú gyermekek szűrővizsgálatára kerül sor a védőnő által, amely egyszer a nagycsoportos korúak hallásvizsgálatát, látásvizsgálatát is magában foglalja.
- A gyermekek státuszlapjának kitöltését a gyermek védőnője és háziorvosa végzi. Vizsgálataik alapján javaslatot tehet. (Eltérés van, vagy nincs, utalja-e további kezelésre vagy fejlesztésre.) Továbbá összefoglalást ad a gyermek fejlettségéről. A beiskolázási záradékot beiskolázás előtt kitölti.
- Kiemelten fontos kérdéskör a fogak ápolása. Mivel a fogszuvasodás hazánkban népbetegség, fontosnak tartjuk a helyes fogmosási technika elsajátíttatását a gyermekekkel. Mindig felülről lefelé, illetve enyhén körkörös mozgással a fogkefét, sohasem oldalirányban. A fogmosás optimális időtartama minimálisan két perc legyen. Szájukat alaposan öblítsék ki. A rágóizmok erősítése és az egészséges fogíny megőrzése érdekében ösztönözzük a gyerekeket a rágásra. (zöldségek, gyümölcsök fogyasztásával)
- A gyerekek évente két alkalommal szűrővizsgálaton vesznek részt az óvoda körzeti fogorvosánál.
- Feladataink közé tartozik a gyermekek orvostól való félelmének eloszlatása is. Évente egy alkalommal látogatást teszünk valamilyen egészségügyi intézményben

(pl.: mentőállomás, valamilyen szakrendelés a kórházban, gyógyászati segédeszközöket készítő üzem, stb.)

- Az óvodában megbetegedett gyermeket azonnal elkülönítjük, a szülőt értesítjük. Megérkezéséig a gyermekről gondoskodunk, felnőtt felügyeletét biztosítjuk.
- A fertőzések elterjedését gyakori szellőztetéssel, az óvoda helyiségeinek alapos napi takarításával, heti „nagy” takarításával, illetve az évente két alkalommal történő teljes fertőtlenítésével igyekszünk minimálisra csökkenteni.
- Nagy hangsúlyt helyezünk a baleset-megelőzésre is. Ennek fontos összetevőjének tekintjük a megfelelő méretű, biztonságos eszközök biztosítását, továbbá a figyelem és a megfelelő veszélyérzet kialakítását a gyermekekben. Az óvoda dolgozói megosztott figyelemmel kísérik az egész nap folyamán a gyermekek tevékenységeit. Az észlelt veszélyforrásokra hívják fel a gyermekek figyelmét, (udvar, csoportszoba, folyosó, kirándulások, stb.) szükség esetén nyújtanak segítséget számukra. A bútorzatban, játékeszközökben történő meghibásodást jelezzék a vezetőnek.
- Betegségből, vagy hosszabb hiányzás esetén csak friss orvosi igazolással jöhetnek vissza a gyermekek a közösségbe.

IV. 1.4. Az egészséges életmód kialakításának óvodai feladatai:

A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása:

Az óvoda helyiségei pedagógiai céljaink megvalósítását segítik elő. Az óvodai környezeti hatások befolyásolják a gyermekek személyiségének alakulását. Ezért, a lehetőségeinket figyelembe véve, igyekszünk olyan esztétikus, színharmóniát biztosító, gazdag tárgyi környezetet kialakítani, amely kedvezően befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának alakulását. A gyerekek csak ilyen környezetben érzik magukat jól.

Az öltözők berendezése és világítása a gyerekek kényelmes vetkőzését – öltöztetését szolgálja. Minden gyermek holmija számára külön vállfát, tároló zsákot, megfelelő tároló helyet szükséges biztosítani, melyet a gyermekek jelével látunk el. A tornafelszerelésüket külön zsákban helyezzük el.

A csoportszoba több funkciót is ellát: a játék, a tevékenységek, az étkezés és az alvás helyéül is szolgálnak. Alapterülete 25-28 fő számára nyújtanak elegendő teret.

A csoportszobák nagy ablakfelületek, illetve lámpatestek által megvilágítottak. A megfelelő LUX mennyiség biztosítása érdekében fontos ezek rendszeres tisztántartása. Ugyanakkor a melegház hatás érvényesülése miatt kora tavasztól késő őszig a megfelelő árnyékolás biztosítása nélkülözhetetlen.

A csoportszoba bútorai színben, formában, méretben változatosak kell legyenek. Fontosnak tartjuk továbbá, hogy legyenek könnyen tisztán tarthatók, stabilak, ugyanakkor a gyerekek által is viszonylag könnyen mozgathatók és ne legyenek balesetveszélyesek. A különböző játéktevékenységekhez elkülönített helyeket, kuckókat, mesesarkot alakítunk ki. Minden csoportban van egy olyan sarok, amelyet az évszaknak megfelelően alakítunk ki, ott helyezzük el a séták során gyűjtött „kincseinket”.

A csoportszobának legyen mindig megfelelő (20-22°C) a hőmérséklete (ebben a radiátorok termosztatikus szeleppel történő ellátása nagy segítségünkre van), de fontos a folyamatos szellőztetés, különös tekintettel az étkezések utáni, a lefekvés előtti alapos és a délutáni pihenés ideje alatti folyamatos szellőztetésre. Mindezt az óvónő fali hőmérővel ellenőrizze. Fűtési időnyben elengedhetetlennek tartjuk a párologtatást.

Csoportszobánként egy mosdó helyiséggel rendelkezünk, ezért (a személyi higiénia megfelelő

biztosítása érdekében) az „ütközések” elkerülésére nagy gondot fordítunk. A különböző nemek részére különböző WC-k állnak a gyermekek rendelkezésére, egymástól elválasztva, az intimitás biztosítása érdekében. Kézmosáshoz folyékony szappan használatát tartjuk megfelelőnek. Könnyen elérhető fogason minden gyermeknek jellel ellátott, saját törülközője legyen. A fogmosó felszerelések szintén jellel ellátottak, így biztosítva azt, hogy a gyermekek csak a sajátjukat használják. Megfelelő magasságban elhelyezett tükörök szolgálnak a ruházat és a haj rendbetételének, valamint a helyes fogmosási technika ellenőrzésére.

Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Kialakítása, felszerelése az

óvodának sokféle tevékenységét szolgálja minden évszakban és a különböző napszakokban. Talajfelületét igyekszünk változatossá tenni, jelenleg füves, homokos és térköves-betonos részek váltják egymást. Megfelelő arányban szeretnénk biztosítani a napos és az árnyékos részeket. Ennek érdekében fákat, bokrokat, sövényeket ültetünk. Kialakítjuk a veteményeskerteket, virágoskerteket. Mozgást fejlesztő eszközök (pl.: különböző mászóakák), homokozók és egyéb udvari, egyéni-társas játékszerek teremtik meg a lehetőségét a sokoldalú szabadon választott tevékenységeknek. A gyerekek jó közérzete biztosításának további feltételének tartjuk, hogy az óvodások az udvaron együtt játszhatnak a társaikkal és szabad tevékenységük közben is érezzék az óvónő személyes törődését. Élettani szempontból fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek a nap bármelyik szakaszában folyadékot, vizet ihassanak. Ennek érdekében a csoportszobában és az udvaron is biztosítjuk számukra a folyadékot, melyet saját jellel ellátott pohárból fogyasszanak.

Sikerkritériumok:

- Kialakul bennük a tiszta, esztétikus környezet igénye.
- Ügyelnek környezetük rendjére, gondozottságára.
- Észreveszik, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszüntetik.
- Játékaikat, eszközeiket rendben tartják.

IV. 1.5. A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A szabadban végzett tevékenységek által a gyermekek kiegyensúlyozottá, edzetté válnak.
- Testileg- lelkiileg- szellemileg teherbíróvá válnak, felkészültté az iskolai életre.
- Megtanulnak alkalmazkodni a körülményekhez, megfelelően mozogni, tájékozódni, erejükkel gazdálkodni.
- Önállóan végzik személyükkel kapcsolatos tisztálkodási, öltözködési teendőiket.
- Alkalmazkodó képessé válnak, közvetlen kapcsolatot tudnak kialakítani környezetükkel. Megszeretik a növénygondozást.
- Szükségeiket felismerik, igényükké válik a rendszeres mozgás.
- Igénylik a szabadban való tartózkodást, sétát, kirándulást. Képesek felfedezni a természet szépségét, és óvják is azt.
- Igénylik környezetük rendjét, az elhasználódott anyagokat szelektíven a kijelölt helyre

gyűjtik.

- Az egészséges életmódhoz kapcsolódó táplálkozási szokások beépülnek a gyermeki személyiségbe.

Speciális egészségvédelmi feladatok a Házirendben is szabályozottak: Az óvónő teendője baleset, vagy napközben megbetegedő gyermek esetén, allergiás roham, ill. rosszullét esetén.

Óvodánkban a gyermekek egészségi állapotáról rendszeresen a védőnői szűrések, (hajazat, köröm, bőr) annak érdekében, hogy az esetleges fertőzés kiderüljön, majd a háziorvos kezelésben részesíti a gyermeket, esetleg a családot. Fogorvosi szűrések félévente vannak, de ellátást óvodánkban nem kapnak a gyermekek.

IV. 2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció (lelki és társadalmi egészség) biztosításának óvodai feladatai

Az óvódás korú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége, személyiségén belül az érzelmek dominálnak. Az interperszonális kapcsolatok jellemzője is az érzelmi alap, amelyek kölcsönös érzelmekből keletkeznek, és az embereket közelebb hozzák egymáshoz, vagy eltávolítják egymástól.

IV.2.1. Célunk:

- a gyermekeket óvodánkban érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül a beszoktatástól az óvodáskor végéig;
- a gyermekek környezettel szoros kapcsolatban történő személyiségformálása, melyben kapcsolatokat teremtenek másokkal, közelebb kerülnek egymáshoz, és amelynek következtében alakul énképük;
- a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján;
- szociális képességek kialakítása, az érzelmek és a barátság fogalmának és az irántuk való igénynek a kialakítása;
- szeretetteljesen forduljanak egymáshoz, nevelőikhez, és imádságban Urunkhoz.

IV.2.2. Feladatunk:

- A beszoktatás pillanatától kezdve az érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése, és biztosítása.
- A gyermekek interperszonális kapcsolataiban a pozitív érzelmi töltés segítse az együttműködő társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést és önértékelést.
- A gyerekek legyenek képesek – fejlettségükhöz mérten - megkülönböztetni a jót és a rosszat.
- Irányt mutatunk, hogy konfliktushelyzetekben és az élet minden területén forduljanak egymáshoz, nevelőikhez, és a Bibliai útmutatásokhoz.

IV.2.3. Célkitűzéseink megvalósulása érdekében szükségesnek tarjuk a következőket:

Már az óvodához szoktatásnál törekszünk arra, hogy a gyermekeket kedvező hatások ériék. Éppen ezért tartjuk nagyon fontosnak, hogy a szülőkkel való kapcsolatfelvétel már a beszoktatás előtt meg történjen. Úgy gondoljuk, hogy nagyon sok előzetes konkrét ismeret szükséges ahhoz, hogy az óvónő fokozatosan elnyerje a gyermek bizalmát, átvehesse és

biztosíthassa a szülő távollétében a felnőtt kapcsolat biztonságát a gyermekben. Olyan családi légkört teremtünk az óvoda dolgozóival, amelyben a gyermekek érzelmileg kötődnek egymáshoz és a felnőttekhez. Arra törekszünk, hogy ez a légkör hasson ösztönzőleg kapcsolatteremtésükre, cselekvésükre, játékaikra. Igény szerint lehetőséget adunk arra, hogy a szülők és a gyermek együtt ismerkedjen az óvodával. Betekinthetnek az óvoda szokásrendjébe, belső életébe, ezzel könnyebbé szeretnénk tenni a gyermek számára az új környezet elfogadását. A gyermekek magukkal hozhatják kedves tárgyaikat, játékaikat, mely az otthonról hozott biztonság egy darabkáját jelentik számukra.

A beszoktatás idején is természetesnek tartjuk az egyéni eltérésekhez, igényekhez való igazodást, mely megjelenik a gyermekekkel való bánásmódban. Az érzékeny, félénk gyermekek esetében az óvónő sok türelemmel, gyengédséggel, nyugalmat sugárzó magatartással igyekezik a gyermekek lelki egyensúlyát biztosító kedélyállapot megteremtésére olyan program specifikus elemek beiktatásával, mint például az ölbeli játékok, halk zene, meghitt mese. Olyan gyermekeknél azonban, akiket az érdeklődésből fakadó aktivitás és az intellektuális érzelmek motiváló hatása jellemoz a tiltó és korlátozó nevelői attitűd helyett az ésszerű szabályok, szokások kialakítására, betartására helyezzük a hangsúlyt. A passzív, visszahúzódo gyerekeket fokozott odafigyeléssel és bátorítással segítjük az előrelépésben, és sikerélményekhez juttatjuk. A gyermek és a szülő igénye szerint ill. az óvónő ha úgy ítéli meg, lehetővé tesszük a gyermek beszoktatásánál a szülő jelenlétét, mellyel célunk az érzelmi biztonság kialakítása. A beszoktatás időtartama egyéni igényektől függ.

Igény esetén igyekszünk megteremteni a lehetőségét annak, hogy egy csoportba járhasanak azok a gyermekek, akik már korábbról ismerik egymást, érzelmileg kötődnek egymáshoz.

A csoport „régiz” tagjait érzelmileg előkészítjük az új gyermekek fogadására.

A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása; az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességének formálása, erősítése.

A szocializáció fogalma az egyénnek a környezetével való kontaktus teremtését, a közösségbe való beilleszkedését, valamint annak normái, szabályai és magatartásformái elfogadását jelenti.

A család alapozza meg és indítja el gyerekeket a szocializáció útján, a családi védettségből kilépve kitágul a szociális tér, egyre nő a személyiségére hatást gyakorló személyek száma. Az óvodapedagógus feladata és felelőssége a gyerekekkel megismertetni, elfogadtatni azokat az elvárásokat, amelyek eltérnek az otthoniaktól, de teljesítésük elengedhetetlen a közösségi élet és tevékenység szempontjából. Az óvodában bevezetett szokások és szabályok előfeltételei annak, hogy a gyermekek be tudjanak illeszkedni a közösségbe. A szülő segítségét is kérjük abban, hogy támogassa, segítse gyermekének a közösségbe való beilleszkedést. (pl. óvodába lépés előtt ismerkedjen gyermekekkel, kisközösségekkel) Legyen bizalommal az óvodapedagógushoz.

Arra törekszünk, hogy a gyereket az óvodába lépéstől kezdve pozitív érzelmi hatások ériék, mert csak ennek eredményeképpen látjuk biztosítottnak a pozitív felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatok kialakulását. A gyerekek társas kapcsolatainak alakulását mindig nyomon követjük, adott esetben erősítjük a baráti kötődéseket, máskor társakhoz segítjük a magányosokat. Bevonjuk a gyerekeket a csoportélet hagyományainak, a szabályainak kialakításába, a gyermekek tevékenységéhez mindenkor szabadságot biztosítunk, a határok pontos megjelölésével. Követelményeinket röviden, érthetően, pozitívan fogalmazzuk meg, a javításhoz mindig lehetőséget adunk.

A kapcsolatok erősítése érdekében minden gyermek számára biztosítjuk a személyes perceket,

ahol lehetőség nyílik a saját érzések elmondására, mások érzésének meghallgatására, elfogadására.

A szocializáció szempontjából különös jelentősége van a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlásának. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősít, mint az együttérzés, segítőkészség, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, önzetlenség, figyelmesség. Fejleszti akaratukat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat. Minimálisan igyekszünk csökkenteni a nemkívánatos magatartás módokat, figyeljük és elemezzük azokat a tüneteket, amelyek a gyerekek társas kapcsolatainak zavarát jelzik, és megkeressük az egyén viselkedésének rendezési lehetőségeit.

A szocializációs folyamatban a pedagógus feladatának tekintjük:

- a viselkedéskultúra megalapozását;
- a kultúrához kötődés erősítését, az értékek megbecsülésére nevelést;
- a társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás és az önérvényesítés erősítését;
- adjon lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse társas szükségleteit, gyakorolhassa a másság elfogadását;
- a közös szabályalkotásra, a szabályok betartására és esetleges módosítására ösztönzést;
- az alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztését;
- a megkezdett tevékenység befejezésére való ösztönzést;
- birtokló gondoskodás helyett ésszerű korlátok közötti szabadság biztosítását;
- a példaadást, a pozitív értékek megmutatását, mindig a pozitívumból kiinduló, majd az esetleg szükséges korrigálásra rámutató értékelést.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.

A nehezen szocializálható, beilleszkedési és magatartászavarú, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pl.: pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, logopédus stb.) közreműködésével.

IV.2.4. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez; ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra,
- a gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szokásainak, szabályainak betartása,
- egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén,
- a felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival,
- a közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben,
- törekszenek a konfliktus helyzetek önálló megoldására, belátóak és hibázás esetén bocsánatot kérnek egymástól,
- a csoportba látogató vendégeket szeretettel fogadják,
- a tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján végzik, be is fejezik,
- képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit,
- értékelik saját és társaik tetteit, megpróbálnak megfelelni az eléjük tárt pozitív magatartási formáknak,
- érvényesítik kezdeményező készségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket;

- igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat,
- szociálisan, érzelmileg éretté válnak az iskolába lépésre.

IV.3. Az értelmi nevelés, fejlesztés megvalósítása

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetről.

A magyar nyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – helyes minta-

adással – az óvodai nevelői tevékenységünk egészében kiemelt jelentőségű. Különösen a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítunk.

IV. 3.1. Az értelmi nevelés célja:

- egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, aktív cselekedtetéssel, érzelmi ráhatásokkal,
- másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és a kreativitás) fejlesztése.

IV. 3.2. Az értelmi nevelés feladatai:

- anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása,
- a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével történik agyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességei, így:
 - egyre pontosabb, valóságghű észlelés,
 - figyelemösszpontosításra való képesség,
 - képzeleti működés
 - reprodukív emlékezet
 - problémamegoldó és kreatív gondolkodás

IV. 3.3. Az értelmi képességek fejlődésének és fejlesztésének legfontosabb kiindulópontja az optimális feltételrendszer biztosítása.

Ezek a következők:

- békés derűs légkör,
- változatos, tevékenységre alkalmas hely,
- elegendő idő a fejlesztésre,
- megfelelő, gondolkodásra serkentő eszköztár,
- játékos, cselekvésbe ágyazott tapasztalatszerzés.
- egyéni képességeket figyelembe vevő pedagógus

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

V.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi pedagógiai program alapján történhet, és a gyermek neveléséhez szükséges teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Az óvodapedagógus tevékenységének és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazott összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli. (gyógypedagógus) A speciális mozgásfejlesztő tornafoglalkozásokat, mozgásfejlesztő óvodapedagógus vezeti. Az angol nyelvvel való ismerkedéshez napközben biztosítjuk angol nyelvet jól beszélő óvodapedagógust és különfoglalkozás keretében angol nyelvtanárt. (hosszú távon fokozatos bevezetéssel minden csoportban.)

A migráns vagy nemzetiséghez tartozó gyermekek esetében a dolgozóknak feladatuk lehetőséget biztosítani ahhoz, hogy a gyerekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Az óvodapedagógus további feladata:

- biztosítja a megfelelő feltételeket a különböző időtartamú tevékenységformákhoz,
- a kialakult nyelvi szituációk függvényében rugalmasan alakítja csoportjának heti és napirendjét,
- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett törekszik a minél teljesebb és egyértelmű kommunikációra,
- a helyi nevelési program megvalósítását - a gyermekek egyéni és életkori sajátosságai-nak figyelembevételével – a módszerek változatos megválasztásával végzi,
- rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel teremti meg az utánzásos nyelvtanulást,
- a nemzeti kultúrkincsből (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg az irodalmi nevelést, anyanyelvi nevelést,
- a gyermekeket elfogadó és modellnyújtó magatartása mintát jelent a gyermekek számára-ra.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú tevékenységformák megteremtésével. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot nyújtanak a gyermeknek. A napirendünk igazodik a különböző programokban megfogalmazott feladatokhoz. Figyelembe veszi a helyi szokásokat, igényeket. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti belső arányok kialakítása. A napi és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai nevelésünk tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző, az óvodapedagógusok által készített – kötelező és nem kötelező – feljegyzések, dokumentumok is szolgálják

Különböző tevékenységformák mellett a munkajellegű tevékenységeket is folyamatosan építse be napirendbe. A különféle tevékenységformák változatos alkalmazása biztosítja a gyermekek számára a sokoldalú tapasztalatszerzést, a világ élményszerű megismerését, beszédképességük fejlesztését.

A mindennapi élet során adódó beszédhelyzetek kihasználásával segítse a produktív beszéd fejlődését.

Óvodánkban a szülők tájékoztatása érdekében havi programtervet készítünk, melyen követhetik az eseményeket. A faliújságon továbbá elhelyezzük az aktuális dal és versgyűjteményt, a különfoglalkozások időpontjait, és az óvodai élettel összefüggő hirdetőanyagokat.

V.2. Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás-, és játékigényük kielégítését, és a gyerekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vagy eszközökkel. A gyermekek által használt tárgyi eszközöket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

V. 3. Az óvoda kapcsolatai

1. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
2. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.
3. Az óvodánknak 2023. márciusától testvéróvodai kapcsolata van a Szentendei Evangélikus Zenei Óvodával, évente szakmai napot szervezünk az egyházközség bevonásával.
4. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.
5. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvodánk a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fent.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyeket a megfelelő

időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokhoz, évszakováltozásokhoz, alkalmakhoz, igényekhez, egyházi ünnepeinkhez.

VI.1. Napirend

Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés

alapfeltétele, ezért a gondozás központi kérdésének tekintjük. A napi életritmus, a rendszeres, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és szellemi fejlődésnek is feltételei. A napi-, és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az ember egészséges fejlődéséhez szükséges a napi beosztás, a napirend. Reagálunk ugyanis a természet változásaira (évszak, napszakok), és testünk is ritmusszerűen működik. A ritmus tehát hozzátartozik az ember életéhez, megkönnyíti azt, de megbomlása következményekkel járhat. A gyermek életében azért elengedhetetlen, mert hiánya neurózist és különféle betegségeket okozhat. Neurózis ott keletkezik, ahol nincs rendszer, változás változást követ, ahol az emberre túl sok feladat hárul, és ahol a szervezet nem tud pihenni. A napirend életbe való beépítése pedagógiai jelleget is ölt, bebiztosítja ugyanis az alapvető társadalmi, higiéniai és munkaszokásokat.

A napirend egészséges rendszert visz a gyerek életébe. Az óvodai életrend megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat, figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.

Óvodánkban arra törekszünk, hogy a napirend járuljon hozzá a gyerekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez. Biztosítsa a gyerekek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozását.

Fontosnak tartjuk, hogy a napirendben a legtöbb időt a gyerekek legfőbb tevékenysége, a játék és a mozgás kapja.

Igyekszünk úgy dolgozni, hogy minden gyerek esetében és minden tevékenységre vonatkozóan az egész nap során érvényesüljön a szervezettség.

Küszöbölje ki az óvónő a felesleges, indokolatlan várakozási időt!

A napirend kialakításakor az egyes tevékenységi formákra szánt időtartamokat a nyitvatartási időnek megfelelően osztottuk el.

Nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy a napirend biztosítsa a csoport, valamint az egész óvoda nyugalalmát, a különféle tevékenységek folyamatosságát, zavartalan bonyolítását. A napirend alkalmazkodjék az évszakhoz. Télen az ebéd idejét a déli napsütéses órák kihasználása kedvéért célszerűnek láttuk kicsit későbbre tenni. A téli időszakban is a hőmérséklet és a időjárási viszonyok figyelembevételével töltünk rövidebb vagy hosszabb időt a szabadban.

Napirendünk lehetőséget ad arra, hogy előre be nem tervezett, de a gyerekek személyiségfejlesztését, ismeretkörük gazdagítását szolgáló események beiktathatók legyenek. A szülőket kötelesek tájékoztatni az óvónők a programokról, sétákról, kirándulásokról. (Havi programterv kiírása, írásbeli hozzájárulás kirándulás esetén)

A napirend főbb kereteit mindig meg kell tartani a csoport nyugalma és fegyelme, a gyermekek biztonságérzete és tájékozódása, a szokások rögződése érdekében! Arra törekszünk, hogy a gyerekek napirendje a családban lehetőség szerint az óvodáéval összhangban legyen, és egymást harmonikusan egészítse ki.

Napirend szeptember 1. – május 31.

7.00 – 8.00	Gyülekezés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység.
8.00 - 12.00	Étkezés előkészítése, közös tízórai, játék, kötött és kötetlen óvónő által kezdeményezett foglalkozás, testápolás, öltözködés, levegőzés, mindennapos frissítő torna, séták, kirándulások.
12.00 - 14.45	Előkészület az ebédhez, közös ebéd, testápolás, pihenés előkészítése, pihenés
14.45 - 15.20	Folyamatos ébredés, testápolás, étkezés előkészítése, uzsonna
15.20 - 17.00	Játék, levegőzés, szabadon választott tevékenység

Napirend június 1 - augusztus 31-ig

7.00 - 8.30	Gyülekezés, levegőzés, játék egyéb szabadon választott tevékenység.
8.30 -	Étkezés előkészítése, testápolás, tízórai, öltözködés, játék a szabadban séták, kirándulások, mindennapos torna, egyéb szabadon választott tevékenység.
12.00 -	Öltözködés, étkezés előkészítése, ebéd, tisztálkodás, pihenés.
14.30 - 15.20	Folyamatos ébredés, tisztálkodás, étkezés előkészítése, uzsonna.
15.20 - 17.00	Játék, levegőzés, szabadon választott tevékenységek.

VI.2. Hetirend

A **hetirendben** a napirendhez hasonlóan vannak rendszeresen visszatérő, szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján a rugalmasságra.

A hetirend nem napokhoz jelölt tevékenységet jelent, hanem a témakörökhöz, ünnepekhez, az

egyházi esztendő eseményeihez, hagyományokhoz, aktualitáshoz kapcsolódó komplex ismeretnyújtási formát. Arra azonban törekedni kell, hogy egy héten belül minden foglalkozási terület valósuljon meg, és a heti tervezésben erre tudatosan készüljön fel az óvónő.

A hetirend összeállításának feladatai:

- A hetirendben életkortól függetlenül biztosítani kell a rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó. Szervezhető kezdeményezett vagy kötött formában. Heti egy alkalommal minden korosztály számára kötelező a testnevelés foglalkozás. A 3-4 évesek számára októbertől, novemberig fokozatosan vezethető be – a gyermek beszoktatása és eltérő érdeklődése miatt- a kötelezettség.
- A felajánlott, választható tevékenységeket célszerű úgy alakítani, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség a művészeti tevékenységekre és a mozgásos tevékenységekre amelyek a szabad játék keretein belül szervezhetők.
- Vegyes összetételű csoport lévén a kisebbeknek a felajánlott tevékenységek választhatók. A nagyobbakat ösztönözzük arra, hogy kitartóan vegyenek részt a

kötöttebb foglalkozásokon, melyet motivációval, differenciálással, változatos módszerekkel valósítunk meg.

- A heti tervezőmunkában az óvónő a tevékenységek célját, feladatait, módszereit három fejlettségi szintre tervezzé meg, az ahhoz szükséges eszközöket készítse elő. Szükséges itt is a három felnőtt munkájának összehangolása. Az óvónők heti váltásban dolgoznak.

Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele, ezért a gondozás központi kérdésének tekintjük. A napi életritmus, a rendszeres, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és szellemi fejlődésnek is feltételei. A jó napirendet a folyamatosság és a rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Az ember egészséges fejlődéséhez szükséges a napi beosztás, a napirend. Reagálunk ugyanis a természet változásaira (évszak, napszakok), és testünk is ritmusszerűen működik. A ritmus tehát hozzátartozik az ember életéhez, megkönnyíti azt, de megbomlása következményekkel járhat. A gyermek életében azért elengedhetetlen, mert hiánya neurózist és különféle betegségeket okozhat. Neurózis ott keletkezik, ahol nincs rendszer, változás, változást követ, ahol az emberre túl sok gond hárul, és ahol a szervezet nem tud pihenni. A napirend életbe való beépítése pedagógiai jelleget is ölt, bebiztosítja ugyanis az alapvető társadalmi, higiéniai és munkaszokásokat. A napirendi időbeosztás a 104. oldalon található.

VI.3. Gondozás

A gondozási tevékenység a nevelés szerves részét képezi, azzal egységben kell, hogy megvalósuljon. Alapvető szükségleteket elégít ki, amelyek elősegítik a kisgyermek fejlődését.

A gondozási feladatok magas szintű, hatékony megoldását feltételnek tekintjük a gyermekek kedvező fejlődésének és általános egészségügyi állapotának fenntartása, illetve erősítése tekintetében. A gondozás folyamatában nagyon lényegesek tartjuk a fokozatos szoktatást és gyakorlást, a szokáskialakításban pedig fontos szabály a következetesség. A különböző szokások (étkezés, önkiszolgálás, tisztálkodás, stb.) kialakulási folyamatában törekszünk arra, hogy a gyermekek sok elismerést, bizalmat kapjanak, jussanak sikerélményhez. Úgy gondoljuk, hogy az óvodáskor mintegy átmenetnek is tekinthető ezen a téren, hisz óvodáskorban tudatosulni, rögzülni, szokássá kell kialakulnia azoknak a tevékenységeknek, melyek majd iskoláskorban biztosítják, hogy pl.: a testápolást önállóan végezzék el a gyermekek. A kiscsoportos gyermek még sokszor szorul a felnőtt segítségére, majd fokozatosan önállóvá válik, és egyre jobban megérti a kialakítandó szokások értelmét.

A gyerekek életkori sajátosságait figyelembe véve az egészségügyi szokások kialakításában az óvodáskort alapozó jellegűnek tekintjük. Ez az időszak a legalkalmasabb a személyi higiénia alapkészségeinek begyakorlására, az egészségügyi szokások kialakítására. Az egészséges életmód, az egészségügyi szokások kialakításában a gyermekek azonosulási, utánzási törekvéseire építünk. A sikerélmény biztosítása, a szeretetteljes hangulat, a kellemes közérzet segíti az elfogadást, a beépülést. Fontosnak tartjuk a felnőtt példamutató magatartását, a megfelelő minta közvetítését, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő magyarázattal kísért bemutatást.

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyerekekkel, alakítja testsémájukat, fejleszti irányérzőküket, szókincsüket, segíti önállóságuk fejlődését és együttműködik a gondozást végző munkatársakkal.

Az eredményes munkánk feltétele továbbá, hogy a dajkák is pontos ismeretekkel rendelkezzenek: a gyermekek egészséges testi- szellemi fejlődését milyen környezeti tényezők, milyen tevékenység fajták, miként befolyásolják. Az egészségügyi szokások pontos menetét megbeszéljük az azonos gyakoroltatás miatt.

Törekszünk a családi és óvodai gondozási szokások összehangolására, a gyermekek önállóságának elősegítése érdekében.

A gondozás nemcsak a gyermekek egészséges fejlődését biztosítja, hanem magában rejtí a megbetegedések megelőzését, a gyermekek egészségének védelmét is. Az egészség megőrzésére irányuló gondozás magában foglalja a személyi és környezeti higiénit, az egészséges táplálkozást, kulturált étkezést, a szervezet edzését, a testnevelést és a betegségek, kisebb rendellenességek prevencióját, korrekcióját. (Az általános elvek mellett, természetesen, mindig figyelembe vesszük a gyermekek egyéni sajátosságait is!)

VI.4. Táplálkozás

Óvodánkban a napi háromszori étkezést biztosítjuk, Luther Márton Kollégium konyhájával kötött szerződés alapján. A központi étrendet alkalmanként kiegészíthetjük a gyerekek ill. szülők által hozott gyümölcsökkel, zöldségekkel az ebből közösen elkészített gyümölcslevekkel, vitaminsalátákkal. Az étkezések azonos időpontban, 2,5-3 órás időközökre elosztva, kulturált körülmények között, derűs légkörben zajlanak. Az étkezések jól szervezeten, közös étkeztetés módszerével folynak. Étkezés előtt és étkezés után hálát adunk. Tekintetbe vesszük a gyerekek egyéni tempóját, egyéni szükségleteit. Ügyelünk arra, hogy a lehető legkevesebb legyen a várakozási idő. A helyes étkezési (pl.: alapos rágás), illetve táplálkozási (pl.: sok gyümölcs és zöldség) szokások kialakításra nagy hangsúlyt helyezünk!

Törekszünk arra, hogy a gyermekek csak akkor üljenek asztalhoz, amikor az étel már a rendelkezésükre áll, ezzel minimálisra csökkentve a fárasztó várakozási időt. A gyermekeket ösztönözzük, de nem kényszerítjük az új ízek megismerésére, az étel elfogyasztására. (dicséret, buzdítás, példaadás)

Folyadék egész nap a gyermekek rendelkezésére áll, így mindenki egyéni szükségleteinek megfelelő mennyiséget fogyaszthat, de emellett szükséges őket figyelmeztetni a rendszeres folyadékbevitelre. Óvodánkban mindennap tisztított vizet tudunk biztosítani az egészségük megóvása érdekében. Télen alkalmanként gyógyteát, gyümölcsteát biztosítunk a gyermekek részére.

Fontosnak tartjuk a kölcsönös információcserét a szülőkkel az egyes gyermekek étkezési szokásairól. Az óvodában és az otthon kialakított helyes étkezési szokások összhangjára törekedünk. A gyerekek fejlettségüknek megfelelően használják az evőeszközöket, és segítsük őket ezek rendszeres, helyes használatára.

Óvodánkban igény esetén biztosítjuk az anyagcserezavarban szenvedő gyermekek étkeztetését (cukor, tej, tojás, kakaó allergia)

VI.5. Testápolás

Környezetünk és testünk tisztasága nemcsak elégedettséget és jó érzést szül, hanem a betegségek elleni küzdelemben is szerepe van. Az alapvető tisztálkodási szokások kialakítását már a kisgyermekkorban el kell kezdenünk.

A test higiénijának alapjai a mosakodással kezdődnek. Játék, munka vagy egyéb tevékenységek folyamán a gyerekek keze gyakran piszkos lesz, ezért figyelmeztetni kell őket a rendszeres kézmosásra. A WC használata után és evés előtt is a rendszeres kézmosás segít a kórokozók ellen. Ezek a köröm alatt is megtelepednek, ezért fontos már most

megismertetni a gyermekeket a körömkefe használatával. E szempontból a legfőbb feladat az önálló kézmosás begyakorlása. A gyerekek sajátítsák el a folyékony szappan helyes használatát. Kézfejüket töröljék szárazra.

A fogápolás és a száj higiéniére nevelés az óvodai egészségnevelés és egészségügyi szokások kialakításának fontos mozzanata. A nagycsoportosoknál elkezdődik a fogak cseréje, ezért ápolásukra nagyon oda kell figyelni. A gyerekek fogkefeje legyen közepesen kemény, és a fogkrém jó minőségű. A fogkefét legalább három havonta cseréljék ki a szülők. Az óvodai fogmosást az igazgató átmeneti ideig járványhelyzetben korlátozhatja, ugyanis a fogkefék érintkezését nem lehet megakadályozni és ez fertőzésveszélyt hordoz.

A papír zsebkendő a gyerekek számára elérhető helyen legyen. A helyes orrfújás és zsebkendő

használat kialakulását elő kell segítenünk.

A testápolás a gyerekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja. A személyi tisztaság alapkövetelménye, hogy a gyermekben szokássá, igénnyé alakuljon a tisztálkodás és a fésülködés, a testápolás tevékenysége.

VI.6. Öltözködés

A gyermekek öltözéke legyen célszerű, álljon összhangban önállóságukkal és az óvodai élettel.

Fontosnak tarjuk továbbá, hogy a gyermekek ruházata tiszta, ízléses, praktikus legyen és ezt önmaguk is igényeljék. A ruharabokat az óvodai ruházásokban helyezték el, és kérjük a szülőket hogy biztosítsanak pótruhát is. Az udvari játszóruhát a zsákban helyezték el, és ha szükségét érzik a polcon elhelyezhető a hazamenős ruha. Lehetőleg minden ruhában benne legyen a gyerek jele.

Az öltözködéskor a rétegeiséget hangsúlyozzuk, mely az öltözködési szabályok közül a leglényegesebb. Így kerülhető el a meleg miatti túlzott izzadás, amit gyakran megfázás követ. Jelentőségét nap, mint nap éreztetjük a gyerekekkel, s ebben kérjük a szülők segítségét is. Törekszünk arra, hogy a gyerekek önálló öltözködéskor elősegítsük, és ebben kérjük a szülők segítségét is.

A benti lábbeli legyen kényelmes, levegőzőn, és tartsa a bokát. Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy a nem megfelelő lábbeli lúdtalpat okozhat. Az udvari lábbeli az évszaknak megfelelő legyen.

VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

VII. 1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés

leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyerek a külvilágból és saját világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé.

VII. 1.1. A játék célja:

- a gyermek tevékenység és cselekvési vágyának kielégítése
- képesség és készségfejlesztés

- ahol a cselekvések gyakori átélésével a gyermek egyéni vágyai, ötletei kibontakozhatnak, komplex módon fejlődhetnek.

VII. 1.2. Feladat:

- a játék alapvető feltételeinek biztosítása,
- az egyéni és a közös élményekből szerzett benyomások feldolgozása,
- a játékfajtáknak és azok tartalmának minőségének gazdagítása a gyerekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével,
- a kreativitás fejlesztése.

A gyakorlatban kétféle játékot különböztetünk meg, melyek a feladatokat meghatározzák:

A gyermek szabad játékát:

Ehhez az óvónő megengedő, indirekt résztvevő magatartással viszonyul. Ezt a játékot külső szemlélőként, értő megfigyeléssel kell követnünk.

A szabad játékhoz a gyermek érdekében néhány alapvető szabály szükséges:

- a játszóhely vagy játék azoké, akik először kiválasztották maguknak, de ösztönözzük őket a megosztásra, az együttműködésre,
- a játzócsoporthoz kérésre lehet csatlakozni, de az elutasítást is el kell viselni, ha indo-kolt,
- a játékok a gyermekek számára elérhető helyen vannak, de a tevékenység végén helyükre kell rakni,
- a játékeszközt rongálni, szájba venni nem szabad,
- a játszóhelyek kiválasztásánál legyenek tekintettel mások játékára.

Az óvónő a szabad játékkal kapcsolatos passzív szerepét akkor változtathatja meg, ha:

- a gyermek igényli az óvónő részvételét, vagy segítségét,
- a kialakult szabályok sérülnek,
- a konfliktus agresszióba torkollik,
- a játék tartalmi íve olyan pontra érkezett, hogy onnan a gyermek önállóan nem tud továbblépni,
- a játék tartalma az eszközhiány miatt nem tud kibontakozni.

Az óvónő által kezdeményezett játék jellemzői:

- a játék helyét, tartalmát, eszközeit tervezni, lebonyolítását szervezni kell, de a napi gyakorlatban a gyermek reakcióihoz, jelzéseihez kell alakítani a tényleges megvalósítást,
- akkor a legeredményesebb, ha komplex módon, több nevelési területekhez kapcsolódó tartalmat hordoz,
- a gyermekek bármikor elmehetnek, vagy visszatérhetnek e tevékenységekbe,
- a játékot az érdeklődés tartja fenn ezért ideje nem behatárolható.

A kisgyerek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvo

dapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő

anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlélekszámot, helyet, időt, eszközöket és élményt biztosítson a különböző játékformákhoz, mint például a mozgásos játékokhoz, a szerepjátékokhoz, az építő, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz, a dramatizáláshoz és a bábozáshoz. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia. Az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával támogató-serkentő magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

A játék közben a gyerek derűs, felszabadult, a játék örömforrás számára: maga a cselekvés, a

manipuláció, az elképzelés szerez örömet. Motivációja nem a célban, hanem a tevékenységben van, tehát önmagáért való. A játékot a feszültség csökkenése kíséri, és áthatja a gyerekek minden tevékenységét. Az óvodáskor végéig a játék marad a gyerek legfőbb tevékenysége, és a munka a tanulás és megőrzik játékos jellegét.

A játék fejleszti a gyerekek mozgását. A változatos mozgás ügyesebbé teszi a gyereket. Növeli önállóságát, kitartását, hozzáértését.

A gyerekek a játék útján ismerkednek a világgal, a tárgyakkal, a tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, ezzel hatással van a gyerekek értelmi képességeinek fejlődésére.

A játéknak a kreatív személyiség fejlesztésében értékes mozzanatai, - pl. a szerepjáték, bábo-

zás, dramatizálás – lehetőséget adnak a szociális kreativitás fejlődésére (magatartásmódok, szerepek fölcserélése stb.).

Fejlesztő hatását fokozzák a játékot kísérő pozitív érzelmek. A játék derűjén, vidámságán, örömein átszűrve minden hatás fölerősödik, és az új vonások pozitív érzelmektől kísérve épülnek be a gyerekek személyiségébe.

A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek. Fokozódik a gyerekek beszédkedve. A

beszédkedv ösztönzi a nyelvi kommunikációs készség fejlődését. A gyerekek játék közben föltesztelt kérdései és a továbbkérdésre bátorító óvónői válaszok ösztönzik a beszédet, a gondolkodást.

A játékban válnak közelivé és elfogadhatóvá a viselkedési szabályok. Lehetőség nyílik a sza-

bályok megértésére, a helyes magatartás gyakorlására.

A személyiségfejlődésben különösen jelentős, hogy legváltozatosabban a játékban nyilvánul-

nak meg és fejlődnek a gyerekek közti társas kapcsolatok. A közös játék olyan bonyolult kölcsönös kapcsolatokra, együttműködésre készíteti a gyerekeket, amilyenre a játékon kívül még nem képesek. A közös játékban alakulnak a játékhagyományok, amelyek a „mi tudat” létrejöttét erősítik. Így a játék a közösségi élet fejlesztésének alapvető eszköze

VII. 1.3. A játékirányítás általános elvei, az óvónő feladatai:

A játékirányítás alapvető sajátossága, hogy közvetett.

Az óvónő élje bele magát a gyerekek által elképzelt, megteremtett játékhelyzetbe.

Az óvónő biztosítsa, hogy a gyerekek saját elgondolásaikat valósíthassák meg a játékban, hogy fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabadon megnyilvánulhassanak.

A közbelépés csak akkor szükséges, ha gyerekek egymást zavarják, és ha a játékszerek használata testi épségüket veszélyezteti.

Az óvónő maga is szívesen vegyen részt egy-egy játékban, ismerje a gyerekek érdeklődési körét, tapasztalatait és élményeit. Tudjon és szeressen játszani.

Sose hagyja felügyelet nélkül a gyerekeket. Teremtse meg a játék lehetőségeit a teremben és az udvaron is. Érje el, hogy a gyerekek szívesen tartózkodjanak a szabadban. Az óvodai nevelés folyamatában az óvónő úgy tekintse a játékot, mint a nevelési célok elérésének legfőbb eszközét. Ezért teremtse meg mindazokat a feltételeket, amelyek a játék fejlődéséhez szükségesek.

A gyerekek játékát tudatosan megfigyelve megismerjük a gyerekek képességeit, neveltségüket, verbális megnyilvánulásait. Figyelemmel kísérjük a társas kapcsolatok alakulását, az alá, fölé és mellérendelt szerepek vállalásának alakulását.

Megkülönböztetett figyelmet szánunk annak, hogy a különböző játékfajták hogyan jelennek meg a játékban, mennyire integrálódnak és differenciálódnak.

VII. 1.4. A játék feltételek megteremtése:

Megfelelő nyugodt légkör:

Az egész óvodai élet elengedhetetlen feltétele. Ennek érdekében nagyon fontos az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása, a természetes, hiteles, érzelm gazdag óvodapedagógusi magatartás, empátiás készség.

A nem túl sok szabály betartása fokozza a gyermekek biztonságérzetét, segíti őket az eligazodásban.

Megfelelő hely a játékokhoz:

Ez a csoportszobában és az udvaron egyaránt fontos. Biztosítani kell a lehetőséget az építéshez, konstruáláshoz, ábrázoló tevékenységekhez, szerepjátékokhoz. Vegyes csoport lévén különösen fontos figyelembe venni az életkori arányokat, a fiúk, lányok arányát, az egyéni igényeket is. Legyenek állandó játszóhelyek, de legyen lehetőség a változtatásra is. Legyen elegendő tér a nagyobb mozgást igénylő játékokhoz is. Az udvaron is biztosítsa az óvónő az évszaknak és az időjárásnak megfelelő játék lehetőségeket. Használja ki tudatosan a mozgásos játékokhoz szükséges nagyobb tért.

Elegendő játékidő:

Mivel a játék a gyermek alapvető tevékenysége, ezért természetes, hogy a napirendben erre kell a legtöbb időt biztosítani. Óvodánk csoportja folyamatos életszervezéssel működnek. A tízóraizás nem szakítja meg a játék folyamatát. A gyerek számára elegendő idő jut egy-egy játéktevékenység befejezésére. A nap folyamán a délelőtti és délutáni játéknak egyenértékűnek kell lennie.

Az eszköz:

A tudatos óvónői munka lényeges eleme a játékeszközök kiválasztása, biztosítása. Ez az óvónő

nagy felelőssége, hiszen az, hogy a gyermek mikor, mivel játszik, milyen eszközökkel találkozik, lényegesen befolyásolja mindenirányú fejlődését. Az eszközök biztosításánál figyelni kell tapasztalatait, élményeit. A játékban nagy jelentősége van az egyén ismeretének, a differenciált eszközök biztosításának, hogy a bármely területen kiemelkedő képességű vagy a fejletlen gyermek is megtalálja a számára legmegfelelőbb eszközt és tevékenységet, ami fejlődését elősegíti. Fontos, hogy a játékeszközök legyenek esztétikusak, könnyen tisztíthatóak, balesetmentesek.

Az eszközök kiválasztásánál a gyermek általános és egyéni fejlettségének ismeretén túl fontos tudni a különböző játékszerek fejlesztő hatását. Az óvónő tudatosan használja a fejlesztőjátékokat a gyermekek egyéni képességeinek fejlesztése érdekében.

Játékeszközök a mozgásfejlesztés szolgálatában. Az egészséges óvodás gyerek szeret mozogni, ezért fontos, hogy a játék alatt is biztosítsuk számukra a mozgáshoz szükséges eszközöket.

Változatos eszközökről gondoskodjon a koordinációs képességek fejlesztése érdekében. A nagymozgások fejlesztéséhez a bújáshoz, ugráshoz, mászáshoz is biztosítsa a lehetőséget.

Élmények:

A játék egyik éltető eleme a tapasztalatszerzés és élményhátér. A játék akkor válik igazán érdekessé a gyermek számára, ha valamilyen helyzetbe be tudja helyettesíteni magát, mely által vágyait, álmait a játékban megvalósítja. Ezért igen fontos, hogy a gyerek legyen élményháttere, legyen hozzá közelálló szerepmintája, amellyel érzelmileg azonosulni tud, és játékába behelyettesíti.

Fontos tehát a közvetlen tapasztalatszerzés biztosítása az óvodában és a családban egyaránt. Az óvónő kísérje figyelemmel a gyermek játékát, ha a gyermek ingerszegény környezetből érkezik, segítse őt a fejlődése érdekében.

VII. 1.5. Játékfajták és fejlődésük, irányításuk ajánlott módszerei

Gyakorló játék

A gyakorló játék irányításában biztosítsa az óvónő a mozgásteret és mindazokat a játékszereket, eszközöket, anyagokat, amelyek alkalmasak a gyerekek mozgásigényének és manipulációs vágyának kielégítésére. A megfelelő eszközök, anyagok, a csoportszobában és a szabadban is állandóan álljanak a gyerekek rendelkezésére. A kicsik számára legyenek öltöztető, húzható, rakosgató játékszerek, természetes anyagok. Legyenek olyan eszközök, amelyeket tologathatnak, amelyekbe rakodhatnak, maguk is beülhetnek, amelyekkel szállíthatnak.

3-4 éves korban a hangok, a szótagok, szavak, esetleg rövid mondatok és dallamok, a halandzsá játékos szabály szerinti ismétlés útján válnak játékká. A játék szempontjából nem a szöveg, hanem annak ritmusa és a sokszor hozzákapcsolódó mozgás a lényeges. Ez szerez örömet.

5-6-7 éves korban is engedni kell a gyakorló játékot.

Gyakran előfordul, hogy a gyerek belefeledkezik a műveletek, mozdulatok ismételtetésébe. Amikor azonban az aktivitása csökken, az óvónő ösztönözze szóval, esetleg eszközökkel a korábbi, abbahagyott játék folytatására.

A szerepjáték

A szerepjáték nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. A gyerekek szerepjátéka tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket és az ezekhez fűződő érzelmeiket tükrözi. A gyerek játékában különösen a hozzá érzelmileg közel álló felnőtteket és társakat utánozza.

Kedvező csoportlétkörben, megértő, elfogadó, szeretetteljes óvónői magatartás esetén az azonosulás intenzívebb. Törekedjen az óvónő arra, hogy minden gyerek szerepjátéka egyéni képességeinek legfejlettebb szintjén bontakozhasson ki. Kísérje figyelemmel, de ne irányítsa a játékot. A konfliktusok megoldásában is csak szükség szerint vegyen részt. A játék megfigyelése legyen rendszeres, mert ezáltal mélyebben megismerheti a gyermeket.

A szerepjátéknak nagy jelentősége van a gyermek egész személyiségfejlődésében, elsősorban

szociális területeken. A gyermek szociális tanulással a felnőtt mintáról sajátítja el, tanulja meg az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait.

3-4 éves korban a gyerekek elsajátítják, és már betartják a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat. Képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat

tartalmaznak. Tartósan kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban való együttjátás igénye. A játékszerekkel és eszközökkel végzett cselekvés, a szereplők magatartása megfelel a szerep által megkívánt tevékenységeknek és emberi kapcsolatoknak.

5-6-7 éves korban megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. A játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

Szerepjáték közben fejlődik képzeletük, szervezőképességük, kommunikációs képességük.

A játék közben felállított szabályok fejlesztik önbizalmukat, akaratukat, szabálytudatukat, erkölcsi érzéküket.

Barkácsolás

A barkácsolás legyen kötetlen. A létrehozott eszközt minden esetben használják is fel a játékban, dramatizálásban stb. Fontos a folyamatos gyűjtőmunka, az eszközök megfelelő elhelyezése, és annak biztosítása, hogy bármikor hozzáférhessenek.

Barkácsolás során tapasztalatot szereznek az anyagok tulajdonságairól, bővülnek matematikai ismereteik. Fejlődik a szem-kéz koordináció, finommotorika.

A verbális fejlesztésre is jó alkalom a barkácsolás, az anyagok tulajdonságainak megismerésére, megnevezésére.

3-4 éves korban készítsenek a gyerekek kevésbé munkaigényes, kiegészítő játékszereket, segítsenek az óvónőnek a játékok megjavításában.

5-6-7 éves korban az óvónő segítse elő, hogy a barkácsolás a szerepjáték, a bábozás természetes eszköze, alkotórésze legyen.

Építő, konstruáló játék

A „valamit alkotni” igénye, öröme kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti. Az építő játék az eszközök és az anyagok változatosságát igényli. Beszerzésüknél vegye figyelembe az óvónő a csoport összetételét, a gyerekek egyéni sajátosságait, továbbá, hogy a játékszerek különböző fajtái más-más fejlettségű gyerekeknek felelnek meg. Igyekezzen az óvónő elérni, hogy minden gyerek megtalálja a neki legmegfelelőbb építő és konstrukciós elemeket és képes legyen ezekkel elmélyülten játszani. Építés, konstruálás közben fejlődik a gyerekek kreativitása, gondolkodása, megfigyelőképessége, bővülnek matematikai ismereteik. Fejlődik a szem-kéz koordináció. Jó lehetőség nyílik a percepció fejlődésére, és a verbális fejlesztésre.

Szabályjáték

Minden játék pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. A játék jellegéből következik, hogy fontos a szabályok pontos betartása, a szabályoknak megfelelő viselkedés. A szabályjátékok egyes fajtái főként a gyerekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeiket fejlesztik.

Mozgásos szabályjátékokhoz tartoznak: a testnevelési játékok, a dalok és mondókás népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, labdajátékok, mozgásos versenyjátékok.

Az értelmi képességet fejlesztő játékok: különböző társasjátékok, képes kirakók, dominók, kártyajátékok, nyelvi játékok.

A szabályjátékok kiválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a gyerekek kívánságait, fejlettségét, a csoport létszámát, a helyi adottságokat, a játék előzményeit. Segítse a gyerekeket a játék kiválasztásában, vezetésében, a szabályok betartásában. A játék legyen mindig öröm.

A szabályok betartása fejleszti önbizalmukat, türelmüket, toleranciájukat, kudarc és sikertűrő képességüket. Helyes magatartásformákat sajátítanak el.: türelem, kitartás, akarat erő, mértéktartás, szerénység, eredményre törekvés. E játékok során sok matematikai ismeretre is szert tesznek, fejlődik logikus gondolkodásuk. A csoportos és csapatjátékokban fejlődik közösségi érzése, felelősségtudata, feladattudata.

VII. 2. A gyermekmunka jellegű tevékenysége

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi munka, a környezet, a növénygondozás stb.)

A gyermek munkája önként,

- azaz örömmel és szívesen - végzett aktív tevékenység,
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége,
- a közösségi kapcsolatok- a kötelességteljesítés alakításának eszköze – a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A munka felelősséggel jár, a munka végzése közben a gyerekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetükről. Az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység. Elősegíti a kapcsolatok színesebbé, bensőségessé válását. Lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés és ezzel együtt a közösségi értékelés alakulása.

VII. 2.1. Cél:

A sokféle, változatos munkajellegű tevékenység során olyan készségek, képességek, tulajdonságok, szokások alakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek környezethez való viszonyát, kötelesség teljesítését.

VII. 2.2. Feladat:

A munka és munkajellegű játékos tevékenységekkel személyiségfejlesztés. Közös tevékenységek során a társas kapcsolatok, a csoportban kialakult szokások, erkölcsi normák, szabályok elsajátítása. A munkára nevelés a szocializáció része, mert minden formája közösségért végzett tevékenység.

Munkajellegű tevékenységek az óvodában:

- Önkiszolgálás
- A környezet rendjének megőrzése
- Naposi munka
- Alkalomszerű munka
- Növény és állatgondozás

VII. 2.3. A tevékenység folyamata, az óvónő feladata:

A munkajellegű tevékenység megszervezésénél figyelembe kell venni a csoport összetételét (életkor, fejlettségi szint, szociokulturális háttér.) Az óvodapedagógusnak a tevékenységet úgy kell megszervezni, hogy minden gyereknek legyen feladata, ezt mindvégig differenciáltan kezelje, a gyermek egyéni fejlettségét figyelembe véve.

Az óvónő tanítsa meg a gyerekeket a feladatok elvégzésére. Mindenfajta munkában és minden korcsoportban teremtsen meg az önálló munkavégzés lehetőségét. Biztosítsa a munka állandóságát és folyamatosságát. A gyerekek mindazokat a feladatokat, amelyek ellátására képesek, végezzék is el. Az állandóság, a folyamatosság is erősítse bennük a munka szükségességének érzését. A munka a napi tevékenységek természetes részét alkossa, soha ne legyen büntetés.

Az óvónő teremtsen meg a gyerekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket. Biztosítsa a legalkalmasabb eszközöket, szoktassa rá a gyerekeket, hogy tartsák azokat rendben. A gyerekek érezzék, hogy munkájukat igénylik és számon tartják. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a gyerekek az általuk különösen kedvelt munkafajtákban elmélyedhessenek. Igyekezzen elérni, hogy gátlásos, visszahúzó társaikat bevonják a munkába. Az együttesen végzett munka, a közös öröm és felelősség, az együtt elért eredmények segítsék a baráti kapcsolatok, kisebb csoportok kialakulását. Ehhez szükséges, hogy a napirend biztosítson a munkára megfelelő időt, és a gyerekek a különböző feladatokat egyéni tempójuknak megfelelően végezhessék. A munka helyes megszervezése és kellő tárgyi feltételei biztosítsák, hogy a gyerekeknek ne kelljen várakoznia.

Segítse a szülőket, hogy vegyék komolyan, tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, megbízásait, legyenek segítségére annak elvégzésében. Igyekezzen elérni, hogy minden család szoktassa gyermekét a saját személyével kapcsolatos teendők elvégzésére.

A naposság

A naposság közösségi megbízatás. A naposságot 4 éves kortól lehet bevezetni, hiszen a munka

végzés feltétele, hogy rendelkezzenek az elvégzéséhez szükséges alapvető készségekkel. Szükséges továbbá, hogy a gyermekek ismerjék munkájuk célját, átérezzék jelentőségét a közösség szempontjából. A naposság feladattudatot feltételez, figyelemösszpontosítást igényel. A kissé ügyetlenebb gyermekeket segítsük, és ne rekesszük ki a feladatok végzéséből. Gyakorlás útján szerzi meg a gyermek a kellő tapasztalatot, és válik képessé a munka végzésére.

4-5 éves korban a naposi munka sikere összefügg a kiválasztás módjával, a munka irányításával és értékelésével.

Minden napos ismerje meg, hogy az egyes területeken mikor, milyen feladatai lesznek.

Az óvónő ossza meg a naposok között a munkát, beszélje meg velük, hogy ki miért felelős. Segítse a gyereket a munka folyamatos ellátásában, a célszerű együttműködésben. Ismertesse meg velük az egyes munkafolyamatokat, azok részmozzanataival együtt. Az étkezéssel kapcsolatos teendőket a naposok maguk végezzék. A játékelrakásban azt vegyék számba, hogy rendben van-e minden. Az óvónő szoktassa őket arra, hogy tekintsék át a csoportszobát, és ahol szükséges, segítsenek.

A naposok feladataikat növekvő önállósággal oldják meg.

5-6-7 éveseknél a naposi munka megszervezése az előzőekhez hasonló, de már nagyobb önállósággal, felelősséggel látják el feladataikat.

Az óvónő fokozatosan bővítse az új tennivalókat, miközben pontosan megismerteti a gyerekekkel, mit vár el tőlük, és a feladatokat hogyan végezzék el. Az új feladatok kiosztása előtt beszélje meg, hogyan volna célszerű elosztani a munkát. Ezzel segítse elő, hogy maguk a gyerekek képesek legyenek munkájukat megosztani, napos társukkal együttműködni. Tanítsa meg a naposokat a segítségnyújtásra. Játékelrakás után, ha szükséges, eligazítják,

esztétikusan elhelyezik a tárgyakat. A naposok egyéb feladatai olyan mértékben növekednek, amilyen mértékben ezt az óvoda adottságai lehetővé teszik.

Alkalomszerű munkák

Az óvoda, a csoport életében vannak olyan munkafeladatok, amelyeket a gyerekek a naposi feladatok mellett alkalomszerűen végeznek. Alkalomszerű munkának tekinthető a környezet rendjének biztosítása, segítség az óvónőnek, egymásnak és a kisebbeknek, ajándékkészítés és egyéb megbízatások.

A 3-4 évesek kezdetben az óvónővel együtt végezzék a munkát. Az óvónő hívja fel a gyerekek figyelmét az együtt végzett munka előnyeire, mutassa meg az együttműködés lehetőségeit. Az ünnepekre való felkészülés során készítsenek a gyerekek az óvónő segítségével olyan kisebb tárgyakat, amelyeket részben ajándékba adhatnak, részben a terem díszítésére is felhasználhatnak.

Az óvónő adjon minél több megbízatást a gyerekeknek. Különösen a mozgékony, nehezen koncentráló gyerekeket lehet a megbízatásokkal érdeklődővé, aktívvá tenni. Különösen gondot fordítson az óvónő a közösen végzett munkákra, a gyerekek közötti munkamegosztás és együttműködés megszervezésére, valamint azokra a munkákra, amelyeket az egész csoport érdekében végezhetnek el.

Segítik a kisebbeket és egymást az öltözködésben, a vetkőzésben. Teljesítik az óvónő egyéb megbízatásait: a kért eszközöket behozzák, vagy kiviszik, az üzeneteket átadják stb.

Adjon az óvónő a gyerekeknek alkalmilag olyam megbízatásokat is, amelyekhez otthoni előkészületekre van szükség.

5-6-7 éves korban részt vesznek a csoportszoba díszítésében, rendezésében, a csoportszoba átrendezésére vonatkozó megbeszélésen, ötleteket adnak az óvónőnek. Virágot hoznak a vázába. Vigyáznak a terem rendjére, felszólítás nélkül felveszik az elejtett papírdarabokat, helyére teszik a kint felejtett eszközöket. Társaikkal együtt meghatározott időközökben nagytakarítást végeznek a játéksarokban. Ünnepekre ajándékot készítenek. Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.

Növény és állatgondozás

A növények és kisállatok gondozásával ezek életfeltételeinek megteremtéséhez járulnak hozzá a gyerekek, miközben átélják és megfigyelik a közreműködésük nyomán létrejövő változásokat. Óvodánkban akvárium van, ahol megfigyelhetik a halak életét.

A teremben és a kertben az évszakoknak megfelelően végezhető tevékenységek: a csíráztatás,

rügyeztetés, veteményes és virágoskert gondozása, a falevelek összegyűjtése stb.

Óvodáskor elején a lehetőségeknek megfelelően az óvónő a növényeket a gyerekek előtt gon-

dozza. A 4 évesek folyamatosan közreműködhetnek a növények gondozásában. Legyen élősarok a csoportszobában, mivel az a gyerek tevékenységének és megfigyelésének egyik területe. Legyenek benne különböző növények, odakerüljenek a gyerekek által gyűjtött, az óvónő által hozott termések és magvak, a tél utolsó harmadában rügyeztetett ágak, csíráztatott magvak is.

A kisebbek már részt vesznek a magvak ültetésében és a kikelt növények gondozásában. Ősz-

szel segítenek a lehullott levelek összegyűjtésében, használják testméretüknek megfelelő kerti szerszámokat. Az óvónővel együttműködve az évszaknak megfelelően folyamatosan gazdagítják, változtatják az élősarkot.

5-6-7 éveseknél az óvónő igyekezzék a növénygondozást úgy megszervezni és irányítani, hogy a gyerekek minél önállóbban láthassák el feladataikat. Állapítsák meg, mikor milyen feladatok ellátása célszerű és fontos. A gyerekek közösen és egyenként is gyűjtsenek különböző terméseket, palántákat, hagymákat.

Az óvónő hívja fel a figyelmüket arra, hogy mit, hol és mikor hozhatnak be gyűjtőmunkába. A gyűjtött terméseket, magvakat, hagymákat, egyéb növényi részeket meghatározott szempontok szerint csoportosítják, és elvethetik az udvari magaságásokban, virágágyásokban, és rendszeresen vegyenek részt a növénygondozásban. Mindehhez eszközöket is biztosítunk: locsolók, gereblyék. Közreműködnek a falevelek összegereblyezésében. Folyamatosan részt vesznek a növények gondozásában, megállapítják az elvégzendő műveletek sorrendjét, indokolják egy-egy feladat elvégzésének szükségességét (pl. öntözést).

VII. 2.4. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Saját személyükkel kapcsolatos tevékenységeket önállóan, pontosan végzik.
- Környezetük rendjére, ezen belül saját holmijukra és azok rendezettségére figyelnek.
- Alkalomszerű feladatokat szívesen vállalnak, azok elvégzésében önállóak.
- Naposságot szívesen vállalnak, az ezzel járó feladatokat a pozitív értékelés hatására önállóan, igényesen végzik.
- Szívesen közreműködnek a növények állatok gondozásában.
- Munkavégzés közben képesek a feladatot megosztani, egymás javaslatait elfogadni.

VII. 3. Mozgás, mozgásos játékok

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be a 3-7 éves korú gyermek fejlesztésében. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenységek által szereznek információt környezetükről.

VII. 3.1. A mozgásfejlesztés célja:

- a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése,
- a mozgás megszerettetése,
- a rendszeres mozgással egészséges életmód kialakítása,
- a mozgástapasztalatok bővítése sok gyakorlással,
- a mozgáskészség alakítása,
- a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionálás),
- a mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése, pozitív személyiség tulajdonságok erősítése.

VII. 3.2. A célok elérése érdekében végzendő feladataink:

- A fizikai állóképesség fejlesztése, a fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitás előkészítése.

- A nagy- és finommozgások és fizikai erőnlét fejlesztése, a vestibuláris, egyensúlyérzet befolyásoló mozgások végeztetésével, egyensúlyfejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordinációja, ritmikus tevékenységekkel a ritmusérzék fejlesztése.
- A testséma fejlesztése a testrészek megismerésével, nevének-funkcióinak megtanulásával, a testfogalom kialakításával, a kezesség erősítésével, az oldaliság tanításával.
- A sikeres feladatmegoldások eredményeként az önértékelés és az önbizalom növelése.
- A mozgással kapcsolatos és a mozgáshoz kapcsoló szókészlet fejlesztése.
- A folyamatos hely, idő, eszköz biztosítása.
- Fontosnak tartjuk a mozgásfejlődés folyamatainak nyomon követését, elősegítését, regisztrálását, a gyermek egyéni fejlettségmérő lapján.

A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életünket átszövi. A testnevelési foglalkozásokon túl jelen van a szabad játékban, környezeti és esztétikai nevelésben, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben is.

VII. 3.3. A mozgás hatása az értelmi képességek fejlődésére:

- A mozgásos játékok- gyakorlatok, téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyerekek vizuális memóriája.
- A testrészek, téri irányok, formák megismerésével, megnevezésével, bemozgásával bővülnek a térről való ismereteik, fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük.
- A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalomalkotás fejlődését is.
- A mozgás közben számtalan lehetőség nyílik mennyiségi és formai, vizuális és környezeti ismereti tapasztalatok szerzésére.

VII. 3.4. A mozgás hatása a szociális képességek fejlődésére:

- Segíteni az "én tudat" fejlődését (a saját testének és mozgásos képességeinek megismerése révén).
- A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolatai kiszélesednek.
- A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlődik önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük. Lehetőségük nyílik különböző viselkedésminták tanulására.
- A mozgásos versengések során átélik a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezeknek a kezelését, elviselését.

VII. 3.5. A motoros képességek fejlesztése:

- kondicionális képességek (erő, gyorsaság, állóképesség)

- koordinációs képességek (egyensúlyérzék, téri tájékozódó képesség, reagálási képesség) mozgékony, hajlékony
- nagy és finommozgások fejlesztése

Kiemelt mozgásfejlesztést az alábbi területen végzünk:

- a szabad játékban (a gyermekek spontán, természetes mozgása közben),
- a mindennapi testnevelésben és a testnevelési foglalkozásokon, külön szervezett mozgásfejlesztő foglalkozáson.

VII. 3.6. A mozgásfejlesztés tartalma a szabad játékban

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek ugrándozni, futkározni, csúszni-mászni, manipulálni - vagyis mozogni.

Célunk a szabad játéktevékenységben, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.

Feladatunk, hogy megőrizzük ezt a mozgáskedvet (ha szükséges felkeltsük) és tudatosan építsünk rá.

Lényeges a megfelelő motiváció, a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása.

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk ki, hogy egész nap biztosítjuk számukra a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekre a csoportszobában és az udvaron egyaránt. (igazodva a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez.)

A 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ebben az életkorban a gyermekek gyakran kezdeményeznek csúszó-mászó játékokat, ezért leginkább az ehhez szükséges eszközöket biztosítjuk.

4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugróiskola, ugrókötelezés, valamint a manipulációs barkácsoló tevékenységek is.

Az egyensúly fejlesztése a szabad játékban leginkább a belső fülben levő vesztibuláris központ spontán ingerlésével érhető el - hintázó, ringató, pörgő mozgások közben. Erre a célra nagyon jól használhatók a különböző hinták, a nagy ugráló-füles labdák, ugróasztal, billenő-forgó korong.

5-6-7 éves korban a finommotorika fejlesztésére fektetjük a legnagyobb hangsúlyt (tekintettel az iskolába lépés közeledtére - írás előkészítés). A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek a spontán fejlesztésére (pl. gyöngyfüzés, kicsi elemekből építés, babaöltöztetés, konstruálás, ábrázolási - és kézimunka technikák gyakorlása közben).

Mivel a gyermekek mozgásigénye különböző, nagyon fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyermekek megtanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, tartsák tiszteletben egymást.

A kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermekek örömmel vesznek részt. A sikeresen jó hangulatú tevékenység a gyermek számára pozitív élményt nyújt, s ez újabb cselekvésre készíteti őket. Így a mozgás természetesen beépül a gyermek spontán tevékenységeibe, szokássá-igénnyé válik.

A rendszeres mozgás során fejlődnek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességei, ezek eredményeként a gyermekek egészségesebbek lesznek.

VII. 3.7. A mozgásfejlesztés tartalma a testnevelési foglalkozásokon a mindennapi frissítő tornán és a mozgásfejlesztő foglalkozásokon

A testnevelés fejleszti:

A gyerekek természetes mozgását: a járást, futást, támaszt, függést, egyensúlyozást, ugrást, dobást. Megismerteti velük a gimnasztikát és néhány talajtorna-elemet, labdagyakorlatokat és a sokszínű, változatos testnevelési játékokat. Lehetőséget biztosít a gyerekek mozgástapasztalatainak rendszeres bővítésére, fejleszti cselekvő- és feladatmegoldó képességüket, erősíti a szép mozgás iránti vonzalmukat. Fejleszti testi képességeiket, az ügyesség sokféle formáját, a testi erőt, gyorsaságot és állóképességet. Az örömmel végzett gyakorlatok és játékok elősegítik a gyerekek helyes testtartásának, szép mozgásának kialakulását. Fontos szerepet játszik az egészség megővésében.

A testnevelési foglalkozások során is teremtsünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is (lábboltozat erősítés, gerinctorna). A testnevelés hatására a gyerekekben fontos személyiségtulajdonságok is alakulnak és erősödnek meg: mint a bátorság, a fegyelmezettség, a kitartás, együttműködés, egymás segítése.

Alapvető feladatunk a jó levegőjű, tiszta, tágas környezet, a megfelelő eszközök és a megfelelő öltözködés biztosítása minden gyerek számára.

A különböző nehézségű differenciált feladatok adásával elősegítjük, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat. A gyermek számára a megfelelő nehézségű gyakorlat kiválasztása, nemcsak a mozgásos képességeit fejleszti, hanem képet ad önismeretéről is.

A 3-4 évesek testnevelési anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza, ezért a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladatunk. Különböző járások, futások, csúszások, mászások talajon, szereken, tárgy alatt vagy fölött, szer megkerülésével.

A 4-5 éves korban a mozgásfejlesztésből (a mozgásfejlesztés más területeihez hasonlóan) már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot szervezünk, amelyek végzésekor különböző irányokban végeznek mozgásokat és különböző formákat mozognak be, elhelyezkednek különböző szereken, formákban. Ezen kívül előtérbe kerül az egyensúlyérzék fejlesztése: különböző mozgások végzése emelt felületen, forgások, fordulatok, testhelyzet változtatások, futás közbeni megállások.

A szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok (pl. babzsák feldobása, elkapása, célba dobás, egyensúlyozó járás létra fokai között, célba ugrás), valamint az oldaliság tanítása szintén e korosztály mozgásfejlesztését irányozza meg és egészíti ki a korábban kialakultakat.

5-6-7 éveseknél az észlelés fejlesztése a legcélzottabb. Ebben az életkorban az alaklátás, formaállandóság fejlesztésére tervezünk sok gyakorlatot. Új feladatként jelentkezik a finommotorika fejlesztése.

Ez azért nagyon lényeges fejlesztési terület, mivel a finommotoros koordináció az írás megtanulásá-

nak elengedhetetlen feltétele. A testnevelési foglalkozásokon ezt természetes módon a szerek különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal fejlesztjük (pl. különböző méretű labdák, botok, szalagok - kézi szerek alkalmazásával). A foglalkozásokon lehetőség nyílik a keresztszatórnák fejlesztésére is. A bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését és elvégzik a látott, hallott feladatokat.

A testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésben (alkalmazott) végzett testmozgások (amelyeknél a mozgások tempója, ritmusa, iránya változhat):

Játékok: futó-, utánzó-, szerep- és szabályjátékok.

Rendgyakorlatok: egyenes testtartás, vonal és köralakítás, fordulatok meghatározott irányba.

Járás: kis és nagy lépésekkel, különböző irányokba fordulással, változó szélességű sávok, vonalak között, különböző tárgyak megkerülésével, átlépésével, tartásával, speciális járások, állatjárások utánzása, ritmusra járások, különböző tempóban - majd közbeni tempóváltással.

Futás: különböző tempóban - majd közbeni tempóváltással, különböző irányokba - majd közbeni irányváltatással, változó szélességű sávok között, különböző tárgyak megkerülésével, átugrásával, versenyfutás.

Szökdelések, ugrások: helyben és haladva (előre-hátra) - páros lábon, váltott lábbal, akadályokon át-le-fel (pl. mélyugrás, magasugrás, távolugrás.) Különböző alakzatba beugrás-kiugrás (kör) felugrásban váltott lábbal is. Szökdelés egy lábon, oldalirányba szökdelés.

Támasz, függés és egyensúly gyakorlatok: csúszás, kúszás, mászás különböző irányokba, majd irányváltatással, különböző szélességű és formátumú helyeken és tárgyakon - talajon, padon, zsámolyon, bordásfalon - vízszintes és függőleges irányba, különböző tárgyak megkerülésével, átmászásával.

Egyensúlyozó járás: földre helyezett pallón, emelt szeren (pl. pad), forgások fordulatok, testhelyzet változtatások (pl. gyűrű, kötél, kötélletra) Állás: lábujjon, sarkon, egy lábon.

Gyakorlatok szem-láb koordináció fejlesztésére:

- ugrókötéllel, kötél fölött átugrás - változó magassággal,
- különböző lábakkal karikába belépés, kilépés, beugrás, kiugrás,
- ugróiskolák egyszerűbb és nehezebb formában,
- függeszkedés - átfogással tovahaladás,
- lábbal különböző formák rajzolása (alkalmi felületen, homokba, hóba).

Koncentrációs mozgásgyakorlatok: kéziszer gyakorlatok (babzsák, bot, szalag, karika, labda).

Dobások, labdás gyakorlatok: (szem-kéz koordináció fejlesztésére)

- babzsák célba dobása változó nagyságú körbe, változó távolságról, különböző tárgyak fölött,
- babzsák csúsztatás két vonal közé,
- babzsák dobás vízszintes és függőleges célra,
- kugli - játék,
- labdajátékok (labdagurítások, labdavezetések, labda feldobások - elkapások, alsó és felső dobások, labdahajítások).

Gimnasztika:

- nyakizom gyakorlatok (fejfordítás, fejkörzés),
- kartartások, karkörzések, karlengetések, karhúzások (különböző irányokba, formákba ritmusra is),
- törzsmozgások (törzsfordítások, törzshajlítások),
- lábmozgások (lábemelések, lábkörzések, láblengetések, lábhajlítások, lábfejgyakorlatok),
- kar-láb-, és törzsmozgások, testhelyzetek, ellenoldaliságban ritmuseresztezett mozgások kialakítása, végzése a mozgáskoordináció kialakulása érdekében.

Az óvodai testnevelés szerves része a mindennapi frissítő torna is. Ezt minden korcsoportban naponta legalább egyszer 10-15 perces időtartammal szervezzük meg (megfelelő időben és ruházatban a szabadban történjék leginkább).

A mindennapos testnevelés anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal. A gimnasztika anyaga főleg törzsgyakorlatokból áll, mert ezek a helyes testtartás kialakulását segítik elő. A játékokat a foglalkozásokhoz és a korosztály számára legmegfelelőbb fejlesztési feladatokhoz igazodva választjuk ki.

Rendszeres és megfelelő szervezés esetén a gyermekek szívesen és örömmel vesznek részt benne.

Igénnyé, majd szokásukká válik a mindennapi torna (mozgás). Az örömmel jó hangulatban végzett játékok jó lehetőséget nyújtanak a mozgásfejlesztés egy-egy feladatának megvalósításához, társas kapcsolatok alakulásához is. A játékok, térformák felidézésével lehetőségünk nyílik vizuális, verbális memóriájuk fejlesztésére, valamint szókincsük gyarapítására is.

VII. 3.8. Mozgásfejlesztő külön foglalkozások, gyógytestnevelés

A gyermekorvosi és ortopédiai szűrővizsgálatok feltűnően magas arányban mutatták ki, hogy is koláskorban évről évre nő a mozgásszervi megbetegedések, deformitások száma. Egyre több a szorongó gyerek, gyakori a scoliosis, a hanyagtartásból eredő mellkasgerincdeformitás, a következményes izomkontaktúrák és a lúdtalp. A szűrővizsgálatok arra is rámutatnak, hogy ezen elváltozások kezdeményei már óvodáskorban kimutathatók. Ez a tény kiemeli az óvodai test-és mozgásnevelés fontosságát. fontos tudni, hogy az óvodások körében diagnosztizálható pszichés és mozgásszervi elváltozások az esetek többségében az ún. túlterheléses betegségekre vezethető vissza. Ebben az esetben szerepet játszik napjaink kevés mozgást biztosító életmódja: csökken a természetes mozgásszabadság kiélési lehetősége, ugyanakkor a gyermek növekvő fizikai és szellemi követelményrendszerek elvárásait próbálja teljesíteni. Eközben aránytalanság alakulhat ki a gyermek terhelése és terhelhetősége, az igénybevétel és a gyermek aktuális képességei között.

Mindezek a tények óvodánkat arra sarkalták, hogy 2013. februárjától beindítottunk mozgásfejlesztő külön foglalkozásainkat. A tevékenységet heti egy alkalommal 17, főként nagy, ill. középsős csoportos gyerekekkel folytatjuk. A foglalkozásokat mozgásfejlesztő óvodapedagógus vezeti. A mozgásfejlesztő eszközök, kéziszerkesztők bővítése, beszerzése, hosszú távú feladatunk.

A mozgásfejlesztő foglalkozások célja:

- A tartáshibák és elsődlegesen a lúdtalpasság kialakulásának megelőzése, illetve a már kialakult deformitások gyógytestnevelésben alkalmazott gyakorlatokkal történő javítása
- A preventív torna bevezetése és alkalmazás után kevesebb gyereknél jelenjenek meg ortopédiai elváltozások, deformitások.

A mozgásfejlesztő torna eszközei: tornaszőnyeg, terményszákok, babzsákok, hengerek, apró golyók, kendők, szalagok, Greiswald kombinált tornaszer, mozgáskotta.

A preventív torna részei:

- Játék
- Lábtorna
- Tartásjavító gyakorlatok

- Játékok, versengések
- Légző gyakorlatok, relaxáció

1. Speciális játék

2. Lábtorna gyakorlatok:

- masszírozás
- alapgyakorlatok
- előkészítő, lazító gyakorlatok
- speciális játékok
- szerrel végzett gyakorlatok - könnyű
- nehéz szerek

3. Tartásjavítás- helyes tartás

- bemelegítő és bevezető gyakorlatok
- tartásjavító gyakorlatok

4. Játékok, versengések

5. Légző gyakorlatok, a szervezet lecsillapítása

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére a mozgás fejlesztésében:

- A gyerekek örülnek a mozgásnak. Mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik. Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak, növekszik teljesítőképességük. Javul testtartásuk, erősödnek tartóizmaik.
- Fejlődik tér és időtájékozódó képességük, kondicionális és koordinációs képességük.
- Igénylik a mozgást.
- Ismernek és eljátszanak futó- és fogójátékokat, a szabályok magyarázata nélkül.
- Egyéni-, csoportos, sor- és váltóversenyt játszanak az óvodapedagógus segítségével és a szabályok pontos betartásával.
- Megértik az egyszerű vezényszavakat.
- A természetes járást ütemes járással váltakoztatják. Tegyenek különbséget a harmonikus, összerendezett járás ill. futás tevékenységeiben.
- Képesek körülhatárolt területen futás közben az óvónő felszólítására feléje fordulva, szétszórt elhelyezkedésben megállni, ill. oszlopból és szétszórt elhelyezkedésből felszólításra kézfogással kört alakítani.
- Állórajtból kiindulva 20-30 métert futnak.
- Mozgás közben tudjanak irányt változtatni, jobbra-balra-hátra fordulatot tenni, (fejlettségi szinttől függően) az irányok megnevezésével. Legyenek képesek sor és köralkotásra.
- Egyensúlyozzanak egy lábon, valamint különböző szerekben (pl. padmerevítő gerendán) emelt magasságban (10-30 cm) két lábon. Tudjon fél és páros lábon szökdelni.
- Csúsznak, kúsznak, másznak a talajon irányváltoztatással is. Két feladatból álló mászó feladatot 5-6 lépés nekifutással összekapcsolnak.
- Hat-nyolc lépés nekifutással, tetszés szerinti akadályt átugranak. ugrásukat a talajérés-kor fékezni tudják.
- Tudjanak labdát dobni, megfogni, gurítani, pattintani, vele célozni, kislabdát hajítani távolba.
- Nyugodtan állnak (néhány mp-ig) alapállásban, és fél lábon.

VII.4. A gyermek és környezete, a külső világ tevékeny megismerése

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve biztosítson a gyermekeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhethet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés elősegíti, hogy a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti-társadalmi környezetből olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek az életkoruknak megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához nélkülözhetetlenek. Megismeri a szülőföld, az itt élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás, a nemzeti, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is a birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéliképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Az óvodapedagógus segíti a gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását (rendezését, felszínes ismereteik elmélyítését, rögzítését, részben újakkal való gyarapítását), fejleszti értelmi képességeiket (figyelmüket, megfigyelőképességüket, emlékezetüket, képzeletüket, gondolkodásukat, kifejezőkészségüket, beszédüket, ítéliképességüket, az összefüggések meglátását), pozitív viszonyulás kialakítását a természeti, -emberi, -tárgyi környezethez.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés során kialakulnak a gyermekben a kulturált élet szokásai, az elfogadott viselkedési formák, az érzelmi és erkölcsi viszonyok.

VII. 4.1. A társadalmi és természeti környezet megismerésére nevelés célja:

- hogy nyitottá tegye a gyermekeket a környezeti hatások befogadására, a felszínes érzékeléstől az egyre tudatosabbá váló megismerés felé vezesse a gyermekeket,
- legyenek tisztában azzal, hogy a teremtett világért ők is felelősséget vállalhatnak,
- a környezet megismerése a tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával, amely felkelti, ébren tartja a gyerekek kíváncsiságát, érdeklődését, kielégíti megismerési vágyukat.

VII. 4.2. A cél megvalósítása érdekében végzendő feladataink:

- Mivel a környezet megismerésének óvodai feladatai részben a gyermek otthoni, óvodán kívüli tapasztalataira épülnek, meg kell ismernünk a gyermekek családi hátterét, szokásrendszerét majd ezeket tudatosan felhasználnjuk, beépítjük a fejlesztési programunkba.

- Fontos feladatunk a természeti és társadalmi környezet megismerésére nevelésben, hogy a kisgyermek eleven, élő, változásaiban gazdag, eredeti környezetben gyűjtse élménybe ágyazott tapasztalatait. A földi életet Isten ajándékának tekintjük, a látható világot összekötjük a láthatatlan világgal, ezáltal az ismereteket komplexen adjuk át.
- E nevelési terület módszereit is a tevékenységközpontúság jellemezzen. Sokféle tevékenység lehetőségének biztosításával, természetes élethelyzetek teremtésével elősegítjük, hogy a gyermekek maguk fedezhessék fel, figyelhessék meg környezetük tárgyait, jelenségeit. Ezzel segítjük a gyermekek kíváncsiságának, érdeklődésének, megismerési vágyának felkeltését és elmélyítését. Lehetőséget teremtünk a minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények több szempontú felidőzésére.
- A tapasztalatszerzés cselekvően átélt, érzelmileg színezett tevékenységeihez minden gyermek számára - folyamatosan - biztosítjuk az eszközöket. Külön hangsúlyt kapnak a természetes alapanyagú eszközök. Az esztétikai célszerűségi szempontok érvényesítése mellett hatásukat fokozza, hogy a környezetükben megtalálhatóak, s önálló alkotásra is serkentenek. A szerzett tapasztalatok, szempontok alapján történő rendszerezésének megtanítása lehetővé teszi a gondolkodási képesség hajlékonyságának alakulását, mivel gyermekeknek alkalmuk nyílik többféle megoldás közötti választásra, a különböző szempontok felfedezésére.
- Nagy hangsúlyt helyezünk a kulturált élet, a helyes viselkedés szokásainak, a természeti-társadalmi (emberi-tárgyi) környezethez fűződő helyes érzelmi és erkölcsi viszony kialakítására (pozitív viszonyulás).

Mindezen feladatok megoldása a gyermekek aktív részvételével, akaraterejük, kitartásuk fejlesztésével, személyiségük sokoldalú kibontakoztatásával történik.

A természeti és társadalmi környezet megismerésére nevelés csak komplex módon és az óvodai élet folyamatában valósítható meg.

VII. 4.3. A társadalmi és természeti környezet megismerésének tartalma:

A gyermek és környezete

- család – óvoda - lakóhely,
- testrészek, egészségvédelem,
- emberek munkája, foglalkozása,
- környezetünk mennyiségi, tér, szín és formai viszonyai,
- időjárás, természeti változások a megfigyelések által,
- napszakok, növény és állatvilág.

A környezeti elemek védelme, alakítása:

- Föld, élővilág, levegő, víz, település és táj.
- A munkavégzés a környezetben, a környezetért.
- A jeles napok, ünnepek hagyományok. (egyházi, állami)

Mindezeknek a keretét az évszakok adják, melynek feldolgozásánál különböző fejlesztési célok érvényesülnek: mozgás, énkép, testséma, vizuális, zenei és verbális fejlesztés.

A környezet megismerése a tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával felkelti, ébren tartja a gyerekek kíváncsiságát, érdeklődését, kielégíti megismerési vágyukat.

VII.4.4. A külső világ megismerésének tartalma:

- Környezeti nevelés.
- Környezetvédelem.
- Környezetalakítás.

A környezeti nevelés ember, természet, hagyomány szoros kapcsolatrendszerében nyilvánul meg:

A gyermekek rendelkezzenek koruknak megfelelő ismeretekkel a családról:

- adatairól (saját nevük, életkoruk, lakcímük, szüleik neve, foglalkozása, testvéreik száma, neve),
- a családtagok egymáshoz való viszonyáról, kapcsolatáról, munkájáról, kötelességeiről, az együttélés tapasztalatairól,
- legyenek tisztában a szeretet, a tisztelet, az együttérzés, az egymás iránti érdeklődés, se-gítő szándék - fogalmaival, és próbálják erre alapozni mindennapi viselkedésüket tá-gabb környezetükkel szemben is.

Az óvoda új környezet a gyermek számára. Fontos, hogy megismerése érzelmileg pozitívan hasson. Ismerkedjenek meg az óvodával (környezetével, játékaival, eszközeivel) életével-

szokásrendszerével, feladataival, a felnőttek óvodai munkájával. Koruknak megfelelően - önállóan is - járuljanak hozzá vállalkozásaikkal, közreműködéseikkel környezetük ápolásához (rendben tartásához, szebbé tételéhez).

Testünk, testrészeink, érzékszerveink megismerése, önmaguk és mások jellegzetes külső tulajdonságainak megtanulása, azonosítása, a megszerzett, összegyűjtött tapasztalatok feldolgozása ezek funkcióiról fontos tartalmi egységet képviselnek. Testünk, testrészeink, érzékszerveink tisztántartása, ápolása, védelme - ezeknek nemcsak az ismerete, hanem folyamatos gyakorlása - nagy jelentőséggel bír egészségünk megőrzése érdekében, a betegségek elleni védekezésben is. Tapasztalataik alapján bővítjük és rögzítjük ismereteiket az orvos gyógyító munkájáról (betegségek, beteg ápolása, gyógyszerek használata.)

A közlekedésre nevelés fontos szempontja a helyes viselkedés megalapozása - az utcán, a tömegközlekedési eszközökön. Ezt néhány alapvető közlekedési szabály megismerésével, azok betartásával, az adott helyi lehetőségek közötti gyakorlással alapozzuk meg. (A közlekedési jelzőlámpa színeinek jelentése, a gyalogátkelőhely jele - használatuk).

Ismerkedjenek meg a különböző közlekedési eszközökkel. Az óvoda környezetében megtalálható lehetőségeket természetes környezetben, a nem elérhetőeket képről, filmről. Legyen ismeretük néhány alapvető közlekedési eszköz funkciójáról, pl. autóbusz - embereket szállít, teherautó - árut fuvaroz, mentő - beteget visz.

Az évszakok, napok, napszakok - folyamatos megfigyelése, tapasztalatok gyűjtése, a természeti környezet megismerésére, különböző összefüggések megláttatására alapvető lehetőséget biztosítanak. Az időjárás elemeinek változása, hatása környezetünkre (pl. öltözködésünkre), az évszakra jellemző jegyek alakulása, a színek és fények megfigyelése (esztétikája, szépsége) a legegyszerűbb biológiai, ökológiai, fizikai, kémiai tapasztalásokra adnak lehetőséget. Alkalmat (helyet, időt, teret) kínálunk és biztosítunk a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik felfedezés, a kutatás örömeit. Az így szerzett tapasztalatok, szempontok alapján történő rendszerezése, ismeretek rögzítése által megtanulják az évszakok nevét, jellemzőit, sorrendjét, a napok nevét, sorrendjét, a napszakokat.

A növény és állatvilág megismerése szoros egységben történik az adott évszak, nap, ill. napszak megfigyelésével. Megláttatjuk az összefüggéseket közöttük, a növény és

állatvilágban történő változásokat, alkalmazkodásukat, reakcióikat, viselkedésüket. Alkalmat teremtünk közvetlen módon találkozni a természetvédelemmel, környezetvédelemmel.

Az óvoda közvetlen természeti és társadalmi környezetének megismertetése-megismerése (amelyben élünk) szintén fontos tartalmi egységet képviselnek. Felhívjuk a gyermekek figyelmét e környezet értékeire –a teremtett világ szépségeire. A környezetünkben előforduló középületek, közintézmények látogatásai során ismerjük meg azok funkcióit, feladatait, az itt dolgozó emberek munkáját (foglalkozásokat).

Természeti környezetünk növény- és állatvilágának folyamatos megfigyelése, e szépségek megóvása érdekében végzendő feladataink - a természet megszerettetésére, annak ápolására, az állatok gondozására, egyáltalán a pozitív viszony kialakítására, megerősítésére irányul.

Mind a társadalmi, mind a természeti környezet ismereteinek tartalma akkor megalapozott, ha az a gyermek számára érzelmileg telített, élményhatású, az egyes gyermekek számára konkrét tapasztalatokon alapul.

Környezetvédelem, környezeti nevelés

A gyermek a születésétől kezdve ismerkedik a környezettel, s az ismeretszerzés folyamata végül egy környezetbarát, környezettudatos életvitel megvalósulását eredményezheti. Az óvodai nevelésben figyelembe kell vennünk a családi nevelést, hiszen a családok életvitele, mindennapjai határozzák meg elsősorban a gyermek attitűdjeit, szokásait, kommunikatív képességeit.

Az óvodai élet- melyben meghatározó az óvónő személyisége – példát adhat a gyermekeknek, a szülőknek. A környezettudatos életvitel kialakulásához fontos a környezetbarát óvoda megteremtése.

Óvodás gyermekeink számára a természeti és társadalmi környezet jelenti a „világot”. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. Már az óvodáskorú gyermek is átéli állapotát, változásait. Részesei, alakítói, felelősei és hatásának elszenvedői vagyunk egy személyben! Nincs a környezetben elhanyagolható, lényegtelen, felesleges elem, tényező. Hálószerűen kapcsolódik össze minden.

A gyermeket már az óvodában meg kell tanítani arra, miként lehet harmóniában élni a természettel; csak ekkor várható el, hogy később felnőttként is szeressék és védjék a természetet.

Célunk: Olyan gyermekeket nevelni, akik ismerik, szeretik és védik a természetet. Óvodásainkban azt a környezettudatos magatartásformát szeretnénk megalapozni, hogy megértsék: bár még kicsik, de már is tehetnek valamit a természet védelmében. Ez pozitív hatást vált ki, és egy életre szóló indítást jelent.

Feladataink: Építünk a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira és mi magunk is biztosítunk olyan jellegű élményeket, amelyek lehetővé teszik a gyermek számára a közeli és távolabbi környezetünkben végbemenő folyamatok meglátását, illetve az azokban való tevékeny részvételt.

Figyeljünk tudatosan a környezetre és a természetvédelemre, a gyermek természetszemléletének formálására.

Építünk az óvodai életbe olyan hagyományokat, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét: - ismerje meg a szülőföldjét, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi nemzeti néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Munkatervet évente készítünk, mindez az évszakok változásaira, a mindennapok realitására, ünnepekre, aktuális eseményekre épül.

Fontos, hogy a gyermekcsoport korát, fejlettségét, adottságait figyelembe véve válasszunk a megfelelő lehetőségek közül.

Alkalmazzuk a tevékenységek differenciált szervezeti formáit, az egyéni fejlesztés lehetőségeit, különös tekintettel a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek esetében.

Eseménytervünkbe a következő játékokat, tevékenységeket, kísérleteket építjük be:

- Dramatikus, mimetikus, szimulációs és bábjátékok, társasjátékok.
- Közvetlen környezetünk, játszóhelyünk megfigyelése, rendbetétele.
- Kirándulások, környezetvédelmi túrák, tanyalátogatások gyerekekkel, szülőkkel.
- Hulladékgyűjtési akciókba való bekapcsolódás (pl. papírért virágot).
- A szülői értekezletek témái között jelenjenek meg a környezettudatos életvitel témakö-rei. (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, adománygyűjtés, stb.)
- Problémahelyzetek közös megoldása (pl. állatok védelme, természeti értékek védelmeiránt).
- Óvodai csoportjaink részvétele az őszi, tavaszi udvari takarításban (levélgyűjtés, szelektív hulladékgyűjtés, virágok elhelyezése és gondozása) Arra szoktatjuk a gyerekeket, hogy a hulladékot válogassák szét, és tanulják meg mi az ami újrahasznosítható.
- Hasznos rovarok megfigyelése (katicabogár, hangya, méh és a férgek közül a földigiliszta).
- Önkéntes növényvédőink megismerése (sündisznó, vakond).
- Kártevők a kertben (meztelen csiga, cserebogár, szarvasbogár, sáska, levéltetű, lepkék/hernyó/, darazsak).
- Légszennyeződés – megfigyeljük az út mellett a port a fákon, virágokon, összehasonlítjuk a liget, az erdő fáival.
- Téli madárvédelmi munka, az állatvédelem legfontosabb szabályainak hangsúlyozása.
- Sétáink során figyeljük a szózott úttest melletti növényzetet.
- Megfigyeljük az összegyűjtött hó tisztaságát, szennyezettségét.
- „Jeles Napok” programjainak beépítése eseménytervünkbe.
- Élősarok gondozása.
- Akvárium gondozása.
- Teát főzünk gyógynövényekből alkalomszerűen.
- Mindig figyelmet fordítunk a víztakarékosságra. A lámpát lekapcsoljuk, ott ahol nem tartózkodunk.

Akcióterv, melyet figyelemmel követhetünk és tartalmilag beépíthetünk:

Március 22.	A víz világnapja
Április 22.	A Föld napja
Május 10.	A madarak és fák napja
Június 21.	A nap napja
Szeptember 22.	Európai autómentes nap
Szeptember 26.	A tiszta hegyek napja
Október 4.	Az állatok világnapja
Október 15.	Nemzetközi gyalogló nap
November 9.	Nemzetközi ne vásárolj semmit nap

Környezetalakítás

A környezettel való aktív ismerkedés áthatja az egész óvodai életet, a nevelés komplex folyamatát.

Ilyen a csoportszoba rendjének helyreállítása, átrendezése, ünnepek előtti dekorálás. Az óvónő, dajka által megkezdett kerti munkában segítenek, nagyobbak önállóan részt vesznek.

A csoportszobai élsarokban való tevékenykedés: viráglocsolás, hajtatás, gyűjtött termések rendezése, terepasztal készítése stb.

A séták, kirándulások, természetbeli játékok után lehetőséget adunk a benti, nyugodt beszélgetésekre, játékokra, mesékre a környezet titkairól, ezzel segítve a tapasztalatok feldolgozását. Az óvodás gyermeket minden tevékenységbe be lehet vonni játékosan, a mesék világán keresztül. A természet érdekességei mesében elmondva még jobban felkeltik a gyermek érdeklődését.

Különböző játékok, megfigyelések, kísérletek, képeskönyv nézegetések alkalmasak arra, hogy a gyermekek az óvónő vagy a szülő segítségével megismerkedjenek a talaj, a víz, a levegő fontosságával, védelmével. Nem a pontos mérés a fontos, hanem hogy együtt csodálkozzunk, megnevezzünk, elmeséljünk valamit.

VII. 4. 5. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

Kialakulnak azok a szokások, magatartásformák, melyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják későbbi életvitelükben.

A társadalmi és természeti környezet megismerésében a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére.

Család: Ismerik teljes nevüket. Tudják édesanyjuk, édesapjuk és testvéreik nevét. Ismerik lakásuk címét, szüleik foglalkozását, vagy legjellemzőbb tevékenységüket.

Óvoda: Eligazodnak az óvoda épületében, udvarán. Tudják társaik nevét, jelét, óvónőjüket, dajkájukat neven szólítják. Tevékenységeikkel, közreműködéseikkel hozzájárulnak az óvoda mindennapi életéhez, környezetének alakításához.

Testünk: A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják.

Tudják tisztántartásuk fontosságát, igényesek testük tisztaságára.

Ismerik az orvos gyógyító szerepét. Ismerik érzékszerveiket, azok funkcióit.

Közlekedés: Ismerik a legalapvetőbb és legfontosabb közlekedési szabályokat, tudják betartásuk fontosságát (közlekedési lámpa szerepe, zebra használata).

Ismerik a közlekedési eszközöket, azok legfontosabb funkcióit. Tudják a kulturált viselkedési formákat a tömegközlekedési eszközökön utazva.

Évszakok, növény- és állatvilág: Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét. Ismerik az idő fogalmát, a napszakokat megkülönböztetik. Ismerik a "növény" szót. Tudják, hogy növények fejlődése és az időjárás (évszakok) között összefüggés van.

Ismernek néhány alapvető növényvel kapcsolatos munkát.

Az általuk ismert állatokat csoportosítják a szerint, hol élnek. Nyomon tudják követni az állatok életének alakulását az évszakok (időjárás) változásainak következtében. Felismerik az emberi gondoskodás fontosságát az állatok életében (etetésében és gondozásában).

Az óvoda közvetlen természeti és társadalmi környezetének megismerése: Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény rendeltetését. Részt vesznek közvetlen természeti környezetük ápolásában, gondozásában,

Pl.

- madárházikó készítésével, kihelyezésével,
- a fák, veteményeskert, virágoskert folyamatos megfigyelése, ápolása, gondozása.
- Az óvodáskor végére a gyermek életkori sajátosságainak megfelelően megtanul tájékozódni és eligazodni a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben.

Mindezek által:

- Pozitív érzelmi viszonyulása megerősödik az őt körülvevő világban.
- Kialakul a takarékoság, (energia, víz, eszköz) a hulladékkezelés fogalma, a természetesanyagok használatának értéke, melyet korukhoz képest alkalmaznak.
- Megtanulják értékelni és védeni az egyes környezeti elemeket, mint talaj, víz, levegő.
- Aktív és cselekvő személyiség lesz, fogékony az új dolgok iránt.
- Az iskolai tanuláshoz szükséges értelmi képességeik jól fejlődnek.

VII. 4.6. Jeles napok, néphagyomány ápolás, népszokások:

“ A múlt tisztelete az a vallás,
mely az új nemzedék köteleke.
Ne veszítsünk el a múltból,
Mert csakis a múlttal alkothatjuk a jövőt.”

(Anatol France)

A népi hagyományok megismertetése, őrzése az óvodai nevelés szerves részeként kapcsolódik a környezet megismerésére neveléshez, a mozgás, játék, zenei, irodalmi és vizuális nevelés folyamataiban. Így a modern világgal ötvözve tovább él a népi kultúra, s a mai gyerekek is megtalálják benne a szépséget, örömet. Az egyházi ünnepekhez is szorosan kapcsolódnak az évszázadok során kialakított népszokások. Célunk, hogy itt ne a babonáság kapjon helyet, (kiszabáb égetés, lucázás) hanem a tiszta, hittel vezérelt népi kultúra. Fontos, hogy az óvónő tudja a népszokások eredetét, ismerje azok lényegét, jelképeit. Legyen jártassága a kézművességben (gyöngyfüzés, agyagozás, szövés, nemezelés).

Ismerjen számos ünnepekhez, évszakokhoz kapcsolódó népi játékokat, népdalt, mondókát, népmesét, találós kérdést és építse be mindennapi munkájába. Hogy a néphagyományok népszokások mely elemeit, és milyen mélységben építjük be, ez függ a gyermekek életkorától, a csoport, kor és nem szerinti összetételétől, és a lakóhely hagyományaitól.

Feladataink: - identitástudat erősítése

- gyökerek ápolása (családi, nemzeti)
- tájjellegű hagyományok felkutatása, és őrzése (pl. tárgyi, zenei, irodalmi, néprajzi örökségek)
- a gyermekek tradícióiszteletének alakítása, sok érzelemvezérelt tevékenységgel
- a szülők, nagyszülők, generációk bevonása a hagyományok feltárásába.

Az óvodai ünnepi készülődések során is érvényesítsük a játékosság, élményszerűség, a motiválás, aktivizálás és differenciálás elvét. Az ünnepnek akkor van igazán értelme, ha közösen vagyunk részesei az előkészületeknek, lelkiileg is ráhangolódunk és ezáltal közösségformáló hatású.

A tartalmi készülődés: egyik hatékony módszere lehet a dramatikus játék, szituációs játék, mely magában foglalja az ünnep lényegét, a játékot, a verbális fejlesztést, mozgásfejlesztést stb., (pl. Mihály-napi vásározó, betlehemes játék, pünkösdölő) Továbbá a hozzá kapcsolódó népi bölcsességek, találós kérdések, szólások, parasztrekulák, ízes nyelvezete sokszor feledésbe merült szavakat hoz felszínre. Mindezek anyanyelvi nevelésüket segítik, érzelmileg közel állnak a gyerekekhez, a történetek előadása által beépülnek az ünnep szokásai.

Tárgyi kellékek: kapcsolódjanak az adott ünnepkörhöz, és az óvónő ösztönözze a gyerekeket az alkotásra, ill. keltse fel érdeklődésüket a hagyományos technikák iránt. (pl. agyagedények, szöttek, különleges karácsonyfadíszek stb.) Olyan eszközöket adunk a gyerekek kezébe, amellyel nemcsak a népi kultúra elemeit őrizzük meg, hanem fejlesztő

munkánkba is beépül. A népi kismesterségek, a természetes anyagok felhasználása által fejlődik anyagismeretük, finommotorikájuk, taktilis érzékük, színérzékük stb.

A hagyományos népi használati tárgyakat alkalomszerű gyűjtéssel vagy a múzeumfaluba való látogatással hozzuk közel hozzájuk. A gyűjtőmunkában, az előkészületekben alapvető követelmény a szülők, nagyszülők bevonása is, hiszen ez egy jó lehetőség az együttműködésre. Törekedjünk arra, hogy minden közös tevékenységünket, és ünnepeinket hassa át a gyerekek iránti szeretet, az igényesség, és a díszítésben való mértékletesség.

A hagyományápolás, olyan keretet ad óvodai életünk egészének, mely tekintettel van a gyermekek egyéni fejlettségére, segít kialakítani az emberi együttélés szabályait, felkészít a felnőtt életre, illetve megalapozza azt. Az óvodai élet valamennyi tevékenységébe beépül, folyamatosan jelen van. A folyamatosságot nemcsak az egyházi ünnepek, jeles napok évenkénti visszatérése, az azokhoz fűződő szokások, hanem a mindennapok tevékenységei is biztosítják. Az ünnepekre való felkészülés fontos része a mindennapoknak.

Az egyházi ünnepek és a néphagyományok a magyar nép történetében évszázadokon keresztül összefüggött. A néphagyomány ápolás és népszokások őrzése fontos célja és feladata az óvodának.

Fontos, hogy az óvónő tudja a népszokások eredetét, ismerje azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Legyen jártassága a kézművességben, ismerjen számos népi játékot, népdalt, mondókát, népmesét, találós kérdést. Hogy a népszokások, néphagyományok mely elemeit építjük be, az függ a gyermekek életkorától, a csoport, kor és nem szerinti összetételétől, és a lakóhely hagyományaitól.

Nagy feladat hárul az óvónőre abban, hogy a gyermekeket megismertesse a népi kultúra, elemeivel, a hagyományokkal, tárgyi emlékekkel. A néphagyomány ismeretén túl, tisztában kell lenni azzal is, mi az, amit ezekből a szokásokból az óvodai életbe bele lehet szőni, s azt milyen módon, milyen pedagógiai eljárással célszerű beépíteni a gyermekek életébe.

Feladataink:

- a nemzeti identitástudat erősítése,
- a gyökerek ápolása (családi, nemzeti, evangélikus egyházi),
- a tájjellegű hagyományok felkutatása, és őrzése (pl. tárgyi, zenei, irodalmi, néprajzi örökségek),
- a gyermekek tradícióismeretének alakítása,
- a szülők bevonása a hagyományok feltárásába.

Az óvodai hagyományápolás során is hangoljuk össze a gyermek életkori sajátosságait, fejlettségét, érdeklődését és a hagyományápolás tartalmát, módját, formáit. Az ünnepi előkészületek hosszabb folyamatot jelentenek, amelyben törekedni kell arra, hogy a gyermekek aktív, közreműködő szerepet kapjanak.

Az ünnepek komplex események, melyeknek több elemük van:

- tartalmi oldala (mit ünnepelünk?),
- érzelmi vonatkozásai (mi az, ami a gyerekek számára maradandó élmény lehet?), tárgykellékek (amik a gyermeki érdeklődést felkeltik), az ünnep koreográfiája (hogyan ünnepelünk?),
- az ünnepet előkészítő szakasz gyermek által végezhető tevékenységei (pl. díszítés, gyűjtés).

Az ünnepi készülődés során érvényesítsük a játékosság, élményszerűség, a motiválás, aktivizálás és a differenciálás elvét. Az ünnepnek akkor van igazán értelme, ha közösen vagyunk részesei az előkészületeknek, majd magának az ünnepnek játékos módon való előadásában közösen együttműködünk. Ez érzelmileg is közösségformáló hatású.

A tartalmi készülődés: egyik hatékony módszere lehet a dramatikus játék, szituációs játék, amely magában foglalja a játékot, a verbális fejlesztést, mozgásfejlesztést, ismerethővitést stb. (pl. Betlehemes játék, Pünkösdlés), továbbá a hozzá kapcsolódó népi bölcsességek, találós kérdések, szólások, parasztregulák, ízes nyelvezete sokszor feledésbe merült szavakat hoz felszínre. Mindezek érzelmileg is közel állnak a gyermekhez, a mulatságos történetek, csúfolók, örömet okoznak számukra.

A tárgyi kellékek: kapcsolódjanak az adott ünnepkörhöz, és ösztönözze a gyerekeket az alkotásra, illetve keltse fel érdeklődésüket a hagyományos technikák iránt (pl. anyagedények, régi képeslapok, szöttek, különleges karácsonyfadíszek, stb.)

Óvodánk életét alapvetően az egyházi esztendő eseményei teszik teljessé, ünnepeink szorosan kapcsolódnak az egyházi ünnepekhez.

Természetesen a hagyományos óvodai ünnepek, ünnepélyek is szerves részét képezik intézményünk életének. A hagyományosan évszakokhoz kapcsolódó, vagy kiemelkedő történelmi, állami ünnepek, a gyermekek életkorának megfelelő módon kerülnek megünneplésre.

Az óvodánkban heti egy alkalommal hittanfoglalkozást tart óvodánk hitoktatója, aki a gyermekekhez szóló bibliai történetekkel, imádságokkal, énekekkel ismerteti meg őket, melybe az óvónők is bekapcsolódhatnak. Igyekezünk minél szemléletesebben, gyermeknyelven megismertetni őket a bibliai történetekkel, Jézus életével. A történeteket mindig bábok, képek, dramatizálás segítségével mondjuk, ill. játsszuk el. Célunk, hogy kérdezzenek, gondolkozzanak el a hallottakon, és beépüljenek személyiségükbe a pozitív értékek.

Vegyes életkorú csoportunkban a gyerekek keresztyén nevelését segítik a hittan anyagához és az ünnepekhez kapcsolódó ábrázolás, vizuális tevékenység, a gyertyagyújtás során elmondott imádságok, énekek, szeretetküldések, csendjátékok stb.

Havi egy alkalommal a gyerekek és a családok részére családi istentiszteletet tart lelkészünk a templomban. Részt veszünk dalos, verses szolgálatunkkal néhány egyházi ünnepen.

Ünnepeink, programjaink és szolgáltatásaink:

- Hittan alkalmak (hetente 1X).
- Családi Istentiszteletek (alkalomszerű).
- Séták, kirándulások szűkebb és tágabb környezetünkben.
- Logopédia (hetente).
- Bábszínház, színházlátogatás.
- Zenés meseelőadások alkalmanként.
- Nyílt napok szülők és tanítók részére (február).
- Önköltséges különfoglalkozások szakoktatóval hetente szülői igény szerint (balett, nép-tánc, kézműves, zeneovi, sakk, mozgásfejlesztő torna)
- Őszköszöntő vásár. Mihály nap (szept. 29).
- Ingyenes különfoglalkozások. (Foci, angol)
- Mikulás.
- Adventi ajándékkészítő délután szülők részvételével.
- Adventi forgatag.
- Karácsony az óvodában.
- Farsangi mulatság (igény szerinti jelmezkölcsönzéssel).
- Nyitott délutánok az óvodába lépő gyermekeknek és szülőknek.
- Családi kirándulás és sportnap (erdei tornapálya, biciklitúra, templomlátogatás).
- Pünkösdi. Anyák napja.
- Évzáró, nagycsoportosok búcsúztatása.

- Gyereknapi Gyerekhét.
- Óvodai jótékonysági bál

Az óvodás évek alatt a gyermekek számára igen fontos események még a születés és névnapok közös megünneplése, mely alkalmat nyújt a közös készülődésre, az ajándékozásra. A csoport verssel, dallal, saját készítésű kis ajándékkal kedveskedjen az ünneplőnek.

Az egyházi ünnepek és a hozzá kapcsolódó tartalmak:

- Reformáció ünnepe: templomlátogatás.
- Advent: közös készülődés a csoportokban, díszítés, ajándékkészítés.
- Gyülekezetben szervezett adventi ünnep, óvodásaink szolgálatával: Első gyertya
- Mikulás: közös Mikulásvárás.
- Karácsony: közös ünnepi gyertyagyújtás, Betlehemezés. Ünnepi istentiszteleten való részvétel nagyszülőkkel, szülőkkel, gyerekekkel.
- Vízkereszt: templomlátogatás nagycsoportosokkal.
- Vízkeresztől hamvazószerdáig. Farsang. Vidám mulatságok.
- Böjti idő: Újszövetségi történetek Jézus Krisztus életéből.
- Virágvasárnap: Istentiszteleten való részvétel, óvodások szolgálatával.
- Húsvét: a tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap. Ünnepi Isten tiszteleten való részvétel, dolgozókkal, szülőkkel és a gyerekekkel.
- Pünkösd: Húsvét utáni 50. napon. Hagyományokra épülő pünkösdölés, vagy templom-látogatás.

A keresztyén életforma egyben azt is jelenti, hogy gazdag lehetőséget kínálunk a szülői háznak, a generációknak, hogy együtt éljük át ünnepeinket. Az elzárkózás helyett a nyitottság, az egymásra figyelem és a tisztelet jellemezze együttműködésünket.

Az ünnepek színvonalas megszervezése, megtervezése, és lebonyolítása az óvoda dolgozóinak összehangolt munkáját igényli.

VII. 5. Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai

A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok. A környezet változásai nak megfigyelése el sem képzelhető matematikai alapismeretek nélkül. Megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába is jut a gyermek. Ezért a matematikai tapasztalatszerzés természetes környezetben a legeredményesebb.

A gyermek aktivitása kapcsolatban van vágyaival, szükségleteivel, a tevékenységek idevezethető motívumaival. A környező világ megismerése, birtokbavétele a gyermek életében igen korán jelentkező vágy. Mindaz, ami körülveszi a matematika nyelvén is fölfogható, megérthető. Erre építünk, amikor problémát jelentő élethelyzetek megteremtésével biztosítjuk a matematikai tapasztalat megszerzését. A motiváció legfontosabb funkciója az érdeklődéskeltés, az aktivitás fokozása, a figyelem tartósságának növelése, a gondolkodtatás, a jó teljesítményre serkentés. Módszereinket a tevékenység központúság jellemzi.

VII. 5.1 Célunk:

A minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában és tevékenyen, a gyermekek igényeihez, ötleteihez, aktuális élményeihez igazodva.

VII. 5.2 Feladatunk:

- a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, fejlesztése, és kielégítése a szem-léletesen észlelhető, alapvető matematikai összefüggések, változások, azonosságok, kü-lönb-ségek felfedeztetésével,
- az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása,
- pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása,
- a környezetünk mennyiségi és formai viszonyainak megismerésére nevelés meghatáro-zó szerepet kap a gyerekek képességeinek fejlesztésében is (tapasztalás, emlékezés, megértés, konstruálás, ítélőképesség).

Ehhez feladatunk a nevelés és fejlődés optimális feltételeinek biztosítása.

Gazdag tapasztalatszerzés biztosításával, sok érdekes problémahelyzet létrehozásával aktivizáljuk őket.

A matematikai tapasztalatszerzés légköre legyen aktív légkör, s olyan - amelyben szabadon, bátran megnyilatkozhatnak a gyermekek, amelyben a tévedés a tevékenység természetes velejárója, amit ki lehet javítani.

Az óvónő biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítására segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Feladatok:

- A gyermekek a természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik szerint, ill. saját szempontok alapján.
 - Alkossanak megfelelő szöveget (ítéletalkotás), fogalmazzon állításokat a mennyiségviszonyokat ábrázoló képekről. Igaz-hamis eldöntése. Végezzenek sorba rendezést megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályok, ill. egyéb szempontok szerint. Soralkotások, sorváltások balról-jobbra, föntről-lefelé. Ismerkedjenek meg a sorba rendezett elemek helyével a sorban - sorszámok.
 - A számfogalom megalapozására végezzenek mérési, összemérési feladatokat mennyi-ségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel. Tudják a meg- és leszámlálást 6-10-es számkörben, a gyerekek és a csoport fejlettségének megfelelően, valamint a kis számok megszámlálás nélküli, összkép alapján történő észlelését, felismerését, megnevezését. Tegyenek szert tapasztalatokra a darabszám változásairól (műveletek előkészítése).
 - A gyermekek szerezenek tapasztalatokat a geometria körében.
 - Jussanak el az egyszerű geometriai formák felismeréséig - fejlettségüknek megfelelően.
- Minden alkalmat meg kell ragadni, hogy a gyermekek egyaránt jól tájékozódjanak a térben és a síkban ábrázolt világban. Nevezzék meg a térbeli állások helyzetének irányait, a helyviszonylatokat kifejező névutók használatában gyakorlatra tegyenek szert (jártasság megszerzése).
- Másoljanak síkban-térben.
 - Figyeljék meg a rész - egész viszonyát.
 - Tükörrel való tevékenységeik során tegyenek szert élményekre, tapasztalatokra.

- Többféle megoldási lehetőség kínálása kapcsán fejlesztjük a divergens (szétágazó) gondolkodásukat.

Matematikai képességüket az alábbi témakörök alapján fejlesztjük:

- Halmazok képzése, összehasonlítása, bontása.
- Halmazok elemeinek sorba rendezése, összemérése, becsléssel elemek párosítása.
- Mennyiségek összemérése síkban és térben.
- Sorszámok.
- Tapasztalatok számosság változásáról.
- Tevékenységek tükörrel.
- Tájékozódás térben.

VII. 5.3 Környezetünk mennyiségi és formai viszonyainak megismerésében a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

Összehasonlíthatóság, szétválogathatóság

- tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása szabadon és egy-egy kiemelt, megnevezett vagy felismert tulajdonság szerint. Összehasonlításaikat szóban is kifejezik, és mások megállapításainak igazságát megítélik. Értik és helyesen használják az év során szereplő mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- tárgyak, személyek, halmazok szétválogatása (osztályozása)
 - saját szempont szerint,
 - ismert, megnevezett tulajdonság szerint,
 - elrontott válogatás javítása,
 - más által elkezdett válogatás folytatása a válogatásban érvényesülő szempont felismerése alapján.
- Sorba rendezés
 - képesek jól ismert (de meg nem nevezett) tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére,
 - megnevezett egyszerű szempontú rossz válogatást, sorba rendezést javítanak, esetenként új szempontokat is kitalálnak - azt válogatással, sorba rendezéssel kifejezik.
- Számfogalom megalapozása
 - megszámlálás nélkül átlátnak 0, 1, 2, 3, 4, 5 tárgyat (különféle méretben, különféle lerendezésben),
 - tudnak számlálni tízig (a 7, 7.5 évesek 20-ig). Elő tudnak állítani különféle elemekből különféle elrendezéssel ugyanannyit, többet, kevesebbet,
 - össze tudnak mérni két halmazt párosítással is (10-ig), az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is,
 - hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni. Részt tudnak venni más mennyiségek összemérésében is.
- Geometria
 - Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.
 - Másolással képesek megépíteni, kirakni a mintával megegyező, de színben és nagyságban eltérő elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat.

- Tájékozódás a térben és a síkban
 - Adott irányt mozgással tudnak követni, s értik térbeli mozgásukra, az irányok jelzésére használt alá, fölé, elé, mögé, mellé szavakat.
 - A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok megkülönböztetése.
 - Értik a névutók síkra vonatkoztatott helyét is.
- Környezetünk mennyiségi és formai viszonyainak megismerése az alábbiakat foglalja magába:
 - a számnevek ismerete, sorszámnevek alkalmazása,
 - a legegyszerűbb téri irányok, relációk ismerete, névelők-névutók használata,
 - a viszonyok kifejezése,
 - néhány térbeli és síkbeli alakzat megnevezése.

VII. 6. Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának s a magyar nyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

Az óvodáskorú gyerek életkorának megfelelő irodalmi műfajok: a vers és a mese. A verselés és a mesélés élmény a kisgyerekek számára. A mese és a vers emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese- képi és konkrét formában – esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkésítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal nem elvezet a mélyebb értelemben vett pszichikus realitástól és a külvilágra irányított megismerési törekvésektől, hanem ráébreszt ezekre.

A mese és a vers legtagabb értelemben tanít. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a meshallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A belső képteremtés képességének kifejlődése nélkül lehetetlen az olvasóvá válás, amely e foglalkozási ág távlati, lényegi feladata. Csak abból a gyerekből lesz jó beszélő és jó olvasó, aki képes intenzív belső fantáziakép megjelenítésére. Szükséges az is, hogy a gyerekek kézbe vegyék, nézegessék a könyveket, amelyekben kedves meséik, verseik találhatók.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

VII. 6.1 Célja:

A gyermekek érzelmi - értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása, csodákkal teli meseélmények segítségével, a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

VII. 6.2 Feladatok:

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása. A fejlettségnek megfelelő jellegzetes tartalmak biztosítása, mese vers, bábozás, dramatizálás során. A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése.

VII. 6.3 A mese és a vers helye az óvodai élet egészében

- A mesének és versnek egész nap helye van, amikor csak a gyerekeknek igényük van rá.
- A ráhangolódás, az állandó meghitt hely segítségével, tudatos meseválasztással fokozatosan szoktatjuk rá a gyerekeket, a figyelmes, közös mesehallgatásra.
- Altatás, pihenés előtt mindennap mesélünk, verselünk, énekelünk, gyakran ezeket egymásba fűzve.
- A versek, mondókák témája kapcsolódjon a tevékenységekhez.
- Az óvónők bábozása motiválja a gyermeki bábozás alakulását.
- Dramatizálni sokszor hallott, kedves meséket szoktunk.
- Különösen tudatosan alkalmazzunk verset, mondókát, mesét a beszoktatás ideje alatt.
- Élményszerű előadással segítjük, hogy a gyerekek örömmel hallgassanak, mondogassanak verseket.
- Alkalmi versekkel hangulatosabbá tesszük ünnepeinket, jeles napjainkat.
- A szülőket meggyőzzük arról, hogy a gyerekek számára nagyon fontos a rendszeres, meghitt mesemondás. Az óvodában tanult versek mesék, mondókák és énekek jelenjenek meg a faliújságon, hogy a szülők otthon is elmondhassák.

VII. 6.4 Az óvónő feladatai:

- Az irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvónő feladata. Művészi értékű irodalmi alkotásokkal biztosítjuk az esztétikai élmény mélységét. Az egyházi és vallási tárgyú versek, történetek is rendszeresen jelen legyenek.
- A kisebbek versanyagát népi mondókákkal, ritmikus, zenei hatású, játékos versekből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, amelynek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik. Később már állatmesék, népmesék novellisztikus mesék alkotják a gyerekek meséit.
- A nagyobbak mesetárába válasszon többfázisos állatmeséket, cselekményesebb novellisztikus, realisztikus meséket, tündérmeséket, tréfás és műmeséket. Bizonyos határok között a tanmesének is helye van.
- Alkalmanként biztosítson lehetőséget a migráns gyerekek számára, hogy a szülőhazájában tanult verseket, dalokat, mondókákat elmondhassa, és azáltal élményt nyújtson társainak. Így tudatosan elősegítjük az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, továbbá az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Az óvónő fejből mondja az alkalomhoz illő mondókákat, verseket, megmutatja a hozzájuk tartozó mozdulatokat, játékokat. Emlékezetből, ritkábban könyvből olvassa, arca és hangja játékaival életre kelti a mesét.

A kicsiknél a beszoktatás nehéz időszakában jó szolgálatot tehetnek a dúdolt ritmikus mondóka mesék. Az előadásmód fő szabálya minden korcsoportban: a beszéd zenei elemeinek érvényesítése. Nélkülözhetetlen a személyesség, az élő emberi kapcsolat sokféle érzékeltetése.

A jól kiválasztott verseket és meséket nagyon kedvelik a gyerekek és újra és újra szívesen hallgatják.

A magyar kultúrkincsből (irodalom, zene, népi játékok) a már említett tudatosan felépített tematika segítségével választja ki a gyermekeknek az éppen megfelelő anyagot. Ezek közvetítésekor törekednie kell a kifejező előadásmódra, amelyet erőteljes mimikával, gesztikulációval, és egyéb segédanyagok (bábok, képek, könyvek, stb.) felhasználásával tesz minél érthetőbbé. A bibliai történeteket is mindennap hallgassanak az óvodánkban. (Mesélő Biblia)

Az óvónő szorgalmazza, hogy a gyermekek otthon is rendelkezzenek mese és verseskönyvekkel, képes Bibliával, amelyeket kedvük szerint nézegethetik.

Az óvónő kezdeményezze, hogy otthon is rendszeresen énekeljenek, verseljenek, meséljenek a felnőttek a gyerekeknek.

VII. 6. 5 A fejlesztés tartalma:

Óvodáskor elején: a mondókák, a hangutánzó mondókamesék közös mondogatása megnyugtató, örömet adó és arra is alkalmasak, hogy felkeltsék, és az évszakok változására, a természet és az időjárás-változás közötti összefüggésekre irányítsák a gyerekek figyelmét. A képeskönyvvel való első óvodai találkozások kötetlen, kellemes együttléttel kapcsolódnak össze.

Ebben a korban 2-3 kiolvasót, 6-7 rövid sorokból álló verset ismételgessenek rendszeresen, de mondjon az óvónő sok verset csak szórakoztatásul is. Ezeket a környezetről, az időjárásról, az évszakok megfigyeléséből, természeti jelenségek, tárgyak, állatok megszemélyesítésével létrehozott mondókákból, az óvoda környékén lévő növények, felbukkanó állatok felismerésére, üdvözlésére szolgáló népi mondókákból válogassa az óvónő. Ezekre a mondókákra – alkotóinak szándéka szerint – kisüt a nap, esik az eső, s az állatok, a tárgyak értelmes emberi nyelven válaszolnak. Ezért tetszik a gyerekeknek. Mondjon az óvónő rövid történeteket saját gyerekkoráról, hasonló korú kisgyerekekről, állatokról, állatkölykökről. 12-14 alkalommal meséljen új mesét. A többi időt a már megismert kedvenc mesék elmondása töltse ki.

5-6-7 éves korban a korábban megkedvelt, megtanult mondókáknak, mondókameséknek, verseknek gyakori, alkalmyszerű ismételtetése és a természeti jelenségekre illő mondókák mellett főként a társakkal való közös játékokhoz tanítson az óvónő a gyerekeknek 4-5 kiszámolót, hintázó, labdázó, párválasztó felelgető, csoportokban is hangoztatható tréfás mondókát. Fokozhatja velük a játék lendületét, örömszínezetét, ezért mindig mozgással együtt tanítsa, és a játék kedvéért gyakorolja. A versek témaköre a gyerekkor élményvilágára épüljön.

Állatmesék, tréfás mesék és nagy tündérmesék egyszerűbb változatainak elmondására is ebben a korban kerüljön sor. A mese a népköltészet legnagyobb, legsokrétűbb műfajainak egyike, amely a múltban jórészt a felnőttek mulattatására, tanítására szolgált. Szükséges, hogy az ismert, rendelkezésre álló mesegyűjteményekből az óvodás korcsoportnak való népmeséket válogassa ki az óvónő. Hosszabb, bonyolultabb meséket is átalakíthat az óvodások érdeklődésének, felfogóképességének megfelelően.

VII. 6.6 A fejlődés várható jellemzői:

Óvodáskor elején a gyerekek bekapcsolódnak a mondókák, a versek mondogatásába. Maguktól is ismételtetik a felnőtől gyakran hallott szövegeket. Figyelmesen, szívesen hallgatják a rövid meséket, örülnek azok gyakori ismétlésének. Tudnak két-három kiolvasót, hintázó, állathívogató, tréfás állat és névcsúfoló rigmust. A versek ismételtetésébe önként bekapcsolódnak. A felnőtt által elmondott verset meghallgatják, kedvük szerint mozdulatokkal kísérik. Várják és kérik a mesét. Van kedvenc meséjük és mesehősük. Szórakoztatja őket a képeskönyvek lapmozgatása, beszélgetést kezdeményeznek az ismert képekről, a lapok forgatása közben „tudják, mi következik”.

5-6-7 éves korban a gyerekek játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak. Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik.

10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek, 15-25 mesét, történetet meghallgatnak az év folyamán. Várják, kérik a mesemondást, és a Bibliai történeteket is. Figyelmesen, csendben végighallgatják, viselkedésükön, tekintetükön látszanak a belső képzeleti képek készítésének jelei. A folytatásos mesék, verses mesék, Bibliai történetek szálait össze tudják kötni. A meséskönyvek képeit önállóan is hosszan nézegetik, kérik a felnőttet, hogy meséljen róluk. Vigyáznak a könyvekre.

VII. 6.7 Dramatizálás, bábozás

Drámajátéknak nevezünk minden olyan játékos emberi megnyilvánulást, melyben a dramatikus folyamat jellegzetes elemei lelhetők föl. A dramatikus folyamat kifejezési formája: a megjelenítés, az utánzás,

Drámajátékaink az emberépitést célozzák, feladatuk a személyiségformálás, a kapcsolatfelvétel, a kapcsolattartás, a közlés megkönnyítése. Így a dramatikus játék tulajdonképpen pontosan megfogalmazható szocializáló tevékenység.

A játékok és készségfejlesztő eljárások, amelyek a rögtönzött drámajátszást segítik elő, cselekvést, aktív részvételt követelnek minden játékostól. A drámajátékokban együttjátszásról van szó, az egész csoport játszik, mindenki azonos szituáció részese.

VII. 6.7.1 A drámajáték célja, hogy gazdagítja:

- a nevelőmunkát, a játékot,
- színesebbé, intenzívebbé teszi a foglalkozásokat,
- viselkedési bátorságot ad a résztvevők korának megfelelő fokon és formában,
- könnyed és természetes kapcsolatokat alakít,
- aktív részvételre, kommunikációs kifejezésekre, kreativitásra ösztönöz.

VII. 6.7.2 Feladata:

A játékban, mint a tanulás egyik formájában rejlő nevelő erőt felhasználni a nevelési célok megvalósítása érdekében. A játékok során gazdagodik érzelmi életük, értelmi képességeik fejlődnek.

VII. 6.7.3 Eszközei:

A különböző játékok és gyakorlatok. Fontos, hogy ezek épüljenek a metakommunikációra, a

közlés, a kapcsolattartás, érzékelés mozzanataira, a látás, hallás, tapintás, a térben való testi eligazodás játékaira, a ritmusjátékokra, a testbeszédre.

VII. 6.7.4 A drámajáték gyűjtőfogalom.

Magában foglalja az alábbiakat:

Képességfejlesztő drámajátékok:

- ismerkedő
- bizalomfejlesztő
- interakciós,
- csoportépítő,
- szituációs játék.

Érzékelést fejlesztő (egyéni fejlesztő)

- kommunikációs képességeket,
- figyelmet,
- gondolkodást,
- mozgást,
- ritmusérzéklet,
- viselkedést,
- önismeretet fejlesztő játékok.

Népi játékok

- régmúltat idéző
- bújócskák, fogócskák,
- körjátékok, kiszámolók,
- hidasjátékok,
- szerepjátékok.

VII. 6.7.5 Az óvónő feladatai a drámajátékok sikeres megvalósítása érdekében:

- a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevétele,
- a gyermek gondolkodásszintjének, ismereteinek, beszédképességének a figyelembevétele,
- nyugodt, kritikamentes légkör kialakítása,
- megfelelő hely, tér, idő, eszköz biztosítása,
- az önkéntes részvétel biztosítása,
- a fokozatosság elve,
- a játékok kiválasztása illeszkedjen a nevelési célhoz.

Az óvónő adjon lehetőséget a gyerekeknek arra, hogy mese, vers elmondása után saját elgondolásaik alapján játsszák el a lerövidített mesét, történeteket. A dramatizáláshoz gondoskodják különféle eszközökről, jelmezekről, a különböző szerepeket jelző kellékekről.

VII. 6.7.6 A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Érzelmi téren: érzelmi stabilitásra, morális érzékenységre, kreatív gondolkodásra tesznek szert a gyerekek. A személyiségközpontú improvizációs gyakorlatok, játékok segítik, hogy önmagukat éljék meg, természetesebbek legyenek.

- Testi: képesek érzelmeik kifejezésére testük segítségével. A metakommunikációs jelzéseket tudatosabban használják. Testsémájuk fejlődik, a térben jobban eligazodnak.

VII. 6.7.7 A bábjáték

A bábjátékban a gyerekek közvetlenül nyilvánulnak meg, játéktevékenységük a környezethez való viszonyukat, az átélt cselekvés vagy történet általuk fölfogott tartalmát tükrözi. A gyerek a bábót azért is érzi közel magához, mert az még nála is kisebb, cselekvéseit, sorsát ő irányítja.

Az óvónő a bábót valamennyi tevékenységhez hatékonyan alkalmazza. Bábszínpadra valók azok a mesék, gyerekjátékdalok, párbeszédű rövid történetek, amelynek cselekménye dramatizálható, vagy táncra, mozgásra alkalmas. A zenei elemek elsajátításához, gyakorlásához, történet megelevenítéséhez játékos segítséget adhat a báb.

A báb rendkívül sokat segíthet pl. a beszoktatás során, a gyermek megnyugtatósához, vagy a mindennapi problémahelyzetek feloldásában is.

A jó bábozáshoz elengedhetetlenül fontos a bábmozgatáshoz szükséges mozgásanyag, mozgásforma elsajátítása. E cél érdekében tudatosan alkalmazzunk gyakorlatokat, amelyekkel fejleszthető a testtartás, a kifejező mozgás. Mozdásfejlesztésnél a karra és ujjakkal végzett kisebb mozgások fejlesztése szükséges, attól függően milyen a báb mozgatási technikája.

3-4 éves korban elsősorban a bábu mozgása kelti fel a gyerek érdeklődését. Biztosítsa az óvónő a korosztálynak megfelelő bábokat. Egyszerűbb párbeszédű jeleneteket játszhatnak, újjáállítással.

5-6-7 éves korban a gyerekek kézméretének megfelelő bábok, kicsi és nagy paraván is álljon rendelkezésre. Játshatnak ismert meséket, de önálló jeleneteket is elbábozhatnak.

Az óvónő feladatai hasonlóak a bábjáték feltételeinek megteremtésében, mint a drámajáték során. Használja ki a bábjáték nyújtotta nevelési, fejlesztési lehetőségeket.

VII. 7. Anyanyelvi nevelés, kommunikációs nevelés

A program lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikációs nevelés. Az anyanyelvi és kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladatok megvalósításának minden mozzanatában.

VII. 7.1 Célja:

Az anyanyelvi nevelésnél a szókincs bővítése, a sajátos nyelvi formák elsajátítása, a nyelvtanilag helyes beszéd, a mondanivaló árnyalt megfogalmazásának fejlesztése.

VII. 7.2 Feladata:

A beszédészlelés, beszédértés, és a beszédprodukció megfelelő fejlődésének elősegítése, az esetleges hiányosságok, sérülések felismerése, a hátrányok leküzdése, megfelelő szakemberhez történő irányítása- logopédus.

A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban. Célja a kapcsolat felvétele,

az információ eljuttatása a másikkal. A társ reakcióiból, kommunikációs és metakommunikációs

jelzéseiből a megértés ellenőrzése, a kapcsolat valamilyen szintű mélyítése.

VII. 7.3 Az óvodapedagógus feladata

Az egyéni fejlődés biztosításához, hogy személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés) kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, teremtsen lehetőséget a párbeszédre, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket. (pl. gesztusok, arckifejezések, testtartás stb.) Kerülje el a javítgatást a nevelőtevékenységében.

A gyermek beszéde és metakommunikációs képessége elsődlegesen függ a családtól. Az

óvodapedagógusnak differenciáltan kell foglalkoznia a nyelvileg hátrányos helyzetű a fejlesztendő és a kiemelkedően fejlett gyerekekkel.

Szükséges, hogy a gyermekek számára hiteles és elfogadható legyen a felnőtt mondanivalója, mivel életkori sajátosságából adódóan elsősorban a metakommunikációra figyel. A gyermekekre figyelő, jó beszédpéldát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet a nyelvi fejlődést pozitívan befolyásolja.

A fejlesztés egyik módja, hogy a gyermek életkori sajátosságaihoz igazodva anyanyelvi játékokat építsünk be a mindennapi életbe. Szem előtt kell tartani, hogy ezt az életkort a spontán, érzelmi, kreatív szociális és gyakorlati tanulás jellemez. Az óvónő ezeket a gyakorlatokat játékos keretben végeztesse, fontos, hogy örömmel és sok ötlettel fűszerezett csoportos játék legyen, melynek eredménye a kialakított készségek és képességek megszerzése lesz. Cél a minél korábbi preventív fejlesztés, a hátrányos helyzet csökkentése óvodáskor végére.

A beszéd két oldala: a beszédprodukció és a beszédészlelés. E két folyamat egymást feltételezve és támogatva fejlődik a nyelvelsajátítás folyamatában.

A beszédtanulás feltétele: a beszéd létrehozásához és érzékeléséhez megfelelő központi idegrendszer, másfelől az ép beszédszervek és hallásszervek megléte szükséges. Bármelyik sérülése zavart okozhat a nyelvelsajátítás folyamatában, később az írás-olvasás tanulásában. Az óvodapedagógus feladata, hogy erre figyeljen.

VII. 7.4 A megismerési folyamat alapja és bővülése az alábbiak szerint történik:

Lényeges, hogy a fejlesztés mindig csak az adott életkornak megfelelő keretekben történjen. A túladagolt feladatok negatív irányba befolyásolják a gyermek fejlődését. Építhetünk a gyermek mozgásigényére, utánzási vágyára. Beépíthetjük az egyes gyakorlatokat a kezdeményezésekbe, (környezetismeret, ének-zene stb.) alkalmazható némelyik kezdeményezés előtt, koncentrációs gyakorlatként, összeköthetők metakommunikációs gyakorlatokkal.

Az óvodai nevelés minden területe alkalmat ad a gyermek beszédfejlettségi szintjének felmérésére. Általános képet kapunk már 3-4 éves korban a gondozás, önkiszolgálás, étkezés, játék közbeni beszélgetések során a gyermek hallási és beszédészleléséről, szókincséről, verbális és beszédprodukciós szintjéről, a keresztcsatornák fejlettségéről. Ezek alapján állíthatjuk össze az anyanyelvi fejlesztés tartalmát.

- Óvodáskor elején inkább a játékos utánzás, légzés gyakorlatait végeztessük.
- A következő fejlődési fokon, ezek mellé egy-egy hangfelismerési gyakorlat társulhat.
- Óvodáskor végén ajánlott a feladatok rendszeresebb végzése, amely hangfelismerési, hangzódifferenciáló gyakorlatokkal bővíthet.

Vegyes csoport lévén figyelniünk kell arra, hogy milyen életkorú gyermekekkel játszunk.

Végezhető a mindennapos frissítő tornába beépítve. Ilyenkor részt vesznek a kisebbek is, ezért legalkalmasabbak a légzésgyakorlatok, hangutánzással egybekötve, a nyelv és ajakgyakorlatok, ciklizáló gyakorlatok. Beépíthető az óvónő által kezdeményezett foglalkozásokba. Ekkor elsősorban hangfelismerés, hangzódifferenciálás, auditív emlékezet, ritmusfejlesztés alkalmazható az előbbieken túl.

Óvodáskor végén kezdeményezhetünk olyan anyanyelvi játékokat, ahol már nehezebb fejlettebb képességeket feltételező feladatokat tervezhetünk.

Az óvodai csoportban csak a szükséges képességeket fejlesszük, a hibás hang kijavítása a logopédus feladata.

Anyanyelvi gyakorlatok.

1. Beszédszervek ügyesítése, a magyar beszédhangok sajátosságainak kiemelése:

- légzésgyakorlatok, hangutánzással egybekötve,
- hangutánzó gyakorlatok,
- nyelv és ajakgyakorlatok,
- ciklizáló gyakorlatok,
- suttogó gyakorlatok.

2. Hallás és beszédhallás fejlesztése:

- közvetlen környezet hangjainak felismerése,
- egymás hangjainak felismerése,
- hibafelismerés,
- hangfelismerés, hangzódifferenciálás.

3. Auditív ritmus fejlesztése

4. Auditív emlékezet fejlesztése

VII. 7.5 A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédképesség alapjai kialakulnak.
- A metakommunikatív jelzéseket használják, kifejezően, jól kommunikálnak.
- Gondolkodásuk, képzeletük, szándékos figyelmük fejlődik, beszédképességük erősödik.
- Beszédfegyelmük kialakul.
- Kifejlődik a beszédhelyzet és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető.
- Többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű, és sebességű beszéd.
- Tisztán ejtenek minden beszédhangot.
- Képolvasásnál a balról jobbra haladás irányát tartásuk be.

VII. 8. A gyermek és az esztétikum

“Élmény és tanulás, tapasztalatszerzés és gyönyörködés, befogadó és cselekvő tevékenység szorosan egymásba ötvöződő sora vezeti egyre feljebb a gyermeket, egyre gazdagítva, bővítve az esztétikumiránti fogékonyságát, vonzódását (Mészáros István)”

Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. A gyermek közvetlen környezetében találkozik először a színek, formák, hangok, ritmus világával, az élővilág állandó változásával. Élményei, tapasztalatai, ismeretei ezekre épülnek. A gyermekek otthoni környezetükből nagyon eltérő tapasztalatokkal, esztétikai érzékeket (ízlelést) alapozó élménnyel kerülnek óvodánkba – mely élményeket, tapasztalatokat, ismereteket óvodai nevelésünk komplex módon építi be az esztétikai nevelésbe (a pozitívakat megerősíti és továbbfejleszti, a negatív hatásokat kiszűri).

VII. 8.1 Az esztétikai nevelés célja:

Olyan tapasztalat- és élménynyújtás, amelynek segítségével a környező, objektív világ a gyermek számára érzéki síkon megfoghatóvá válik, és képessé teszi a gyermeket a valóság esztétikai felismerésére, megvalósítására és létrehozására.

Az óvodáskortól kezdve céltudatosan fejlesztjük az esztétikai fogékonyságot. A mindennapi életben rengeteg alkalom kínálkozik az esztétikum iránti érdeklődés felkeltésére, a reagálás lehetőségeinek megteremtésére. A kisgyerekekben kialakul a vágy, a kíváncsiság a széppel való „újratalálkozásra”, s ez a törekvés pszichés indítékot biztosít az esztétikum iránti vonzódás állandósulására.

VII. 8.2 Az esztétikai nevelés feladata:

- az esztétikai élmények iránti vágy felébresztése és megalapozása,
- a speciális, különböző tevékenységeknek megfelelő képességfejlesztés (a játékosság keretein belül),
- tér és lehetőség biztosítása az életkori sajátosságokból fakadó szárnyaló gyermeki kíváncsiságnak, fantáziának,
- céltudatosan irányítjuk a gyermeket a környezet iránti nyitottság felé.

Felkínáljuk a gyermek számára mindazokat a lehetőségeket, amelyek az óvónői mintakövetésből is adódhatnak: a sokszínűség, az alkotó kíváncsiság kielégítésére, önműn igényeinek gazdagítási lehetőségeire. Csak az a pedagógus tud alkotó gondolkodásra nevelni, aki maga is alkotó módon dolgozik.

Lehetőséget és segítséget kell biztosítanunk a gyermek számára a szabadon választható esztétikai tevékenység gyakorlásában, élményeinek újraélésében.

A kreativitás - az alkotó gondolkodás és cselekvés - kialakítása, az esztétikai tevékenységek fontos feladata. Az óvodában a gyermekek kreativitásának megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás- és szabadságtér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő. Minél több alkalmat kell adnunk arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket az ábrázolásban, az ének-zenében, a mozgásban megvalósíthassák. Továbbá minél több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére. Mindig törekszünk arra, hogy ő maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, csupán akkor nyújtunk ehhez segítséget, ha azt a gyermek maga kéri és igényli.

A komplex esztétikai nevelés személyiségfejlesztő hatása a nevelés és fejlesztés más területeihez is szervesen kapcsolódik: ének-zene, énekes játékok, rajzolás, mintázás, kézimunka, mozgás.

VII. 9. Ének- zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok a népi gyermekdalok, az éneklés, a zenélés felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés,

hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Fejleszti a gyerekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését.

Óvodánkban kiemelt jelentőségű feladatunk az egyházi énekek tanítása, éneklése. Az egyházi zenei anyag kiválasztása igazodik az egyházi ünnepekhez, a gyermekek érzelmeihez. Az énekeket az Evangélikus Énekeskönyvből, a Jertek énekeljünk c. gyűjteményből válogatjuk elsősorban. Ezeket az énekeket naponta énekeljük, alkalmanként gyermekkórust szervezünk az Istentiszteletek szolgálatához, ünnepekhez.

Zenei nevelésünknek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. Zenei élményeket szereznek a gyermekek játék közben - spontán, kötött és kötetlen keretű szervezett foglalkozásokon, egyéni érdeklődésük alapján.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi – nemzetiségi nevelés esetében- a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az éneklés, a zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

VII. 9.1. A zenei nevelés célja:

- a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése,
- a zene (éneklés, zenélés tevékenységeinek) megszerettetése,
- a zenei élményekhez juttatás,
- a közös éneklés örömeinek felfedezése, és ebben aktív részvétel.

VII. 9.2. A zenei nevelés feladata:

- a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése,
- a gyermekekben a zenei anyanyelv megalapozása,
- a zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése,
- a kreatív zenei kedv kialakítása, fejlesztése,
- a folyamatos fejlesztő hatások megszervezése,
- ünnepekhez kapcsolódó magyar és egyházi szokások, énekek megismertetése, a magyar hagyományok ápolására való törekvés
- tanuljanak óvodás gyermekeink magyar gyermekdalokat, játékokat, mondókákat.

A zenei nevelés elsősorban az érzelmekre hat, de egyidejűleg az értelemre is. Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal felszabadultan énekeljenek. Ezért megfelelő légkörrel biztosítjuk az érzelmi motiváltságot.

Feladatunk a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, a tudatos tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése, a zenei önművelődésre és önképzésre való állandó igény. Igazi örömet csak az az éneklés, játék ad a gyerekeknek, amit könnyedén, jól elsajátított készségekkel végez-

nek. Ezért a gyerekek képzelete és alkotókedve oldott légkörben és akkor fejlődik, ha szívesen vesszük ötleteiket, új elképzeléseiket. Énekes beszélgetéssel, változatos dallamfordulatok kitalálásával magunk is mintát kínálunk.

VII. 9.3. Ének, zene, énekes játék - a zenei nevelés tartalma:

A kigyűjtésnél a tervezésnél forrásként Forrai Katalin: Ének az óvodában és Törzsök Béla: Zenehallgatás c. könyveket használjuk.

Dalanyag

Ismerkedjenek meg a gyermekek

5-6 mondókával melyek

- 2-4 motívum terjedelműek (3-4 év)
- 4-6 motívum terjedelműek (4-5 év),
- 6-12 motívum terjedelműek (5-6-7 évesek)

14-16 gyerek játékdallal, melyek:

- 8-12 ütem terjedelműek (3-4 év)
- 12-16 ütem terjedelműek (4-5 év)
- 12-18 ütem terjedelműek (6-7 év)
- 3-4 népdalt,
- 3-4 műdalt.

A dalok

- hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot,
- hangkészlete főleg a félhang nélküli dallamfordulatokon mozogjon, de hangsúlytalan
- helyen, lefelé futó motívumokban a fá és a ti is előfordulhat.

A dalokban a negyed és páros nyolcad (3-4 év), negyed szünet és szinkópa (4-5 év), mellett a dalok és mondókák ritmusigénye szerint tizenhatod is szerepelhet.

Javaslat a dalok hangkészlet szerinti megoszlásának arányára:

- sz-m	2 dal
- l-sz-m (fá)x	2 dal
- sz-m-d (lá)	1 dal (5-6-7 éves korban)
- m-r-d	2 dal
- sz-m-r-d (fá)x	2 dal
- d-l-sz	1 dal (3-4-5 éves korban)
- m-r-d-l (ti)x	1-2 dal
- l-sz-f-m-r-d	2 dal (5-6-7 éves korban)
- m-r-d-l-sz	2 dal (5-6-7 éves korban)
- r-d-l-sz	2 dal (5-6-7 éves korban)

A x-gal jelölt dalok az 5-6-7 évesek dalanyagában szerepelnek.

Játékok:

- elsősorban kétszemélyesek, ill. egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok (3-4 éves korban)
- főként csoportos jellegűek, melyek megfelelnek életkoruknak és az adott csoport fejlettségi szintjének, ezek lehetnek új térformákat, sor és ügyességi játékokat, esztétikus mozgást igénylő párjátékok, bonyolultabb mozgást, szervezést igénylő játékok, énekesfelelgetős játékok. (5-6-7 éves korban)

Éneklési készség:

Eleinte kisebb-nagyobb csoportokban énekelgessenek, és törekedjenek a tiszta éneklésre (3-4 éves korban). Később az óvónő indítása után önállóan, megközelítően tisztán énekeljenek csoportosan. 4-5 éves korban már jelentkezik az egyéni éneklés igénye. Önkéntes jelentkezés alapján kielégítjük és segítségadással megerősítjük ezt az igényt. Végül 5-6-7 éves korban a csoport tagjai önállóan és tisztán énekeljenek, a megszokott

hangmagasságon és tempóban. A gyerekek egyénileg és tisztán énekeljék az általuk választott dalokat.

Hallásfejlesztés:

Figyeljék meg, különböztessék meg, a térben is mutassák a magas (magasabb) - mély (mélyebb) hangokat. Ismerjék a halk-hangos fogalompárt, értsék jelentésüket, majd zenei tevékenységeikben alkalmazzák egyéni fejlettségüktől függően - akár egyénileg is.

Figyeljék meg a természet, a közvetlen környezetük zenei, beszéd és zörej hangjait. A finomabb hangszínek különbségének meghallása, beszédhangszín megváltoztatásával a mondat értelmének megváltoztatása, a hangirányok és hang távolságok érzékelése, néhány dallam- és ritmusjátszó hang szer hangjának és játékmódjának megismerése (eredetiben is) összetett feladatot jelentenek, melyek által biztosítjuk a sokoldalú fejlesztést - mindenkor szem előtt tartva a gyerekek egyéni fejlettségi szintjét.

Ismerjék fel a tanult dalokat dúdolásról, hangszerjátékról. A felismerésben segítjük őket egy jellegzetes kezdő motívumnak, egy gyakrabban ismétlődő dallamfordulattal. Ismerkedjenek meg a dallambújtatás fogalmával. Hallható jelre előbb rövid, majd hosszabb motívumszakaszokkal gyakorolják, játszanak vele. Megerősítésként eleinte kézmozdulatokkal kísérik.

Ritmuszérzék fejlesztése

Érzékeljék, majd zenei tevékenységeikben alkalmazni is tudják, a mondókák és dalok egyenletes lüktetését, ritmusát (a negyed szünetet is!), ezeket meg tudják különböztetni és esetenként össze is tudják kapcsolni. Dalokat, mondókákat ismerjenek fel ritmusról. Belső hallás alapján a mondókák és dalok ritmusát hangoztassák. Rögtönzött ritmust tudjanak visszatapsolni, és ilyen ritmusmotívumokat maguk is találjanak ki.

Éneklés közben tartsák a tempót. Az ettől eltérő gyors és lassú közötti különbségeket ismerjék, alkalmazzák (éneklés, mozgással).

Ismerjenek meg néhány ritmushangszert, majd önállóan is használják (dob, cintányér, triangulum) a dalok lüktetésének és ritmusának kiemelésére, éneklés kísérésére is.

Egyszerű játékos, táncos mozgások játékhöz kapcsolásával, játékos mozdulatok kitalálásával, a mozgások egyöntetű végzésével, a szép harmonikus járással, a koordinált kéz és lábmozgásokkal, a különböző térformák kialakításával (kör, hullámvonal, csigavonal) az esztétikus mozgáskultúra megalapozását segítjük elő a gyermekekben.

Zenehallgatás

A különböző jellegű egyszerű, majd bonyolultabb elsősorban népdalok, műdalok énekes vagy hangszeres előadása, műzenei szemelvények hallgatása során a zene figyelmes, érdeklődő meghallgatására, befogadására neveljük a gyermekeket. Magyar táncsoportok, dalkörök, zenekarok programjainak megismerésével a gyermekekben a magyar zenei kultúrához való kötődést erősítjük meg.

Felkeltjük a hangszeren való tanulás (játszás) iránti érdeklődésüket (hangszer kiállítások látogatásával, zeneiskolába szervezett programokkal).

VII. 9.4. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére a fejlesztés területeinek megoszlása szerint:

Dalanyag, éneklési készség

A gyerekek tudják és magyar mondókákat, hat hang terjedelmű magyar dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni - az egyvonalas c és a kétvonalas c abszolút magasságok között.

Minimum tíz dalt olyan biztonsággal énekelnek csoportosan és egyénileg is - hogy elkezdni is tudják. Ismert dalt hallás alapján tudnak dúdolni. Felelgetős játékokat két

csoportban folyamatosan az óvónő segítségével is el tudnak énekelni. A mondókákat, dalokat egyénileg is biztonsággal mondják, éneklük, ügyelve a helyes kiejtésre. Tudjanak több egyházi énekeket, közismert Istent dicsőítő dalt.

Hallásfejlesztés

Felismerik a magas és a mély éneklés közötti különbségeket, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni, térben mutatni egyéni (fejlettségi szinttől függően 3 fokozatban).

Ismerik a halk-hangos közötti különbségeket, értik a fogalom pár viszonyát, alkalmazzák csoportosan és egyénileg is. Képesek e zenei fogalom párokat a dinamikai különbségekkel együtt felismerni.

Megkülönböztetik és felismerik hallás alapján az egymástól eltérő zörejeket (a finomabb hangszín különbségek eltérése szerint is), megfigyelik a természet és a környezet hangjait, hallás alapján következtetnek a hangforrás irányára, távolságára, 2-3 hangszer hangszínét és 2-3 ritmusjátékszó hangszer hangját megkülönböztetik.

Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszer játékról, a dalokat sajátos kezdő motívumukról, a hasonló fordulatokból.

Tudnak dalokat - hallható jelre - hangosan, majd magukban énekelni (dallambújtatás).

Próbálkoznak, egyéni fejlettségi szintjüknek (képességeiknek és fantáziájuknak) megfelelően az énekes felelgetős játékkal.

Ritmusfejlesztés

Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.

A különbséget kifejezik cselekvéssel, mozgással - csoportosan és egyénileg is. A jól ismert dalokat, mondókákat jellegzetes ritmusuk alapján felismerik. A mondóka és dalritmus kiemelésekor figyelnek a negyed szünet pontos jelzéseire, de az egyenletes lüktetés folyamatos kifejezésekor nem állnak meg a szünetben. A szünet érzékeltetésére játékos mozdulatokat találnak ki.

Ritmusmotívumokat visszatapsolnak (csoportosan és egyénileg is). A ritmushangszereket használva kiemelik a lüktetést, a ritmust, a motívum hangsúlyt. Képesek kísérni a csoport énekét nem túl hangosan, hogy a dallam jól hallható legyen. Összehasonlítják és énekléssel, mozgással bemutatják a normál tempónál gyorsabbat és lassúbbat. A tempókülönbségeket más fogalom párokkal is összekapcsolják.

Zenei mozgáskultúra fejlesztése

Szépen, harmonikusan járnak, mozognak együtt. A játékhoz tartozó egyszerű mozgásokat és a játékos, táncos mozdulatokat a zene lüktetésének megfelelően egyöntetűen, folyamatosan és esztétikusan végzik. Irányításunkkal képesek szép térformát alakítani körben, hullámvonalban, csigavonalban.

Képesek egyensúlyváltást kívánó mozgásokra. Mozgásukban megjelennek a járás-lépés változatos formái.

Zenehallgatás

A bemutatott zenét, a hangulatban egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják. Érzik, hogy a zenehallgatás öröm, hogy a két-három szólam összecsengése érdekes, gyönyörködtető. Figyeljék meg a dal jellegét, tréfás-érdekes szövegét, az előadó hangszer hangszínét.

Nagy hangsúlyt helyezünk, és kiemelten kezeljük a magyar mondókák, népi- és gyermek játékdalok, egyházi énekek megismertetését, megszerettetését a gyermekekkel. A fejlesztés tartalmi egységeiben jelentkező feladatokat elsősorban ezeken keresztül ismertetjük meg az óvodásokkal.

Környezetünk, és egyházunk hagyományaihoz kapcsolódó dalok, mondókák, játékok közvetítése által pozitív viszony kialakítását segítjük kultúránk és nyelvünk iránt.

VII. 10. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Ezek a tevékenységek az óvodapedagógus által biztosított feltételekkel, az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását. (Óvodai nevelés országos alapprogramja)

VII. 10.1. Az óvodai rajzolás, mintázás, kézi munka célja:

Vizuális tapasztalatok nyújtása életkornak megfelelően.

Felhívni a gyermekek figyelmét a környező valóság esztétikai szépségeire, valamint arra, hogyan lehet ábrázolni-rajzolni, festeni, mintázni - azokat az élményeket, tárgyakat, személyeket, jelenségeket, amelyek számukra örömet okoznak, szépek, érdekesek, fontosak. Ezzel fejlesztjük képi gondolkodásukat, segítjük őket az alkotás örömeinek megtapasztalásában.

Az ábrázolás- és önkifejezés megszerettetése mellett célunk a gyerekek megfigyelőképességének, szín- és formaérzékének, díszítőkészségének, valamint az íráshoz szükséges speciális készségek fejlesztése, a képi-plasztikai-konstruáló kifejezőképességek kibontakoztatása. Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret és változatos eszközöket biztosítunk. Maga a tevékenység és ennek öröme a fontos, valamint az igény az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.

VII. 10.2. A célok elérése érdekében végzendő feladataink:

- A figyelem felkeltése a természetben és környezetünkben látható szép iránt.
- Az érdeklődés felkeltése a színek, a színharmóniák, formák iránt.
- Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel, eljárásaival.
- A vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák).
- A rajzkészség és kézügyesség fejlesztése, egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességének fejlesztése, különböző anyagok és technikák megismertetésével.
- Sokféle lehetőség megmutatása a képi-térbeli megjelenítésre. Alkotó, alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- Az íráshoz szükséges speciális készségek fejlesztése, kézmozgások finomítása (finommotorika fejlesztése), a helyes testtartás kialakítása, a vizuális percepció fejlesztése.
- Az önértékelési képesség kialakítása (tudjanak beszélni, véleményt formálni saját és társaik munkájáról).

Ha a gyermek mindennapi életébe, játékába az ábrázoló tevékenységek minél több lehetőségét építjük be, a technikák (tevékenységek) gyakorlására, pontosítására minél több időt, alkalmat teremtünk, előbb-utóbb elér arra a szintre, amikor "művei" kifejezővé válnak, tükrözik világról szerzett ismereteit, érzelmi megnyilvánulásait. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemivel és eljárásaival.

Hagynunk kell, hogy a gyermek saját szintjén, saját elgondolásai szerint, saját élményeit alkossa újra. "Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos". (Óvodai nevelés országos alapprogramja)

Ebben csak akkor segítjük, irányítjuk, ha elakad, ha a gyermeknek szüksége van az instrukciókra.

Ilyen lehetőségek mellett a gyermeki fejlődés mozgatórugója az önfejlesztés lesz.

VII. 10.3. A fejlesztés tartalma, ajánlott tevékenységek:

A fejlesztés tartalma 3-4-5 éves korban:

Az ábrázolás anyagaival való ismerkedés közben - a firkálásból, gyurkálásból kibontakoztatva elsősorban a gyerekek élményeihez kapcsolódó egyénileg választott témák kifejezése.

Az óvodai élet gyerekek számára fontos jeleneteinek, a foglalkozási ágakban megfigyelt és feldolgozott jelenségek, témák ábrázolása emlékezet, megfigyelés alapján. A közös játékhoz dramatizáláshoz, bábozáshoz, építéshez szükséges eszközök, kellékek, alkalmi ajándéktárgyak együttes készítése, díszítése.

A közvetlen óvodai környezet - csoportszoba - rendezésében, ünnepi díszítésében való együttes részvétel, önálló segítség.

A magyar népi kultúrával való ismerkedés során a fennmaradt tárgyi emlékeink megismerése.

Természetes alapanyagok: termések, agyag, gyapjú, természetben található anyagok felhasználása.

Képalakítás fejlesztésére javasolt tevékenységek, lehetőségek:

- Firkálgatás, rajzolgatás, festés a gyerekek kedve, érdeklődése szerint, emlékképeik, képzeleteik nyomán (3-4 éves korban).
- Emberalakok, környezet, tárgyak rajzolása saját elképzelés alapján, különböző cselekményes jelenetek, mese-vers megjelenítéseként (4-5 éves korban).
- Tetszés szerinti színválasztás, színhasználat, gyönyörködés a szép szín-együttesekben.
- Ábrázolás a megszokottól eltérő formájú, színű, és nagyságú képfelületen, változatos anyagú papírokon.
- Vonalak és a színekkel képzett foltok használata (3-4 éves korban).
- Vékonyabb-vastagabb vonalak, tagoltabb formák, részformák, színek, színfoltok alkalmazása, mindezek ritmusba rendezése díszítésekben. Formák képzése vonalakkal, színfoltokkal.
- Színre, formára, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok gyűjtése.
- Tájékozódás a kép síkján, térvizonyok jelzése.
- Képek készítése festéssel, rajzolással, papírragasztással, agyaglapba karcolással, tárgyak lenyomataival. Képalakítás spárga és fonaldarabkák textillapra applikálásával, színes papírlapra tépéssel kialakított papírfoltok felragasztásával.
- Rajzolás puha ceruzával, zsírkrétával.

- Festés ecsettel, sokféle színű sűrűre oldott gombfestékekkel, temperával. Színkeverés festékekkel, új színek létrehozása. Az ecset kimosásának, a helyes vízhasználatnak a gyakorlása.
- Rajzolás nagyobb felületre: homokba pálcával, színes iskolai krétával táblára, földre tett csomagolópapírra, udvaron, aszfalton (egész nagy méretekben is.)

Plasztikai munkák - a mintázás fejlesztésére ajánlott tevékenységek, lehetőségek:

- Tetszés szerint különféle formák, tárgyak, anyagok gyurkálása, formálgatása és díszítése különböző eljárásokkal.
- Tapasztalatszerzés az anyagok tulajdonságairól, viselkedéséről: nyomhagyás, karcphetőség, képlékenység. (Képlékeny, könnyen megmunkálható anyagok használata).
- Anyagok formálása, formákra alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés: nyomkodva, gyurkálva, mintázva, gömbölyítve, sodorva, simítva, karcolva, gyúrva, tépve, ragasztva stb.
- A konstruálás, az anyagok formálása során tapasztalják meg a gyerekek, hogy "miből mit lehet csinálni."
- Különféle természeti tárgyak gyűjtése az óvoda környékén, séta közben kirándulások alkalmával. A gyűjtött tárgyak formáinak összehasonlítása más formákkal, szétválogatása, csoportosítása szempontok szerint (pl. felületi tulajdonságaik szerint).
- Figurák, alakok mintázása, törekedve a formák tagolására, a főbb részformák érzékeltetésére, ábrázolására, díszítésére.
- Egyszerű ajándéktárgyak, játékok készítése szerkesztő-összerakó munkával, díszítések kézi munkával. Bábok, díszletek készítése, ezek festése, összeszerelése.
- Változatos, sokféle, lehetőleg nemes, könnyen megmunkálható anyag használata.
- Ismerkedés különféle technikákkal, alkalmazásuk gyakorlása (nyírás, tépés, hajtogatás, konstruálás, plasztikus formálás, stb.)

Építés:

- Különböző formák rakosgatása, sorakoztatása.
- Különféle anyagokból tárgyak, elemek felhasználásával kisebb-nagyobb méretű térbeli alakzatok építgetése, alakítása együttesen is.
- Téralkotó tevékenység a belső terekben, a gyerekek által a játék során kialakított térrészek berendezése a célnak megfelelően.
- Térbeli tapasztalatok, tájékozódás a dolgok térbeli helyzetei, formák egymáshoz rendelésének egyszerű lehetőségei felől, soralkotás, ritmusképzés.
- Nagy térbeli alakzatok formálása a gyerekek közös, mozgásos játékaik során.

A fejlesztés tartalma 5-6-7 éves korban

Ajánlott tevékenységek:

- A gyerekek saját élményeiknek, hozzájuk közel álló cselekményes témáknak, velükvagy környezetükben történt eseményeknek, mesék, versek, dalok, történetek elképzelt szereplőinek, jeleneteinek képi-plasztikai kifejezése.
- Közös játékaikhoz, más foglalkozási ághoz, dramatizáláshoz - bábozáshoz, társaik, szüleik megajándékozásához, környezetük szebbé tételéhez játékeszközök, tárgyak, kellékek készítése. A szűkebb és tágabb környezet rendezése, alakítása, díszítése.
- Találkozás a népi hagyományokhoz kapcsolódó alkotásokkal, nemzeti kultúránk hagyományvilágával, tárgyaival, eszközeivel.

Képalakítás - rajzolás, festés, kézi munka fejlesztésére javasolt tevékenységek, lehetőségek:

- Egyéni és közös kompozíciók rajzolása, festése kisebb és nagyobb méreteken, élmények alapján vagy elképzelés szerint.
- Rajzolás nagy méretben - együtt is -, a földre, az aszfaltra.
- A környezetben található, a gyerekeknek kedves, számukra érdekes tárgyak, formák, jelenségek megfigyelése és emlékezet alapján való egyéni témába ágyazott megjelenítése.
- A rajzolt formák gazdagítása, díszítése a gyerekek tetszés szerinti formákkal, színekkel, formaismétléssel.
- Mesék, történetek, események elképzelése, képi ábrázolása (különböző technikákkal és anyagokkal).
- Gombfesték, valamint a tempera használata. Fehér temperával való keverésének kipróbálása, keveréssel előállított színekkel, az egyéni színkeverés érvényesítésével különböző méretű kompozíciók (bábok, álarcok, díszletek) festése.
- Képeskönyv, leporelló készítése kivágott képekből, ennek további díszítése saját rajzaikkal.
- A formára, színre, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok gyűjtése és megfigyelések végzése, térkifejezés a kép síkján egymás melletti, fölötti formákkal.

Plasztikai munkák - a mintázás - a kézi munka fejlesztésére javasolt tevékenységek, lehetőségek

- Emberalakok, állatok, tárgyak mintázása, a legjellemzőbb forma, a legfőbb tagoltság egyéni érzékeltetésével. A mintázott figurák összerendezése különböző térbeli kompozícióba.
- Játékok, bábok, modellek, ajándékok, fenyődiszkek készítése szerkesztő és konstruáló munkával, mintázással, szövással, fonással. Díszítésük kézimunkával - a gyerekek által ismert eljárások önálló alkalmazásával. Változatos, képlékeny anyagok alkalmas eszközökkel, szerszámokkal való alakítása, formálása.
- A kézimunka és az ábrázolás technikáinak együttes alkalmazása.
- A formára és anyagismeretre vonatkozó tapasztalatszerzés, megfigyelés.

Építés

- Nagyobb térben - nagyobb méretű elemekből búvóhelyek, házak stb. építése.
- Hosszabb időn keresztül, közös munkával, gazdagodó formavilágú építmények építése.
- Különböző makettek építése és berendezése a gyerekek által alkotott modellekkel. Élményeik alapján is képesek barkácsolni, makettet építeni, modellt alkotni felnőtt segítségével, pl. tűzhányó.
- Tájékozódás a térben, téralakítás.
- Statikai tapasztalatok gyűjtése.
- Arányviszonyok, a makettek és a hozzájuk készített kiegészítő formák egymáshoz viszonyított méretei.
- Közeli múzeumokkal, kiállításokkal, helyi műemlékekkel, szép parkokkal, utcarészletekkel, tájházzal való ismerkedés.

VII. 10.4. A fejlődés várható jellemzői a rajzolás - mintázás - kézimunka területein az óvodáskor végére a fejlesztési területek megoszlása szerint:

Téralakítás

- A gyerekek meglehetősen biztonsággal mozognak az őket körülvevő térben. Megértik a viszonylatokra vonatkozó kifejezéseket, maguk is használják azokat. Környezetük tárgyainak térbeli helyét képesek saját testükhöz viszonyítani.
- Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, térbeli makettek berendezésében.
- Bátrak, ötletesek a téralakításban.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére (nagyságbeli különbségeikről, a fokozatokról).

Képalakítás

- Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák.
- Próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével.
- Képalakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonyokat.
- Síkbeli kompozícióikban törekszenek a képfelület betöltésére.

Képi kifejezés

- Ismerik és egyéni tetszésük szerint alkalmazzák a képi kifejezőeszközöket (vékonyabb, vastagabb vonalakat, színfoltokat, rajzolt, mintázott formákat).
- Látási-tapintási-mozgási tapasztalataik vannak a formák tulajdonságairól.
- Készítést éreznek arra, hogy figyelmüket összpontosítsák, technikai tudásukat aktivizálják.

Színhasználat

- A színekben örömet lelnek, színhasználatban bátrak, érvényesítik kedvelt színeiket.
- Képesek vezetéssel (irányítással) észrevenni a környezet és saját munkáik színhangulatát.
- Ismerik a színek sötét és világos árnyalatait.

Díszítés

- Önállóan - saját elképzeléseik alapján - díszítenek tárgyakat.
- Érvényesül ritmusteremtő képességük a forma és színismétlésben, kedvvel alkalmazzák képalakításukban és plasztikai munkáikban a forma és színritmusokat, a díszítés többféle technikáját.

Kézimunka - plasztikai munka

- Szívesen használják az alapvető technikai eljárásokat, eszközöket, anyagokat.
- Van tapasztalatuk ezek legfontosabb tulajdonságairól és használatuk módjáról.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával.
- Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű kellékeket, modelleket, maketteket.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.

VII. 10.5. A vizuális nevelés hatása a képességeik fejlődésére, várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Közös és egyéni alkotások készítése közben képesek egymásra tekintettel lenni. A rajzolás, mintázás kézimunka a gyermekek örömteli tevékenységeivé válnak.

- Érdeklődéssel nézegetik egymás munkáját. Ismerik az ábrázolási technikákat, azokat képesek önállóan is alkalmazni.
- Ismerik és biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit, anyagait, azokat biztonsággal választják különböző technikákhoz. Kézmozgásuk lehetővé teszi az egyre pontosabb, apróbb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését.
- Megismerkednek a népművészettel, népi használati eszközökkel, népi motívumokkal. Esztétikai érzékük fejlődik, felfigyelnek a szép és egyedi alkotásokra.

A gyerekeket megismertetjük magyar nemzeti kultúránk tárgyi emlékeivel. Ellátogatunk a Múzeumfaluba, Jósa András Múzeumba, ahol bemutatjuk az óvodásoknak a népi építészeti emlékeket, megismerhetik a magyarok életmódját, szokásait, hagyományai tükröző tárgyi emlékeket. Részt veszünk szervezett óvodás programokon, megtekintjük a népi kultúrát bemutató kiállításokat (pl. hímzések, szövések stb.)

Az óvoda környezete is tükrözzé hagyományos kultúrát, tárgyi emlékeinket óvjuk. Gyűjtőmunkánkba bevonjuk a gyerekeket, szülőket, nagyszülőket. A gyerekek tisztelik és becsülik e tárgyi kultúra értékeit. Dekorációnk részét alkotják, terítők, törölközők, köcsögök, szakajtók stb. Rajzolásmintázás-kézi munka során gyakran merítünk témákat a népi kultúrkincséből (csuhézés, mézeskalácsütés stb.).

VII. 11. Tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben játékos, utánzásos, spontán és szervezett, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Olyan tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg.

A tanulás közben végzett sokféle tevékenység lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, a tapasztalatszerzésre, a "megtanulás", a gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezésére. A tanulás a gyerekek világképének alakulását is befolyásolja.

Hatására a gyerekek tapasztalatai rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk, képessé válnak problémák felismerésére és megoldására.

VII. 11.1. Cél:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyerekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítódására, tapasztalataira, ismereteire.

Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, ahol mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.

A tanulás feltétele a gyerekek cselekvő aktivitása, a közvetlen sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának elősegítése. Szerzett tapasztalataira alapozva irányítsuk a gyermeki gondolkodás fejlesztését.

VII. 11.2. Feladat:

- barátságos és szeretetteljes légkör biztosítása,

- tevékenység központúság,
- a kommunikáció kiemelt fejlesztése,
- gyakorlatra, mozgásos tapasztalatszerzésre irányuló feladatvégzés megvalósítása,
- a gyermekek szintmérésének elvégzése, ennek alapján az egyéni és csoportos és mikrocsoportos feladatok tervezése, megvalósítása.
- az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet teremt, pl. a csoportszoba elrendezésével. A párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységekhez csoportbontásban biztosítja a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét és az átjárhatóságot.
- a gyermek világképének formálása úgy hogy rátaláljon önmagára, fedezze fel az őt körülvevő világot, segítsük őt a világban és a hitben való életre.

VII. 11.3. A tanulás irányításának általános elvei:

Az óvodában a gyerekek spontán, önkéntelen módon tanulnak, ezért az óvónő a gyerekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítsa a tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát. A gyerekeket a tanulásban a kíváncsiság, az óvónőhöz fűződő érzelmi kapcsolat, a foglalkozási helyzet motiválja. Az óvónő a gyerekek kérdéseire, megjegyzéseire építve vezesse a tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. A foglalkozások szabad légköre, a gyermeki megnyilatkozások lehetősége biztosíték arra, hogy megismerhesse a gyerekek érzelmeit, gondolkodásának, nyelvi fejlettségének szintjét. Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisára épül, mindvégig játékos jellegű marad. A játékos feladatmegoldások fokozzák a gyerekek érdeklődését, kitartását, fejlesztik gondolkodását.

A gyerekek játék és munka közben is tanulnak. A foglalkozásokon szerzett tapasztalataik, ismereteik elemei viszont megjelennek a játékban, a társas magatartásban vagy egyéb tevékenységben. Az óvónő a foglalkozásokon változatos, játékos eljárásokat alkalmazzon. Játékosság forrása lehet az eszköz, az eljárás, a módszer.

A játékosság, mint alapelv, a tanulás egész folyamatában érvényesüljön. Az óvónővel és társakkal való együttműködésben alakulnak közösségi tulajdonságaik. Új magatartásmódokat és viselkedési szokásokat sajátítanak el. Elsősorban a tanulási folyamatban jön létre a gyerekek tanuláshoz szükséges beállítódása, feladattudata. A tanulás alapja tehát az óvónő és a gyerekek kölcsönös egymásra ható közös tevékenysége, amelyet az óvónő az előre megtervezett feladatok alapján a gyerekek részvételével, megnyilatkozásaikhoz, egyéni fejlettségükhöz igazodva szervez és irányít.

Az óvónő biztosítja a tanulás tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését. A tanulásirányítás a gyerekek folyamatos megfigyelésére épül. A tervezés fontos követelménye, hogy az újabb tapasztalatok és ismeretek szorosan kapcsolódjanak a már meglévőkhöz, tartalmuk fokozatosan mélyüljön, bővüljön. A szervezési feladatok megítélésénél fontos annak figyelembevétele, hogy vannak gyerekek, akik csak négy, vagy öt éves korban lépnek be az óvodába, de vannak olyanok is, akik három-négy éven át, tehát a hetedik életévük betöltéséig ott vannak. Ezért nagy körültekintéssel kell szervezni, mert az egyes foglalkozások anyagának tervszerű, tudatos feldolgozása csak így járul hozzá a sikeres iskolára előkészítéshez.

Napjainkban a projektoktatás gyakorlata a projekthét formájában is megvalósul. Általában érdekes témákat keresünk amelyek beilleszthetők az évszakokhoz, jeles napokhoz élményekhez. Pl. mártón napi libajátékok hete, maci-hét, nemzeti hét, víz hete, húsvét hete, gyermekhét. Pedagógiai koncepciónk lényege a tanulási folyamatot érintő aktivitás, eszközkészítés, és a tanulás közben létrejövő tárgyi, szellemi produktum. A célirányos

cselekvést gyakran összekapcsoljuk hasznos célok megvalósítására is, pl. a környezetvédelemmel kapcsolatos projekt munka. A digitális csoportnaplóban is lehetséges ezeket a projekteket tervezni, elmenteni, egymás között megosztani. Továbbá a projekthez lebonyolítása, vezetése, kiemelt egyéni és csoportmunka, továbbfejlődési lehetőség az óvodapedagógusok számára.

Az óvónő módszerei a tanulási folyamatban:

- Együttműködésre törekvő, a gyermeki érdeklődést felkeltő, nevelői stílus hangsúlyozása.
- Komplex nevelőmunka megvalósítása, a csoportok sajátos pedagógiai programjának továbbfejlesztése
- Egyéni fejlesztési terv készítése, a lemaradt részképességek fejlesztésére.

VII. 11.4. A tanulás megszervezése:

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló játékos, cselekvéses tanulás, kötött vagy kötetlen formában.

A kötetlenség a gyerekek önkéntes részvételét jelenti. Alapvető szabály, hogy a kezdeményezés nem zavarhatja a kialakult játékot, ezért a foglalkozási időpontjának megválasztása az óvónőtől nagy körültekintést, tapintatot igényel.

A kötetlenség a kezdeményezés időpontjára is érvényes. Történhet a nap bármelyik időszakában, amikor a nevelési helyzet és a gyerekek tevékenysége erre lehetőséget ad. A kötetlen foglalkozásokon kötetlen az elhelyezkedés is. A foglalkozásokon a gyerekek a legkülönbözőbb módokon foglalhatnak helyet. Az óvónő törekszik arra, hogy minél több foglalkozás a tárgy vagy a jelenség természetes környezetében folyjék. A gyerekek érdeklődésüktől függően menet közben is be- és kapcsolódhatnak a foglalkozásba. Az óvónő ezért változó létszámú és összetételű csoporttal foglalkozik.

Az egyéni munkaformában a gyerekek lehetőleg saját elképzelésük szerint, saját eszközeikkel, önállóan oldják meg a feladatokat. A mikrocsoportos munkaformánál különösen a nagyok tanulják meg, hogy társaikkal együttműködve, egymást segítve vegyenek részt a tanulásban. A mikrocsoportos munkaforma különösen alkalmas a társas kapcsolatok fejlesztésére. A tanulásban felhasznált eszközök kiválasztásánál (tárgyak, képek, munkasztalok stb.) törekszik az óvónő arra, hogy érdeklődésre, aktivitásra, a gondolkodási műveletek alkalmazására, a feladatban rejlő probléma felismerésére és megoldására ösztönözzenek.

Fontosnak tartjuk a tanulási folyamatban a gyermekek élményeinek meghallgatását, az otthoni és óvodai megbízatásokat a szülők és nagyszülők bevonásával.

Nevelésünk másik alappillére a helyi adottságok felmérése, beépítése, hogy milyen tájékozódási és vizsgálati területek vannak az óvodához legközelebb. Hiszen a mérés, összehasonlítás, a vizsgálat, kísérletek, modellalkotási vizsgálatok közvetlen környezetben érthetőbbé válnak.

VII. 11.5. A feladatok megvalósításának ajánlott módszerei:

3-4 éves korban a gyerekek az óvodába különböző tapasztalattal érkeznek. Nagyon fontos, hogy a tárgyokról, dolgokról minél több érzékszerv segítségével szerezzenek cselekvéses tapasztalatokat.

Legyen alkalmuk egyenként a témával kapcsolatban többféle cselekvésre, konkrét műveletekre, a valóságos környezettel való aktív ismerkedésre.

A gyerekeknek igen jó a mechanikus emlékezete. Az emlékezés fejlesztésére természetes alkalmat adnak az óvodai és az otthoni élmények, élménybeszámolók. A képzelet fejlesztésére számtalan lehetőség adódik a nap során, ha az alkotáshoz, a kreatív tevékenységhez az eszközök mindig a gyerekek rendelkezésére állnak.

A lényeges és lényegtelen különválasztása, az alapvető gondolkodási műveletek (analízis, szintézis, összehasonlítás) elemei már a kicsiknél megjelennek.

Beszédük, figyelmük bizonyos fokú önirányítására. A megfigyelés pontosságának, differenciáltságának fejlesztését jól szolgálhatja a tárgyak, jelenségek összehasonlítása, 4 éves korban a gyerekek már jobban tudnak alkalmazkodni társaikhoz, az óvónőtől kapott feladatokat társaikkal együtt is végre tudják hajtani. Kezdenek képessé válni mozgásuk, megkülönböztetése. A különböző helyzetekben megoldásra váró feladatok közben a gyerekeknek nemcsak új tapasztalatok, ismeretek szerzésére nyílik lehetőségük, hanem a meglévők alkalmazására, a változások, okokozati összefüggések felismerésére is.

Az emlékezés fejlesztését a tanulás folyamatához kapcsolódó apró otthoni megbízatások adásával is segítheti, az óvónő aktivizálhatja a gyerekeket. A gondolkodás fejlődése megkívánja, egyúttal segíti a beszéd fejlődését. Az óvónő fokozatosan érje el, hogy a gyerekek mondanivalójukat összefüggően, szívesen adják elő. A kötöttebb vagy kötetlen foglalkozások időtartama 3 éveseknél kezdetben 3-4 perc legyen és fokozatosan 10-15 percre növekedhet.

4 éveseknél 10-15 percről fokozatosan 20-25 percre növekedhet.

5-6-7 éves korban a gyerekek már megadott szempontok szerint önálló megfigyeléseket is végeznek. Az óvónő minél többször adjon módot hosszabb ideig tartó, folyamatos megfigyelésre. Tegye lehetővé, hogy a gyerekek a jelenségeket változásukban, fejlődésükben érzékeljék. Megfigyeléseik alapján a különböző összefüggések önálló felismerésére is nyújtson lehetőséget. Ebben a korban megkezdődik az önellenőrzés képességének alakulása is. Az óvónő itt már fokozottan segítse elő - pl. páros és mikrocsoportos munkával - a gyerekek együttműködésének fejlődését.

A közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok megismerésére a tanulás során adódó lehetőségeket használja fel. A foglalkozás anyagának feldolgozása során használja fel egyegy gyerek különösen széles körű tájékozottságát. Minél több gyerek kapjon lehetőséget egyéni élmények, tapasztalataik elmondására. A foglalkozások időtartama fokozatosan legfeljebb 30-35 percre emelkedhet.

Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (cd lejátszó, projektor, fényképezőgép, laptop, számítógép, interaktív tábla) célszerűen használja. Az informatikai eszközöket tudatosan, sokoldalúan használja fel. A gyermekekben igyekezzen felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés megismerés igényét, a próbálkozás örömét. Ennek érdekében indokolt esetben használja az IKT eszközöket is. Az önálló tapasztalatszerzéshez – a játékhöz és egyéb tevékenységekhez – az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő eszközöket biztosít.

VII. 11.6. Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, örömmel tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Kerülje a túl általános sztereotip értékelést (ügyes vagy), helyette a konkrét jó cselekedetét, tettét emelje ki, alkalmazza a differenciált árnyalt értékelést. Alkalmazza a jutalmazás sokféle módszerét (simítás, bólintás, gesztus, szóbeli közlés) egyénileg, a csoport és a szülők előtt egyaránt. A büntetés kerülendő a tanulási folyamatban, de a szóbeli közlés, gesztus, kérdés segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

A tanulás folyamatokban a gyermeket tudatosan megfigyelve tapasztalatokat szerezhethetünk a gyerekek feladatvégzése, munkatempója, figyelme, beszédképessége, kitartása területén, melyet a fejlettségmérő lapon rögzítsünk.

VII. 11.7. Prevenció és korrekció a tanulási folyamatban

A lassúbb fejlődésnek számos oka lehet, ezek csoportokba sorolhatók:

1. Az első csoportba a környezeti eredetű okokat soroljuk, (szociális okok). Ide tartozik az ingerszegény környezet, a kisgyermekkel való megfelelő foglalkozás elhanyagolása, különböző környezeti ártalmak, érzelmi sérülések, hibás nevelés.
2. A második csoportba a szervezetet, elsősorban az idegrendszert károsító biológiai okok tartoznak, melyek szintén lassítják a fejlődést (organikus okok). Ide sorolhatjuk a koraszülöttséget, a kisebb fokú parinatális, ill. posztnatális (szülés alatti, utáni) idegrendszeri ártalmakat, különböző betegségeket stb. Súlyosabb idegrendszeri sérülés értelmi fogyatékoságot okozhat.

Eddigi tapasztalataink szerint a korrekciós munka megszervezésénél a következőket tartjuk szem előtt:

- Az egész személyiséget kell fejleszteni, személyiség alatt értve a gyermek szomatikus és pszichikus sajátosságainak, tulajdonságainak összességét. A fejlesztést nem lehet tehát leszűkíteni például csak az értelmi képességek fejlesztésére, csak egy tünet megszüntetésére.
- Első lépésként meg kell állapítani, mennyiben felel meg a gyermek az életkori átlagszintjének, illetve a felmérések alkalmával, a felmérőlapok kitöltésekor látható milyen területen gyengébb.
- Szükséges tájékozódni az elmaradás, a problémák, a nehézségek eredetéről, gyökereiről, mert ez messzemenően befolyásolja a korrekciós módszerek megválasztását.
- Mindig figyelembe kell venni a gyermek egyéni sajátosságait, eddigi fejlődését, szociokulturális háttérét, testvérei között elfoglalt helyét, a csoportban való helyzetét, stb.
- Az említettek ismeretében lehet csak megszervezni a korrekciós munka által elérhető célt.
- Meg kell különböztetni a korrekció megszervezésénél a fejlesztendő területeket, képességeket és a felhasználható eszközöket, módszereket. (pl. rajz, festés, bábjáték, ének-zene stb.)

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhetünk el eredményt. A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskola érettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait, az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VII. 11.8. Tehetséggondozás a tanulás folyamatában

Tehetségnek azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos, vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni. Kiemelten tehetséges gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki általános, vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek meghatározásában tehát jelen van a kiemelten tehetséges gyermek gondozása, fejlesztése is. Nkt. 4. § (12)

A tehetség többet jelent mint a magas IQ, mint a rendkívüli képességgel járó csúcsteljesítmény. A tehetséget jelzi újszerű dimenziók megközelítését, rendkívüli gondolkodási és viselkedési módot, mely új utak, új megoldások és új lehetőségek felfedezésére ösztönzi az egyént.

Hisszük, hogy minden óvodás gyermeknek vannak erősségei és tehetséges valamiben. Hisszük, hogy tisztelet és alázat nélkül nem lehet kapcsolatokat építeni és gyermeket nevelni.

Az óvodai tehetséggondozásunk két szálon fut:

- tehetséggondozás és fejlesztés az óvodai csoportokban, az egyéni érdeklődésnek megfelelő differenciált fejlesztés, fejlődés áll, amely kiterjed a képességek kibontakoztatására és a hátránykompenzációra.
- tehetséggondozás és fejlesztés a tehetséggondozó műhelyekben, amelyek speciális tehetségfejlesztési programmal, éves munkatervvel működnek. A programokhoz biztosítjuk a megfelelő helyet, időt és szakembert.

A tehetség legfontosabb összetevői:

a.) képességek, adottságok, készségek

1. intellektuális képességek:

- logikus gondolkodás
- a következtetés képessége
- figyelem, emlékezet
- az ismeretszerzés és megőrzés képessége
- kifejezőképesség
- érzelmi intelligencia

2. művészi képességek:

- rajz
- zene
- tánc
- előadói képesség (mesemondás, versmondás, dramatizálás, bábozás)

3. Pszichomotoros képességek

- testi ügyesség
- kézügyesség

4. kreativitás

5. feladat elkötelezettség, kitartás

Az óvónő feladatai a tehetséggondozás folyamatában:

- a gyermek képességeinek megismerése, mérése
- együttműködés a családdal
- speciális gondozás, fejlesztés a csoport keretein belül
- a továbbhaladás menedzselése, egyéni utak megtalálása

- fejlesztőprogram kidolgozása
- adott területen az óvodapedagógus önművelése
- együttműködés az iskolákkal, művelődési intézménnyel

A gyermekek megfigyelése, mérése:

A játéktevékenység megfigyelése kiemelt módszerünk. A gyermeket mélyen és valóságosan megismerni elsősorban a játékon keresztül lehet. Ekkor látható a hajlama, világhoz és társaihoz való viszonya, kommunikációja. A játék során sajátít el olyan képességeket mint kitartás, alkotó gondolkodás, önbizalom. A másokkal való együttjátszás megtanítja a gyermeket a barátság a figyelmesség és az együttműködés fontosságára. A méréseink a pedagógiai területre is kitérnek, melyet az egyéni személyiségnaplóban rögzítünk.

Minden jó nevelési rendszer a gyermek szükségleteit helyezi előtérbe, azaz ösztönzi, csábítja, ahol erre képesnek látszik és segíti ahol gyengébb. Az óvónő segítse elő a gyermek önértékelését, sokféle kreatív tevékenységre adjon lehetőséget, és teremtsen meg a szükséges feltételeket a gyermek továbbfejlődése érdekében. Különfoglalkozásaink további lehetőséget biztosítanak:

Óvodánkban lehetőségük van foci edzéseken való részvételre, öt éves kortól. Az ide járó gyerekeknek lehetőségük van óvodás városi bajnokságokon való részvételre a Bozsik-program keretében. További fejlesztésük is ebben a programban biztosított.

-a néptánc oktatást Így tedd rá! -módszerrel a Szabolcs néptánc egyesület néptáncpedagógusa végzi, és az egyesületben egészen felnőttkorig gondozzák a tehetséges gyerekeket.

-a zeneovit heti egy alkalommal zenepedagógus, fejlesztőpedagógus végzi.

-az angol nyelvi kuckókat nyelvvizsgával rendelkező óvodapedagógusok vezetik. Alkalmanként angol nyelvi lektor is segíti a nyelvi fejlesztést.

-a kézműves kuckó lehetőséget nyújt a vizuális kultúra fejlesztésére, a változatos kézműves technikák elsajátításával az alkotóképesség kibontakoztatására.

-a mesekuckó a nyelvi kifejezőképesség és dramatikus játékok által segíti a nyelvi tehetség kibontakoztatását, beszédkultúra fejlesztését.

- a kosárlabda edzés a labdajátékok iránti szeretetet segíti, a gyerekek számára elősegíti az egyéni képességek és a csapatjáték fejlődését.

Az óvodapedagógus a tehetséggondozás érdekében használja a modern információfeldolgozási eszközöket, mutasson példát az infokommunikációs eszközök óvodai alkalmazására.

VII. 12. A kisgyermekkorai angol nyelvi nevelés. (speciális feladat)

Minél fiatalabb a gyermek, annál könnyebben képes több nyelvet is elsajátítani, ha azzal rendszeresen és szisztematikusan foglalkozik. A kutatások valójában azt mutatják, hogy ha korán merítünk bele egy gyermeket a második nyelv elsajátításába, annál jobb lesz felnőttként a nyelvtani és kiejtésbeli felfogóképessége. Az is igaz, hogy nem tesz előnyre az írásbeli nyelvtani feladatok megoldásában, de előnyre tesz szert kiejtésben és a nyelvtani szerkezetek hosszan megmaradó tökéletes kiejtésében.

Az anyanyelv megtanulása szempontjából is a kritikus időszak a hét éves kor előtti időszak. Ez azt jelenti, hogy ha egy gyermek ez idő alatt nem tanulja meg első nyelvét, akkor soha nem fog tudni folyékonyan beszélni azon a nyelven, ill. nem tudja teljes mértékben elsajátítani azt. Ez azért van, mert a gyermek fejlődésének ezen ideje alatt az agyban van egy bizonyos biológiai készség a nyelv elsajátítására. A hatodik életév betöltésével a fogékonyság csökken. Bár az ember később is jól megtanulhat egy másik nyelvet, de valószínűtlen hogy a tanuló valaha is eljut az anyanyelvi beszélő nyelvtudás szintjére.

Célunk:

- az idegen nyelvvel való ismerkedés óvodások részére négy-öt éves kortól.
- a kétnyelvűség megalapozása, az idegennyelv megszerettetése, megteremtve ezzel a későbbi kétnyelvű iskolai oktatás alapjait.

Feladata: az angol nyelv használatának kialakítása mindennapi kötetlen tevékenységekben és szervezett különfoglalkozásokon keresztül.

A nyelvvel való ismerkedés alapelve a mindennapos kötetlen angol nyelvű társalgás kezdeményezése, amelyet angolul jól beszélő óvodapedagógusok végeznek.

Az óvodapedagógus bekapcsolódik a gyermekek játékába, kihasználja a játékban rejlő lehetőségeket, lehetőséget biztosít az egyéni és kiscsoportos fejlesztésre. Továbbá a gondozási tevékenységekben, a napi élethez kapcsolódó szavak, kifejezések spontán beépülését elősegíti. A szervezett különfoglalkozásokat óvodapedagógusok, alkalmanként angol nyelvtanárok vezetik. (heti egy órában)

A nyelvtanárok által használt eszközök:

A kisgyermeknek készült könyvcsalád címe:

1. New Yippee! Red Student's Book (tanulási könyv)
2. New Yippee! Red Teacher's Book (tanári kézikönyv)
3. New Yippee! Red Flashcards (szókétyűk)
4. New Yippee! Red Class Cd (Cd hanganyag)

Tehát három könyvet tartalmaz: pirosat, zöldet, kéket, amelyek érdekesek és szórakoztatóak a gyermekek számára. A tananyag az összetett intelligencia elméletén alapul, melynek célja, hogy segítse a gyerekeket a hallás és beszédértés fejlesztésével. Nyolc téma köré épülő leckéket tartalmaz, amelyben történeteket, dalokat, hallásértés feladatokat, képes szótárat, matricákat és gyakorlatokat végezhetünk. Továbbá négy összefoglaló lecke elvégzésével a tanár ellenőrizheti és megerősítheti tudását a gyermeknek.

A idegen nyelvi kommunikáció fejlesztésben a kötetlen társalgás mellett aktívan felhasználjuk a nyelvi játékokat, dalokat a gyermekek fejlődésének elősegítése céljából. Az angolul jól beszélő óvodapedagógus az angol tanár által már tanított dalokat, mondókákat, nyelvi formákat napközben kötetlenül kezdeményezi. Ezáltal, az ismétlések során jobban rögzülnek ezek a kifejezések, szófordulatok.

A program alkalmazás módja: fokozatos. Azaz az első évben egy csoportban foglalkozik velük az angol nyelvet jól beszélő, középfokú angol nyelvvizsgával rendelkező óvodapedagógus. A különfoglalkozásokat igény szerint szervezzük kisebb és nagyobb gyerekek részére. Később az óvodapedagógusok angol nyelvi továbbképzésének elvégzése után több csoportban is beindítható.

Iskolai angol nyelvi órák látogatása iskolába készülő nagycsoportosokkal.

Tanítók, tanárok az óvodában alkalmanként kis csoportfoglalkozást vezetnek.

Sikerkritérium:

Munkánkat akkor tekintjük sikeresnek, ha a gyermekeket két-három év alatt olyan angol nyelvi szintre eljuttatunk, hogy megértik a hétköznapi szituációkban a célnyelven elhangzó egyszerűbb mondatokat, ismerik az alapszóincset, melynek egy részét használni is tudják. Valamint az óvodáskor végére képesebb egyszerűbb kérdésekre a célnyelven tömörítésekben válaszolni.

VIII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

VIII.1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet

megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotában, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

VIII.2. Testi fejlettség terén

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.

VIII.3. Lelki fejlettség területén

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészséges gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett, megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az óvodai élet tevékenységi formáinak sikerkritériumai (összesítve)

Az egészséges életmód alakítása

1. Önállóan használja a WC-t.
2. Vigyáz a mosdó rendjére.
3. Önállóan mos kezet, használja a körömkefét.
4. Önállóan mos fogat, a fogápoló szereket tisztán tartja
5. Szükség szerint használ zsebkendőt.
6. Ügyel az étkező asztal esztétikus rendjére.
7. Helyesen használja az evőeszközöket.
8. Mozgása harmonikus, összerendezett
9. Szokásává vált a rendszeres, gondos tisztálkodás.
10. Helyesen, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik, ruháját rendbe rakja.

Mozgás

1. Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
2. Tud rövidebb távon egyenletes iramban futni.
3. Versenyjátékokban betartja a szabályokat.
4. Tud ütemtartással járni.
5. Tud helyben labdát vezetni.

6. Tud egykezes felsődobással célba dobni.
7. Tud gurulóátfordulást végrehajtani előre.
8. Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban.
9. Tud néhány mozgásos játékot (futó-, fogójáték) irányítás nélkül játszani.
10. Tud a térben tájékozódni, ismeri az irányokat.

Anyanyelv fejlesztése, mese, vers

1. Szívesen mesél, báboz, dramatizál.
2. Gondosan bánik a könyvekkel.
3. Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni.
4. Folyamatosan, érhetően összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
5. Udvariassági kifejezéseket használ.
6. Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek
7. Várja, igényli a mesehallgatást.
8. Tud történeteket kitalálni, azt elmondani, megjelenítem.
9. Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára gondolatainak érthető kifejezését. Minden szófajt használ.
10. Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt. (fogváltással összefüggő eltérés lehetséges)
11. Különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
12. Végig tudja hallgatni és megérteni mások beszédét.

Ének-zene, énekes játék

1. Élvezettel hallgat zenét.
2. Tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
3. Tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni.
4. Tud dallam, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
5. Tud társaival térformákat alakítani.
6. A különböző mozgásokat és táncmozdulatokat társaival együtt, egyöntetűen, esztétikusan végzi.
7. Tud élvezettel, irányítás nélkül játszani néhány dalos játékot.
8. Felismeri a halk-hangost, és tud halkán, hangosan énekelni, beszélni.
9. Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudja mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni.
10. Megbeszélés, vagy egyéni ötletek alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudja kíséni.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

1. Örömmel, saját kezdeményezésére ábrázol
2. Képzeltetésében kifejezi gondolatait, élményeit.
3. Elképzelés után meseszereplőket stb. hangulatot is kifejezve, jellegzetes színekkel, formákkal, mozgással ábrázol.
4. Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
5. Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot.
6. Téralkításban, építésben másokkal együttműködik.
7. Ábrázolása változatos színhasználatot és tagoltságot mutat.
8. Emlékezet utáni témákban a részleteket is ábrázolja.
9. Díszítő, tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával, agyagba karcolással stb. megold. Tud különféle technikával képet alkotni, a technikát önállóan rendelkezésre álló anyagokból megválasztani.

A külső világ tevékeny megismerése

1. Megkülönbözteti az évszakokat és a napszakokat.
2. Ismeri környezete növényeit, állatait, részt vesz a növény gondozásban, természetvédelemben.
3. Képes két kiterjedést, vagy mennyiséget egymással egyenlővé, ugyanannyivá tenni, vagy valaminél kisebbet, kevesebbet, nagyobbat, többet létrehozni.
4. Helyesen használja a tő és sorszámneveket.
5. Tud 10-es számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni. Meg tudja állapítani, több, kevesebb vagy ugyanannyi-e.
6. Helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.
7. Ismeri a színeket, azok világosabb, sötétebb árnyalatát.
8. Környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik. Tudja nevét, lakcímét, testvérei nevét, szülei foglalkozását, saját születési helyét idejét.
9. Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait és betartja azokat, ismeri szűkebb lakóhelyét és a közelben lévő közintézményeket. A környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
10. A tárgyakat legalább 10-ig meg tudja számlálni, össze tudja hasonlítani nagyság, forma, szín szerint. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
11. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák szokások, amelyek a természet és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

Tanulás

1. Az egyszerű feladatokat megérti.
2. Ha a helyzet megkívánja, kivárja, amíg rá kerül a sor.
3. Érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
4. Feladatai végrehajtásában kitartó.
5. Szándékos figyelmének időtartama életkorának megfelelő.
6. Él benne az iskola, a tanulás utáni vágy.
7. Tevékenységének eredményét reálisan értékeli.
8. Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
9. Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő.
10. Szándékos figyelemre képes.

VIII.4. Szociális érettség tekintetében

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. Gyermekek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

Érzelmi nevelés, szocializáció

1. Ragaszkodik a csoporttársaikhoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez.
2. Igényli a csoportban kialakult szokásrendszer alkalmazását.
3. A játékszereken megosztja társaival.
4. Segíti társait a tevékenységekben.
5. Türelmesen meghallgatja a felnőtteket és társait.
6. A csoportba érkező vendégeket szeretettel, udvariasan fogadja.
7. Az udvariassági formák betartásával kommunikál.
8. Érdeklődik társai iránt, meghallgatja őket.
9. Konfliktushelyzetben társaival egyezkedik.

10. Számon tartja társai hiányzásainak okát.
11. Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
12. Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb- szükség szerint kreatív-elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Munka jellegű tevékenységek

1. Szívesen vállal egyéni megbízatásokat.
2. A barkácsoláshoz használt eszközöket, szerszámokat, anyagokat, gondosan, esztétikusan rákja el.
3. Részt vesz a kerti munkában.
4. Az étkező asztalt esztétikusan teríti meg.
5. Étkezés után az edényeket elrakja.
6. Aktívan vesz részt a teremrendezésben, ágyazásban.
7. Szívesen végez munka jellegű tevékenységet.
8. Önállóan, örömmel, igényesen végzi feladatai.
9. A munkavégzéshez szükséges eszközöket önállóan használja.
10. Ügyel saját személye és környezete rendjére.

Játék

1. Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
2. Játékhelyzetben újraalkotja a felnőttek tevékenységét.
3. Társaival a játék során cselekvéseit összehangolja.
4. A barkácsolás természetes része a szerepjátéknak.
5. A játékhoz készített eszközöket felhasználja további játécai során.
6. Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait.
7. Le tud mondani egy-egy kedves játékszerről.
8. Képes szerepvállalásra és a szerepek elosztására.
9. Képes szerepjátékok megszervezésére, az ahhoz szükséges játékszerek kiválasztására.
10. A játéktémát napokon keresztül folytatja társaival.

IX. A SZOCIÁLISAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ, SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ ÉS/VAGY FEJLŐDÉSBEN AKADÁLYOZOTT GYERMEKEK FEJLESZTÉSE

Napjainkra sajnos jellemző, hogy növekszik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, így a szociálisan retardált, nehezen beilleszkedő gyermekek száma.

A szociokulturális hátránnyal induló gyerekek fejlesztő segítség nélkül iskolai és később társadalmi kudarcnak vannak kitéve!

Mindezek ismeretében ezeknek a gyerekeknek differenciált fejlesztését felzárkóztatásuk érdekében a következő tényezők teszik szükségessé:

a családok szociális helyzete

- a gyermek szomatikus, mentális, szociális fejlettségének a szintje
- a nyelvi kifejezőképesség hiánya
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek fejletlensége

Szemléletünkben, törekvéseinkben azonosulunk Mária Montessori gondolataival:

„Teremtünk olyan mértékű integrációt, amit csak lehetséges, és olyan kevés izolációt, ami feltétlenül szükséges.”

Ezt az integrációs lehetőséget kívánjuk mi is megadni az arra rászoruló és alkalmas gyerekeknek.

Az integráció értelmezése: pedagógiai értelemben együttnevelést jelent.

A Nkt. meghatározza a hátrányos helyzetű, és a halmozottan hátrányos gyermekek fogalmát.

121.§ (4). hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az, aki családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző nyilvántartásba vett, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak.

Nkt.4.§ Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Nkt.47.§(1) A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön.

Beilleszkedésükhöz az alábbi feltételek szükségesek: gyógypedagógus, konduktor foglalkoztatása, a neveléshez speciális tanterv, segédlet. Az integrált óvodai neveléshez, foglalkoztatáshoz, szakirányú végzettségű gyógypedagógus, speciális gyógyászati és technikai eszközök.

Az óvoda a halmozottan hátrányos gyermekek számára az oktatásért felelős miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerint óvodai fejlesztő programot szervez. Az óvodai fejlesztő programban az a gyerek vehet részt, aki halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül. Az óvoda vezetője felveheti a fejlesztő programba a hátrányos helyzetű gyermekeket is.

Az így felvehető gyermekek létszáma nem haladhatja meg az adott csoportba felvett gyerekek létszámának 15%-át. (20/2012.EMMI rendelet 173.§(1))

Az óvodai fejlesztőprogram keretében, a gyermek igényéhez igazodva biztosítja az óvoda

- a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységeket,
- az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak.
- Az óvodai fejlesztőprogram szervezésének feltétele, hogy az adott nevelési évben az óvodában a halmozottan hátrányos gyermekek aránya elérje a 10%-ot.

Hogy integráló, vagy szegregáló módon történjen-e a nevelés, azt a szakértői bizottság határozza meg a gondviselő kérésére, vagy egyetértésével. Ha a szakértői bizottság úgy ítéli meg, hogy a gyermek integráltan nevelhető úgy az intézményi jegyzékből megfelelő intézményt javasol. Megvalósulhat az elhelyezés alapítványi, vagy magánintézményben is, ha a feltételek megvannak, de mindenképpen figyelembe kell venni a sérülés mértékét.

Érzékszervi fogyatékoság esetében:

Beszéd fogyatékoság: pl. megkésett beszédfejlődés, beszédhiba esetén

Számukra kiemelkedő jelentősége van az anyanyelvi nevelésnek. Az óvodai tevékenységek során ki kell használnunk a beszédre serkentő spontán szituációkat, és tudatosan törekednünk kell az ilyen lehetőségek megteremtésére. Szükséges a beszédfejlesztő és anyanyelvi játékok tudatos alkalmazása.

Szakember, logopédus fejlesztését igényeljük.

Látás fogyatékoság, gyengén látás (szemüveghasználattal.)

Feladatunk, hogy segítsük a gyermekeket a játékban való részvételben, a közösséghez való alkalmazkodásban, a viselkedési formák megtanulásában, gyakorlásában, a mozgásban a látáshoz szükséges eszközök óvásában, tisztán tartásában.

Enyhe hallássérülés

Feladatunk az aktív nyelvhasználat építése, (beszédértés, érhető kiejtésre nevelés) megerősítés.

Célunk, hogy értsék meg a hozzájuk intézett kérdéseket, közléseket, mondatba foglalt formában is. Ébresszük fel és fejlesszük a kommunikációs igényüket, a családi szociális háttér bekapcsolásával.

Mozgásszervi fogyatékoság: óvodánk teljes körűen akadálymentesített, mozgássérültek számára kialakított parkolóval, és lifttel rendelkezünk. A gyermekkorban kialakult mozgásszervi deformitások korrigálása, és prevenció céljából mozgásfejlesztő különfoglalkozásokat szervezünk.

IX.1. Az óvónő szerepe és feladata az integrációban

Olyan integrációs program és tevékenység megvalósítása, amely a kiemelt figyelmet igénylő, különleges bánásmódot igénylő, ill. a sajátos nevelési igényű gyermek szükségleteit figyelembe veszi, együttnevelésük sikere érdekében. Ne legyenek túlzott követelményeink, de ne becsljük alá képességeiket sem: amit a gyerek tud, és aminek kivitelezésére lehetőség van, azt végezze el. Önmagához képest fejlesztjük, de az óvodáskor végére ki kell alakulnia az alkalmazkodó képességnek, akaraterőnek, önállóságra törekvésnek, együttműködésnek.

Beszéljünk a gyerekeknek társuk érkezéséről, a helyes viselkedésről. (Pl. szemüveges, vigyázni kell a szemüvegére.) Csak akkor várhatjuk el, hogy megértsék egymást, ha tudják mi az amit el kell fogadniuk társuk állapotában.

Együttműködés szükséges a szülőkkel is, hogy gyermekeiket bíztassák az elfogadásra, a sérült gyermek szüleivel pedig segítő szándékú legyen az együttműködés.

IX.1.1. Célunk

A hátrányokból való lemaradások csökkentése differenciált fejlesztéssel. Sokoldalú személyiségfejlesztés, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

A szociokulturális hátrányokból adódó lemaradások kompenzálása, hogy az iskolába kerülve minél kevesebb kudarccal kezdjék meg az iskolai tanulást.

IX.1.2. Feladataink:

- A **hátrányos helyzet** okainak a feltárása,
- minden gyermeknek esélyt adni az önmagához viszonyított fejlődésre, hiányainak pótlására, hátrányainak kompenzálására saját tempója szerint,
- minden fejlesztés eszköze a játék és a mozgás legyen, szinte észrevétlenül váljon tanulássá!
- Olyan játéktevékenységek biztosítása, amely elősegíti a magasabb szintre jutást.
- Az eredményes fejlesztés érdekében aktív együttműködés megszervezése szakemberekkel. (orvos, gyógypedagógus, logopédus)

A lassúbb fejlődésnek számos oka lehet:

- Környezeti eredetű szociális okok. (ingerszegény környezet, elhanyagoló nevelés, egészségtelen életmód stb.)

- Biológiai okok: a szervezetet, ill. az idegrendszert károsító okok, melyek lassítják a fejlődést. (koraszülöttség, szülés alatti vagy utáni idegrendszeri ártalmak, fertőző betegségek.)

A korrekciós munka megszervezésének irányelvei:

- Az egész személyiséget kell fejleszteni. Nem lehet csak egy tünet megszüntetésére irányulnia a munkánknak.
- Első lépésként meg kell állapítani, hogy mennyiben felel meg a gyermek az életkori átlag fejlettségi szintjének, milyen területen vannak lemaradások.
- Szükséges tájékozódni a lemaradás, a problémák, a nehézségek eredetéről, gyökereiről, mert ez befolyásolja a korrekciós munka módszereinek megválasztását.
- Mindig figyelembe kell venni a gyermekek egyéni sajátosságait.
- Az említettek ismeretében lehet megszervezni a korrekciós munka által elérhető célt. Ügyeljünk a legközelebbi fejlődési fokra, azaz ne akarjunk túl sokat egyszerre.
- Határozzuk meg a fejlesztendő területeket, képességeket, a felhasználandó eszközöket, módszereket.
- A fejlesztő foglalkozás egy része lehet frontális jellegű, a lassabban haladóknál egyéni jellegű.

Szomatikus területen:

- a testi ügyesség, a mozgáskoordináció, finommotorika fejlesztés
- fizikális állóképesség, tűrőképesség, fáradékonysági küszöb javítása
- a retardált gyerekek egy részére jellemző nagyfokú mozgásigény levezetése ill. csökkentése
- a látási, hallási analízátor működésének javítása, fokozása
- a beszéd területén a hangképzés-éjtés, szókincs bővítés, összefüggő beszéd fejlesztése

A megismerő folyamatok területén:

- a figyelem, a figyelem terjedelmének, tartósságának, a figyelem akaratlagosságának fejlesztése,
- az érzékelés, észlelés, (tér, idő, alakészlelés) fejlesztése,
- az emlékezés látási, hallási terjedelmének, tartósságának megbízhatóságának fejlesztése,
- a képzelet (reproduktív) fejlesztése,
- a gondolkodás (analízis, szintézis, fogalomalkotás, következtetés,) fejlesztése,
- a mennyiségfogalom kialakulásának elősegítése.

A magatartás korrekció területei:

1. érzelmi élet: kiegyensúlyozottság, szülőkhöz, társakhoz, óvodához, iskolához megfelelő viszonyulás
2. az akarat, kitartás, feladattudat fejlesztés
3. az egyes pszichés problémák, helytelen magatartási módok (verekezés, árulkodás, csúfolódás, és az ezek nyomán fellépő szorongás, félelem megoldása)

Ezeknél a gyerekeknél is figyelembe kell venni a terhelhetőséget, a velük szemben támasztott elvárásokat: ha alul terheljük őket, érdektelenné válnak

Ha túlterheljük őket fáradtak, zaklatottak lesznek, vagy a kudarcától való félelem távol tartja a feladattól s meg sem próbálja azt.

IX.2. Az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések.

A Közép utcai új óvodai épülettel, annak bővülésével és a játszóudvar esztétikus és biztonságos alakításával, jelentős tárgyi eszköz és feltételjavulás történt, amely elősegítette az esélyegyenlőség széleskörű megvalósulását:

- megszűntek a helyiség hiányosságok, tornaszoba, tágas egyéni fejlesztő szoba, elkülönítő, iroda, tálalókonyha, mosóhelyiség és közösségi tér lett kialakítva. A csoportszobák is tágasak, világosak és a hűtő-fűtő klíma beszerelésével komfortosabbak lettek.
- az óvoda teljesen akadálymentesített, a mozgáskorlátozottak, kismamák használhatják a liftet, a mozgássérült parkolót.
- az óvoda udvara füvesített, és nagyrészt térkővel burkolt, így esős idő után is ki lehet menni, nincsen tócsa és sár. Megvalósítjuk az egészséges életmódra nevelést.
- körzethatárunk nincs, így a város több pontjáról, a külső területekről, a bokortanyákról és a környező településekről immár sok gyermek érkezett hozzánk. Az evangélikus családok aránya eléri a 40%-ot. Az eltérő környezeti és családi háttérből eredően, továbbá a fenntartói elvárások alapján nevelési programunk tartalmazza azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják az óvodánkba járó gyermekek személyiségének fejlődését, testi-lelki-értelmi szükségleteinek kielégítését, a hátrányos helyzetű gyerekek differenciált fejlesztését, fejlődésének segítését.

Óvodánkban az esélyegyenlőség érdekében megvalósult:

- a gyermekközpontú, családoorientált szemlélet. Szorosan együttműködünk a családdal, rendszeres tájékoztatással segítjük őket. Szülői fórumok, fogadóórák, szülői értekezletek, szülői munkadélutánok, Gyermekhét, Anyák napja, Családi Istentisztelet és még sok egyéb közös program, rendezvény, kirándulás valósult meg. A szülők elégedettek az itt folyó munkával, és évek óta az óvodai férőhelyekre többszörös a túljelentkezés. A gyermekek felvételénél előnyt élveznek az evangélikus családok, és azok, akik az evangélikus általános iskolát választják a későbbiekben. Óvodánk bő lehetőséget teremt a partnerekkel való együttműködésre: óvoda-család-gyülekezet-iskola.
- együttműködünk a szakszolgálatokkal: A Pedagógiai Szakszolgálathoz tanulási képesség és iskolaérettségi vizsgálatokra küldjük a gyerekeket, ha az óvodapedagógusaink által végzett egyéni felmérések, pedagógiai jellemzés alapján ez indokolt. (természetesen a szülőkkel való egyeztetések után.)
- Rendszeres kapcsolatot tartunk a védőnővel, a Gyermekjóléti szolgálattal, Közművelődési Intézményekkel. Az intézményben a gyermek és családsegítő szociális munkás hetente egy alkalommal segíti munkánkat.
- Az intézményben logopédus segíti a gyermekek beszédfejlődését.
- Heti egy-egy órában ingyenesen járhatnak a gyerekek foci-edzésre, közülük előnyt élveznek a tehetséges, ám hátrányos helyzetű gyermekek. Az angol nyelvi foglalkozásokat is ingyenesen vehetik igénybe a gyerekek, ahol ezáltal az idegennyelv iránt felkeltjük az érdeklődésüket.
- A mozgásfejlesztő különfoglalkozásokra is sok gyermek jár, amely segíti a gyerekeket a tartásjavításban egyéb ortopédiai problémákban. A mozgásprevenciót, korrekciót ezáltal is megvalósítjuk. Ehhez személyi feltételként mozgásfejlesztő pedagógust alkalmaztunk.
- Minden gyermek esetében megvalósítjuk az egyéni képességek megismerését felmérését. A fejlődésük nyomon követését óvodába lépéstől ~~fejlettségmérő lapokon~~ digitális csoportnaplóban rögzítjük (félévente) amely segítséget ad ahhoz is, hogy kiderüljön, milyen területen van szükség korrekcióra. Felmérjük a gyermekek értelmi, beszéd, szociális és erkölcsi állapotát, és egyéb hatékony gyermek

megismerési módszereket alkalmazunk. A Játsszunk együtt! - című csomaggal (Rákóczi Zoltánné-Kissné Takács Erika) az óvodáskorú gyermekek megismerésének, fejlesztésének változatos formáit vezetjük be. Különböző feladatlapok, munkalapok is segítik munkánkat.

- Az óvoda étkeztetését a Luther Márton Kollégium konyhájával kötött szerződéssel oldjuk meg. Lehetőséget biztosítanak a diétás vagy tej, tojás, glutén mentes menü főzésére is, így a táplálék allergiás gyermekeknek is tudunk megfelelő étkezést biztosítani.
- Óvodásaink hátrányai főleg családi környezetükből és családjuk anyagi helyzetéből adódnak. A 328/2011. (XII.29.) Korm. Rendeletnek megfelelően a szülők nyilatkozatot adhatnak be a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybeviteléhez a megfelelő jogcímek alapján.
- Változatos óvodai programokat, kirándulásokat szervezünk és így óvodásaink csoportos, (olcsóbb) belépővel juthatnak el a botanikus kertbe, állatkertbe, Múzeumfaluba. Ennek nagyon örülnek a szülők is.
- A keresztény értékrendet képviselő óvodánk azt az erkölcsi felelősséget vállalta és valósítja meg, miszerint semmiféle hátrányos megkülönböztetést nem képvisel. A keresztény értékrendszert sokoldalúan közvetítjük mindenki számára, harmóniában élünk a természettel, szeretetkapcsolatokra és toleranciára építjük nevelési feladatainkat. A gyermekek erkölcsi nevelését, személyiségfejlődését a heti hittanfoglalkozás és a napi imádságok, csendes percek is segítik.
- A tehetséges, kiemelkedő képességű gyerekek számára, egyéni differenciált feladatadást, és tudatos fejlesztőmunkát végzünk. Lehetőséget biztosítunk számukra a versenyeken, fellépéseken való megmérettetésre, szereplésre, (rajz, vers, mesemondó stb.) és járnak különfoglalkozásokra (néptánc, balett, kosárlabda, kézműves kuckó, foci, angol, mozgáskotta) Az óvodánkból főleg az evangélikus általános iskolába mennek a gyerekek. Az iskolai beilleszkedésüket a gyerekek fejlődésének nyomon követésével, írásban kérjük a tanítóktól, akik minden éven elégedettek az óvodai felkészítésükkel.

Pályázati lehetőségek: Bízunk benne, hogy a közeljövőben eszközfejlesztési és beruházási források segítségével tovább fejlődhetünk és a megfogalmazott célkitűzések és programok színvonalasan megvalósulhatnak, a gyermekek, a családok kedvezőbb ellátásáért, fejlődéséért, mindannyiunk öröme.

Óvodánk a Jósza András Múzeummal együttműködési megállapodás keretében megvalósuló múzeumi programsorozatokban vehet részt, évente több alkalommal. Ezeken ingyenesen részt vesznek a gyerekek és ezáltal a kulturális programokkal is fejlődik majd identitástudatuk, bővülnek ismereteik.

Óvodánk a szomszédos Csodavár fejlesztőközponttal is rendszeresen együttműködik, szakemberei ingyenesen, vagy kedvező módon mérlik, segítik, fejlesztik a részképesség gyengeséggel küzdő óvodásainkat. (gyógypedagógus)

Továbbra is keresni fogjuk a pályázati lehetőségeket a szélesebb körű partneri összefogásért és az óvodásaink esélyegyenlőségének megvalósítása érdekében.

Az integrációs fejlesztő program átfogó táblázata

Szervezési feladatok

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek	Felelős, határidő
A gyermekek	Teljes kör, minél	Szülők	Óvodavezető

óvodai beíratásának elősegítése	hosszabb ideig tartó óvodáztatás (három éves kortól) a köznevelési törvény alapján.	tájékoztatása, közös programok, nyílt óvodai foglalkozások szervezése	Áprilisi beíratás ill. egész évben folyamatosan ha van férőhely
A beilleszkedést elősegítő csoportalakítás: testvérgyerekek, szülők kéréseinek figyelembevétele	SNI, HHH, HH gyerekek arányos elosztása	Szakovélemények, Határozatok, Térítésmentes étkezési igénybevételéhez nyilatkozatok begyűjtése	óvónők, szeptember
Óvoda-iskola-szülők-gyülekezet kapcsolattartása, közös alkalmak szervezése, rendezvényeken való részvétel. Óvodai kirándulások megszervezése	Partneri együttműködések kialakítása Változatos programokkal élménynyújtás, ismereteik bővítése	- közös programok megvalósítása: ünnepek, istentisztelet, Bibliaóra, kirándulás, családlátogatás - értekezletek, egyéni beszélgetések BElépés kedvezményes csoportos belépővel	intézményvezető, óvodavezető, óvoda-iskolalelkész, szülők, Az éves munkaterv alapján.

Pedagógiai munka kiemelt területei

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek	Felelős, határidő
Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés	Részletes megfigyelések, fejlettségmérő lapok, szülőkkel fogadóórák Szókincs,	egyéni fejlesztési dokumentum. A dokumentumok alapján pedagógiai jellemzés elkészítése, szükség esetén vizsgálatkérés a Ped. Szakszolgálattól. Szükség esetén egyéni fejlesztési terv készítése.	Óvodapedagógusok Október vége Óvodavezető

Kommunikációs nevelés	beszédértés, nyelvi kifejezőképesség	Anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósítása: beszélgetés, folyamatos beszéd, szókincsbővítés, mondókák, mesék, versek stb. Közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés: mikrocsoportos tevékenységek. Szükség esetén logopédiai segítség helyben az óvodákban	Óvodapedagógusok Folyamatos
Érzelmi nevelés, szocializáció	Beilleszkedés, bizalom, elfogadás, együttműködés	Családias légkör biztosítása, anyás beszoktatás, edvenc tárgy behozatala, testvérek egy csoportba kerülése: Csoportalakító, bizalomerősítő játékok	Óvodapedagógusok Folyamatos
Egészséges életmódra nevelés	Egészségtudat kialakítása, egészséges táplálkozási szokások kialakítása	Egészséges életmód napok megvalósítása- Sportnapok, Oviolimpia, - Foci bajnokság Tej-gyümölcs-zöldségnap Mozgásfejlesztő torna stb.	óvodapedagógusok Az éves munka- tervekben meghatározott időpontokban
Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése. Identitás tudat fejlesztése	Befogadás, tolerancia, erkölcsi nevelés, pedagógiai tartalmak beépítése a nevelés folyamatába. Hazaszeretetre nevelés.	Szerepjátékok, dramatikus játékok, munkajellegű tevékenységek adománygyűjtés megvalósítása	Óvodapedagógusok folyamatos
Tehetséggondozás	A HH, HHH gyermek kezdeményezésére és egyéni érdeklődésére fejlettségére támaszkodó módszerek,	Hagyományörzés Egyéni differenciált fejlesztés, Sportversenyek, foci, rajz-versenyek, mesemondóver-	Óvodapedagógusok folyamatosan

	differentiálás, kooperatív technikák.	senyek óvodai, és egyéb intézményi szinten	
--	--	--	--

Gyermekvédelemmel, egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek	Felelős, határidő
Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, szervezése Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás	Fejlődés nyomon követése, szükség esetén szakorvosi vizsgálat kezdeményezése Mint együttműködő partnerekkel közös programok ki alakítása	Szűrővizsgálatok Fogászati, gyermekorvosi és ortopédiai is Szülői értekezleteken, szülői fórumon értekezleten előadások, tanácsadások tartása	óvodavezető, szakorvos, védőnő évente többször Munkaközösség vezetők. Éves munkatervben meghatározott időpontban
Együttműködés különböző szociális, és művelődési intézménnyel, pályázatok benyújtása	Ruha, játék, könyvgyűjtemények, kirándulások, programok szervezése, programokon való részvétel	Pályázati lehetőségek felkutatása, egyházunk szociális intézményeivel, múzeummal, stb. Szponzorok keresése	Intézményvezető, óvodavezető Folyamatos
“Szociális kerekasztal” létrehozása	Intézményegységeken átívelő szakmai segítségnyújtás biztosítása szociális, lelki problémákkal, valamint tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézséggel rendelkező gyermekek, pedagógusai és szülei részére	Esetmegbeszélések, Prezentációk Ismeretterjesztő témák feldolgozása Jó gyakorlatok összegyűjtése	Fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, gyermekorvos, védőnő, pszichológus, óvodapedagógusok, logopédus, Iskola-óvoda lelkes, gyülekezeti segítő munkatársak

Együttműködések kialakítása

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok,	Felelős, határidő
------------------	-------------------	------------	-------------------

		tevékenységek	
Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat	Szülők támogatása, erőforrásaink eltárása	Jelzőrendszer működtetése Gyermekvédelmi beszámoló készítés Gyermekvédelmi konferencián való részvétel	Intézményvezető, óvodavezető, gyermekvédelmi felelős, óvodapedagógusok aktualitás szerint
Védőnői hálózat	A gyermekek óvodai beíratásának támogatása, korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás	A tanév során naprakész az együttműködés a gyógypedagógussal fejlesztőpedagógussal logopédussal és a védőnővel.	Az együttműködési megállapodásban rögzítettek szerint
Szakmai szolgáltatók	Konzultációk a gyermek fejlődéséről, közös fejlesztési tervek, szolgáltatások továbbképzések szervezése, biztosítása	Egységes Pedagógiai Szakszolgálat-Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság	Óvodavezető Folyamatos
Együttműködés különböző szociális, és művelődési intézménnyel, pályázatok benyújtása	Ruha, játék, könyvadományok gyűjtése, kirándulások, programok szervezése programokon való részvétel	Pályázati lehetőségek felkutatása egyházunk szociális intézményeivel, múzeummal, stb. Szponzorok keresése	Intézményvezető, óvodavezető Folyamatos

Óvoda-iskola átmenet támogatása

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek	Felelős, határidő
Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka	Tanulási képességek megalapozása, tanulási és egyéb részképesség zavarok megelőzése, monotónia tűrés, megoldási késztetés, alkotásvágy,	Fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus tevékenysége, szakszolgálatok javaslata alapján Fejlesztő foglalkozások biztosítása, differenciálás.	Óvodapedagógusok Folyamatos

Iskolaválasztás támogatása	figyelemkoncentráció	Sokoldalú ismeretszerzési lehetőségek biztosítása. Szülői értekezletek, egyéni beszélgetések, az iskola szervezett programjain való részvétel	Intézményvezető Óvodapedagógusok Február
Közös óvoda-iskola programok megvalósítása	Az óvodánkba járó gyermekek előnyben részesítése, tanácsadás - közös sportnap - közös kirándulások - vetélkedők, rajzverseny, - közös ünnepek, - istentiszteleti alkalmak	Óvoda-iskola program megvalósítása	Intézményvezető Óvodavezető Óvoda-iskola programok a munkaterv alapján

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek	Felelős, határidő
Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel	Alkalmanként családlátogatások, egyéni beszélgetések, közös programok	Beszoktatási terv, Beszoktatás és együttnevelés	Óvodapedagógusok Augusztus és folyamatosan
A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása	Szülők jelenléte a gyermekek igényei szerint (anyás beszoktatás)	Az óvodában folyamatos beszoktatás megvalósítása, szülői igények figyelembevételével. (beosztás készítése)	Óvodapedagógusok Beszoktatás időszakában
Rendszeres napi, heti vagy tájékoztatás	Egyéni fejlesztési napló, bejegyzések megbeszélése, tevékenységeken való részvétel biztosítása, gyermekek	Napi beszélgetések, Faliújságra kifüggesztett információk. Havi programterv, óvoda-újság	Óvodapedagógusok Folyamatos

Egyéni beszélgetések	alkotásai Család szokásainak, értékrendjének megismerése, nézetek kicserélése	Napi szinten, szülői értekezlet, fogadóórákon Egyéni beszélgetések	Óvodapedagógusok folyamatos
Szülői közösségek kialakítása	Rendezvények közös szervezése: közös programok fórumok, stb.	Szülők közössége működik minden óvodában, bevonásuk a programok megvalósításába rendszeres	Óvodapedagógusok Az éves munkaterv alapján

Intézményi önértékelés, eredményesség

Kiemelt szempont	Fejlesztés iránya	Feladatok, tevékenységek	Felelős, határidő
Intézményi önértékelés készítése szempontsor alapján	Mérhető, objektív mutatók, fejlesztési irányok meghatározása, eredmények összevetése	Az intézményi önértékelés elkészítése óvodai, intézményi szinten	Intézményvezető, óvodavezető évente június
Eredményesség mérése	Indikátorok teljesülése: beövezési létszám, hiányzás, megvalósult programok, beiskolázás, iskolaérettség, iskolaválasztás	Az eredményességből levont konzekvenciák, további feladatok meghatározása	Intézményvezető, Óvodavezető, óvónők június

X. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ALKALMAZÁSÁNAK FELTÉTELRENDSZERE

X. 1. Célunk:

Óvodásainknak a sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. Mindezt eredményesen úgy tudjuk megoldani, ha sok játékosággal, ötletességgel, de mindig tudatosan, sok türelemmel és szeretettel végezzük munkánkat.

A leírtakat az óvodai nevelés teljes időtartamában a nevelési feladatok minden területén, az óvodai élettevékenység egészére igyekszünk kiterjeszteni és alkalmazni.

X. 2. Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus alapvető feladata, hogy a 3-7 éves gyermekek testi, lelki fejlődéséhez biztosítsa a szükséges személyi, tartalmi, tárgyi feltételrendszert, és elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot. Az óvónő rendelkezzen a heterogén csoport szervezéséhez, irányításához szükséges megfelelő felkészültséggel. Nevelő fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét.

Az óvodás gyerekek nagy többsége az óvónők nevelő-fejlesztő munkájának eredményeképpen iskolaéretté válik. Iskolaérettségük azt jelenti, hogy személyiségük fejlettsége alapján alkalmasak arra, hogy az iskola másféle szokás- és elvárás rendszerébe eredményesen illeszkedjenek, és megfelelő szinten teljesítsék azt.

Az óvodapedagógus úgy vezesse el a gyermeket az iskola küszöbéig, hogy a gyermek új feladatokra felkészült legyen, s közben boldog gyermekkorát megőrizhesse. A gyermekeknek joguk van a hajszoltság nélküli, békés gyermekkorhoz, mely - életkorának megfelelő tevékenységek keretében optimális feltételeket teremt egészséges testi és lelki fejlődéséhez. Meg kell kapnia azt, amit az élet csak egyetlenegyszer nyújthat számára: derűs, boldog, felszabadult, önkéntes játékba feledkezést.

Az óvodai évek meghatározóak lesznek további sorsa alakulásában.

Óvodai programunk a 3-7 éves korú gyermek alapvető tevékenységi formáira épül.

- Saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti
- Tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.
- Rendszeresen tájékozódik a pedagógiai tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.
- Rendszeresen tájékozódik az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről és lehetőség szerint alkalmaz is azokat.
- Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.
- Élő szakmai kapcsolatrendszer alakít ki az intézményen kívül is.
- Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket.
- Részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban

X. 2.1. A gyermek és környezete sokoldalú megismerése

Minden fejlesztés alapja az, hogy az óvónő megismerje a gyermeket és annak környezetét, szociális háttérét, egyéni képességeit, sajátosságait, egész személyiségét. Ehhez nyújthat segítséget az első családlátogatás, amely természetesen a szülő hozzáállásától is függ.

Semmiképpen nem szabad erőszakosan „betörni” a család intim szférájába. Fogadóóra alkalmával is gyűjthetünk információkat a gyermek otthoni viselkedéséről, érdeklődéséről.

Fontos, hogy az óvónő úgy kérdezzen, hogy kérdéseiből kitűnjön az együttműködési készség, a segíteni akarás.

Miután egy kezdeti képet kapott a gyermekről, így tervezheti az egyéni érési folyamathoz igazított, differenciált fejlesztési folyamatokat, lehetőség szerint a családdal összhangban.

A gyermek fejlődése szempontjából fontos, hogy az óvónő és a szülő rendszeresen tájékoztassák egymást a gyermek fejlettségéről. Hosszabban a fogadóóra alkalmával és nagyon röviden a napi találkozás alkalmával valósuljon meg.

X. 2.2. A gyermek érési folyamatához igazított differenciált tervezés.

Az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a gyermek fejlődéséhez szükséges differenciált tevékenykedés feltételrendszerét.

Óvodai csoportnaplónkban a tevékenységeket három szintre tervezzük meg. A feladatokat a felmérések, a gyermekek megismerése alapján állítsa össze.

Szükséges, hogy ismereteit folyamatosan bővítse, felkészüljön a gyermek kérdéseire, rendelkezzen nagyobb szervezési, áttekintő képességgel, kreativitással. Az óvodapedagógus által kezdeményezett, szervezett foglalkozásokat hassa át a játékoság, az élményt adó, oldott légkörben való cselekvés. A hiányos ismeretek pótlásához, az ismeretek gyakorlásához, elsajátításához, megerősítéséhez, biztosítsa a feltételeket, és a megfelelő módszereket alkalmazza (mozgással, több érzékszerv bevonásával, cselekvéssel, stb.). A fejlesztés során a gyermek pozitív értékelésével, megerősítésével formálja énképét, helyes önértékelését.

Az óvónő, ha azt tapasztalja, hogy egy gyermek bizonyos funkciójában elmaradt, vagy tartósan stagnál, térjen vissza a gyermeknek arra a szintjére, amiben még biztonságosan mozog, majd fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatot, juttassa el a következő szintre. Hívja fel a család figyelmét a lemaradásra és a fejlesztési lehetőségekre, ismertesse a fejlesztési folyamatot, majd az elért eredményt. Az együttműködés a gyermek érdekében valósuljon meg. Szükség esetén súlyosabb lemaradás, beilleszkedési nehézség, kiemelt figyelmet igénylő gyermek esetében kérje szakember tanácsát, segítségét:

- Pedagógiai szakszolgálat
- Logopédus
- Pszichológus
- Gyermekorvos, védőnő
- Gyermek ideggyógyász
- Fül-orr-gégész

Kiemelkedő képességű gyermek esetében ismertesse a szülőkkel a gyermek tehetségét, további fejlesztésének lehetőségeit. Az óvónő feladata, hogy biztosítsa a megfelelő tárgyi feltételeket a gyermek tehetségének kibontakoztatásához, differenciált egyéni bánásmóddal tudatosan fejlessze a képességeit.

Ehhez szükséges, hogy folyamatosan készüljön fel a speciális képességek támogatására, ismereteit bővítse. A továbbfejlesztéshez keresse a lehetőségeket, vegye fel a kapcsolatot szakemberrel. A meghirdetett versenyekre, rendezvényekre a szülővel közösen készítse fel a gyermeket.

X. 2.3. A fejlődés nyomon követése, az eredmények elemzése, szükséges korrekciója

Az óvodapedagógus a gyermek fejlődését az erre szolgáló fejlettségmérő lapon kövesse nyomon, az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. A fejlettségmérő lapot folyamatosan vezesse és az ebben rögzített információkat folyamatosan használja fel a munkája során. A mindennapi életben, játék közben a tudatosan megfigyelt fejlettségi szintet rögzítse, kontrollálja. A felmérések, és megfigyelések alapján mutakozó hiányosságokat, a gyermekhez igazodva korrigálja, tervezzük meg és különböző módszerekkel valósítsa meg a további fejlesztést. Ha egy gyermeknél nagymértékű hiányosságot tapasztalunk legkésőbb az iskolába lépés előtti évben, számára egyéni fejlesztési terv készítése szükséges.

Ez átfogó alapos tervezést igényel a feladatok és módszerek megválasztásával. Kérheti szakemberek segítségét is: pedagógiai szakszolgálat, mozgásfejlesztő pedagógus, pszichológus, logopédus stb. E folyamat eredményeként kívánjuk eljuttatni a gyermeket az óvodáskor végére az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintre.

X. 3. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Napjainkban a világ gyorsabban változik, mint valaha. A családok élete, a szülők munkahelye sem stabil és ez a bizonytalanság következményekkel jár. A családi nevelés és annak érték megtartó hatása megingott, a családi élet hiányosságai egyre sürgetőbb szükségleteket hoznak létre, érzi ezt a szülő és a nevelő egyaránt. A családgondozás és a segítségre szorulóknak támogatása a szétszórta városi és a távolabbi falusi körülmények miatt is behatárolják a gyermekvédelmi munkát. A gyermek a családjával sajátos érzelmi kötöttségben, élet-és érdekközösségben él.

A szülő nyitottsága határozza meg a probléma közös megoldását. A közvetlen viszony, a gyermekre való fokozottabb odafigyelés, igény szerint családgondozó segítheti a nehéz helyzetbe került családokat.

X. 3.1. Feladatunk:

- Azoknak a körülményeknek a feltárása, amelyek a gyermek fejlődését hátrányosan befolyásolják.
- A család tiszteletben tartása mellett tapintatos, személyes kapcsolat kialakítása azokkal, akik segítséget kérnek, vagy segítségre szorúlnak.
- A családi nevelés erősítése, a gyermek iránti felelősség ébren tartása.
- Az újabb rendelkezések alapján a körzetünkbe tartozó hátrányos helyzetű gyerekek óvodába kerülését már 3 éves kortól kezdeményezzük. (védőnővel való konzultáció alapján)
- Az esetek megismerése, feltárása után a hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű esetleg súlyosan veszélyeztetett gyereket nyilvántartásba vesszük, a csoportnaplóba a hátrányos helyzet okait bejegyezzük, a fejlesztés feladatait meghatározzuk.
- A szükséges intézkedéseket megindítjuk: gyermekvédelmi felelős, óvodavezető, iskolaigazgató, Gyermekjóléti szolgálat, Városi Gyámügyi Hivatal, Jegyző.
- Egyéb karitatív feladatunknak tekintjük, hogy alkalmanként részt vegyünk ruhagyűjtésben, „cipősdoboz akcióban”, segítő kezdeményezésekben, erre buzdítjuk a gyerekeket, családokat.
- Tájékoztatjuk az óvodalelkészt, igazgatólelkészt, akivel konzultálva megbeszéljük a segítségnyújtás további lehetőségeit. (segítő munkatársak, gyermekmunkások bevonása)

A nyilvántartásba vétel szempontjai:

- Súlyos anyagi helyzethez kapcsolódó elhanyagoló nevelés.
- E nevelésen belüli testi – lelki bántalmazás.
- Súlyos érzékszervi károsodás, tartós betegség.
- Megromlott családi kapcsolat, gyermek egészségét veszélyeztető életkörülmények.

A gyermekvédelmi munka minden óvodapedagógus feladata, melyet ebben az óvodában az óvodavezető koordinál. Többcélú intézmény lévén az iskola gyermekvédelmi felelőse és az iskolaigazgató segítheti munkánkat. (pl. új információk átadásával)

Ez a munka az óvónőktől egyfajta érzékenységet és empátiás készséget kíván meg.

Az óvónő a szülők részére adjon tájékoztatást:

- A rendszeres gyermekvédelmi támogatás és az étkezési hozzájárulások igénybevételéről.
- A családi nevelést segítő szakemberek munkájáról (pszichológus, családsegítő,). A gyermek joga, hogy az óvodában a család anyagi helyzetétől függően a szülő kérelmére ingyenes – vagy kedvezményes étkezésben részesüljön. (Önkormányzati Határozat alapján)

Az óvónő feladata: a gyermek hátrányos helyzetéből eredő lemaradásának feltárása, a gyermek képességeinek kibontakoztatása, a differenciált egyéni fejlesztés megvalósítása és a gyermek fejlődésének segítése. Sok szeretettel, odafigyeléssel, segíteni abban hogy a csoportban ne érje hátrányos megkülönböztetés.

Feladata továbbá a kapcsolattartás megszervezése a nevelési intézményekkel, pedagógiai szakszolgáltatás intézményeivel, egészségügyi szervekkel, gyermekjóléti szolgálattal. Az egyház részéről: óvodalelkésszel, lelkészekkel, gyülekezeti segítő munkatársakkal, gyermekmunkásokkal,

- A gyermekek személyiség fejlődéséről folyamatos feljegyzés készítése a fejlődési naplóban.
- Differenciált nevelés, speciális fejlesztőmunka megszervezése, a fejlődésben lemaradt, átlagtól eltérő gyermekek esetében.

<i>FELADAT</i>	<i>FELELŐS/HATÁRIDŐ</i>	<i>ALÁÍRÁSI JOGKÖR</i>	<i>INTÉZKEDÉSI JOGKÖR</i>
A gyermekvédelmi esetek feltér- képezése, szűrése	Csoportvezető óvónő Évente -09. 15.-ig	Óvodavezető	intézményi
A gyermekvédelmi nyilvántartá- sok összesítése, értékelése, adat- szolgáltatás a többcélú intézményvezetőnek.	Gyermekvédelmifelelős, Óvodavezető Félévente /tanévnyitó, tanévvzá- ró/	Óvodavezető	Szakhatósági
Környezettanulmányok, pedagógiai jellemzés készítése szakhatóság felkérésére.	Csoportvezető óvónő Alkalomszerűen	Óvodavezető	Szakhatóság
Kapcsolattartás az Szakértői Rehabilitációs Bizottsággal (szak- vélemény)	Óvodavezető	Óvodavezető	Szakhatóság
Kapcsolattartás a Pedagógiai szakszolgálattal			
Kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal	Csoportvezető óvónő Óvodavezető	Óvodavezető	Szakszolgálat

	Óvodavezető Gyermekvédelmi felelős	Óvodavezető	Családsegítő szolgálat
--	---------------------------------------	-------------	---------------------------

X. 3.2. A jelzőrendszer folyamata:

A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, a feladatok koordinálása (egyéni esetmegbeszélések révén), a gyermekvédelmi szempontból szükséges nyilvántartások vezetése - az adatszolgáltatás az óvoda vezetőjének, aki szükség szerint jelzi a Gyermekjóléti Szolgálat vagy a jegyző felé. A folyamatot végzik: óvodapedagógus - gyermekvédelmi vezető- óvodavezető. Környezettanulmányok, szakvélemények készítése szakhatóság felkérése. Kapcsolattartás az önkormányzat szociális előadójával, nevelési tanácsadóval, családsegítő központtal. Végzi: óvodavezető.

Pedagógiai munka koordinálása a gyermekvédelmi esetekben, valamennyi csoportban, végzik: - óvónő, óvodavezető

Óvodánkba járó 5 évet betöltött 10 napot illetve hosszabb ideig igazolatlan hiányzása esetén felszólítás.

Végzi: óvodapedagógus - óvodavezető.

A három sikertelen felszólítás után az óvodavezető a jegyző felé jelenti a hiányzást.

A jelzőrendszert kiterjesszük egyházunk vezetői, óvodalelkészünk, segítő munkatársai felé, akik lelki támaszt és egyéb segítséget nyújthatnak a bajba jutott családoknak.

A gyermekvédelmi felelős minden évben két alkalommal beszámol munkájáról a nevelőtestületnek, az ügyek intézéséről és az óvoda vezetőjével folyamatos kapcsolatban áll.

X. 4. Csoportszervezés

Óvodánk négy csoporttal működik. A felvételre jelentkező gyermekek kor és nembeli jellemzőitől függ a csoportszervezés, amely az óvodavezető hatásköre. Osztott, részben osztott, vagy osztatlan csoportszervezés, ill. heterogén csoportszervezés lehetséges. A heterogén életkorú csoport megszervezésének előnyei:

- A szülők igényeinek figyelembevétele, a testvérgyerekek, ismerősök egy csoportba való elhelyezése megvalósulhat.
- A szocializáció vegyes csoport esetében még fokozottabban valósul meg, jobban tolerálják a másságot. Sokkal több lehetőség adódik bizonyos személyiségjegyek fejlesztésére. Pl. segítőkészség,
- A kisebbek képességeikhez mérten hamarabb bekapcsolódnak a nagyobbak tevékenységébe, újdonságokat, érdekességeket tartalmazó információt hallgathatnak. Jobban megvalósul az utánzásos tanulás.
- Nem érkezik egyszerre túl sok kicsi gyermek akiknek ellátása, beillesztése nagy feladat a dolgozók számára.
- A csoportot nem kell átszervezni az „évisméltó nagycsoportosok miatt” maradhat agyermek négy évig egy közösségben. .
- Biztosítva van a gyermeknek az a joga, hogy képességeihez mérten egyéni ütembenfejlődhessen.
- Az egyéni bánásmódra, differenciált fejlesztésre optimális lehetőséget biztosíthatunk.

A heterogén életkorú csoportok kialakításánál figyelembe vesszük az életkori arányokat, ehhez alakítjuk a csoportszoba elrendezését, a játékeszközök kiválasztását.

XI. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE:

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az óvoda kapcsolatait meghatározza az óvoda elhelyezkedése, sajátos helyzete, fenntartója.

Az óvodánknak a feladatai - a változások és a törvényi előírások miatt is- a köznevelési feladatok ellátására mutatnak. Megnőtt a szülők, az iskolák és a fenntartó szerepe, melynek jogai, kötelezettségei, igényei, elvárásai jelentősen befolyásolják, az intézmény működésével kapcsolatos feladatainkat.

A változások és a törvényi előírások miatt egy olyan intézményi minőségirányítási programot az Evangélikus Általános Iskolával egyeztetve, amely meghatározza az óvodai minőségcélokat, folyamatosan méri és értékeli az intézményben folyó munkát, szervezeti működést, közvetlen partnereink elégedettségét, elégedetlenségét és igényeit.

XI. 1. Célunk:

- biztosítani minden óvodásunk számára a minőségileg garantált, fejlődésüket elősegítő óvodai ellátást,
- biztosítani közvetlen partnereink számára, hogy elvárásaikat és igényeiket – a gyermekek érdekeinek és életkori sajátosságainak figyelembevételével- kielégítsük.
- Nevelőmunkánk színvonalát, hatékonyságát közvetlen és közvetett partnereink számára láthatóvá tenni, és számukra szolgáltatásainkkal biztosítani az elégedettséget.
- Hatékonyan működtetni a partnerközpontú működést és képessé válni a folyamatos fejlődésre, megújulásra.

XI. 2. Feladatunk:

- Rendszeres kapcsolattartással javítani az óvoda és a partnerek közötti együttműködést.
- Rendszeresen és tudatosan mérni a mérési rend szerint az óvoda partnereinek elégedettségét, az óvodában folyó szakmai munkát, és szervezeti működést.
- Az eredmények összegzése után meghatározni a javítandó területeket.
- Az ellenőrzési, értékelési módszerek megismerésével, alkalmazásával fejlődjön a dolgozók önértékelési képessége.

Az óvodánk közvetlen és közvetett partnereit a Partnerlistán rögzítettük. A partnerlista elkészítésével átláthatóbbá válnak kapcsolataink és a partner részéről való képviselők, kapcsolattartók elérhetősége.

XI. 3. Az óvoda és a család

Az óvoda a családdal együtt, a családi nevelést kiegészítve segíti a gyermek fejlődését, folytatja a megkezdett nevelési folyamatot, szükség esetén korrigálja a fejlődésben történő lemaradásokat, pótolja a családi nevelésben felmerülő hiányosságokat.

Óvodakezddés segítése

A szülők tájékoztatása.

Lehetőséget biztosítunk az óvodai életbe való betekintésre, szakmai munkánk megismerésére.

Ennek időpontját kihirdetjük és a leendő óvodások és szüleik részére nyílt napot tartunk.

A beíratás után (augusztus utolsó hete) szülői értekezletet szervezünk, ahol megismertetjük a házirendünket, bemutatjuk a csoportok óvodapedagógusait, segítőit. Elmondjuk, hogy az óvodakezdést hogyan segítjük/segíthetjük közösen a szülőkkel (a beszoktatás ideje, rendje, módja), minden felmerülő kérdésükre igyekszünk megnyugtató választ adni. A szülő, ha az óvodai beíratkozás napján – az elektronikus elérhetőségének megadásával – kérte, elektronikus úton értesítést kap arról, hogy a gyermeke óvodai felvételt nyert, vagy felvétele elutasításra került.

A beszoktatás ideje, rendje, módja

Szeretetteljes légkörben fogadjuk a gyermekeket, hogy a szülőtől való elválás egyre zökkenő mentesebbé váljon.

Segítjük az óvodai élettel való ismerkedést, a biztonság megalapozása érdekében (1-2 hónap).

Lehetőséget adunk az óvodai élet rendszerének megismerésére, a szokás szabályrendszer gyakorlására (egész évben).

Visszaszoktatás (folyamatosan)

A 4-5 és 5-6-7 éves korú gyermekek részére visszaszoktatással kezdődik a tanév, a biztonságot nyújtó légkör megalapozása érdekében.

Fontos szerepet kap az egymás iránti érdeklődés, a csoporttársak varasa, a nyári szünetről visszatérő gyermekek fogadása.

A kapcsolattartás formái:

- Családlátogatás: célja a gyermek közvetlen környezetének megismerése, a gyermekélettörténetének feltárása, tájékozódás a család nevelési módszereiről, a gyermek szociális háttéréről, szokásairól. A családlátogatás során lehetőség adódik az óvodapedagógusnak arra, hogy nyugodt körülmények között megbeszélhesse a szülőkkel a felmerülő problémákat, beszélgetést kezdeményezzen a gyermek fejlődéséről, fejlesztéséről az elkövetkező közös feladatokról. A családlátogatás csak a szülő beleegyezésével valósítható meg. Indokolt esetben (pl. a gyermek életkörülményeiben bekövetkezett változás miatt) visszatérő látogatást lehet tenni. Az óvodapedagógus a családlátogatás tapasztalatait rögzítse a gyermek személyiséglapján.
- Napi kapcsolattartás: ilyenkor a szülő rövid időkeretben bizalommal fordulhat az óvónőhöz a gyermeke egészségi állapotát, fontosabb napi események, illetve a családban történt fontosabb változásokat illetően.
- Szülői értekezlet: az óvónő évi két- három alkalommal szervezze meg. Az óvodát, csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat beszéljük meg. Az óvodapedagógus feladata a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembevétele, és a felkészült, pontos tájékoztatás. A szülők válasszák meg a csoportban a szülői munkaközösség vezetőit, akik segítséget nyújthatnak ünnepélyek szervezésében, és képviselik érdekeiket az őket érintő kérdésekben.
- Fogadó óra: havonta egy alkalommal szervezhető a szülők előzetes bejelentkezése alapján. Ezen alkalmakkor az óvónők bővebb időkeretben, részletes tájékoztatást nyújthatnak a szülőknek a gyermek fejlődéséről. Az óvónők a szülővel az esetleges problémákat szakmai hozzáértéssel, megalapozottsággal, nyugodt körülmények között megbeszélhetik. A fogadóórán való részvételt az óvónő vagy a szülő is kezdeményezheti. A fogadóórán egyszerre csak egy gyermek szülője vegyen részt, a többi szülő a várakozás elkerülése érdekében bejelentett időre érkezzen.

- Nyílt napok: ezen alkalmakkor a szülők, az iskolai tanítónők, a fenntartó képviselői betekinhetnek az óvoda napi tevékenységeibe, a feladatok megvalósításáról képet kaphatnak és a gyermekek fejlődéséről közvetlen tapasztalatot szerezhetnek. Nyílt napok, délutánok szervezhetőek a bölcsődéből vagy családból érkezett gyerekek számára is.
- Közös programok, ünnepek: Olyan alkalmak, amelyek lehetőséget teremtenek a család és az óvoda kapcsolatának elmélyítésére, a szokások megismerésére. Fontosnak tartjuk, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból, úgy a külső, mint a belső tartalmukban, oly módon, melyet már a kitűzött céljainknál meghatároztunk. A szülők vegyenek részt az óvoda ünnepeinek előkészítésében, hagyományörző munkájában. (gyűjtés, eszközkészítés, szervezőmunka). A szülők tartsák tiszteletben az ünnepek gyermekek napirendjéhez igazodó megszervezését. Óvodánkban a szülői képviseletet a Szülői munkaközösség látja el, melynek tagjait a csoportok szülői közössége választja. A szülői munkaközösség munkaterv szerint dolgozik és gyakorolja a szülők jogait. Szülői fórum: szakemberek bevonásával a gyermekek testi, lelki, értelmi nevelésének a szülők tájékoztatásának érdekében. Az együttműködés és a kommunikáció elősegítése érdekében az óvodapedagógus követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használatára. A szülők és az óvodapedagógusok közösségi zárt csoportokat, levelezőlistát hozhatnak létre, amelyen elősegítik az információk áramlását. Óvodánk honlapján is tájékozódhatnak programjainkról. Ezeken a felületeken megjelenő képek megosztásáról írásban nyilatkozzanak.

XI. 4. Az Óvoda és az Iskola

Az óvoda és az iskola együttműködésében érvényesüljön a kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismerete és megbecsülése. Ez biztosítja az átmenet folyamatosságát a gyermekek számára.

Az óvoda az általános iskolával közös programokat, tapasztalatcseréket szervez, ezzel is biztosítva a nevelés folyamatosságát. A tanítónők nyílt napok alkalmával mélyebben betekinhetnek az óvodában folyó nevelőmunkába.

Az együttműködés formái:

- nyílt napok,
- közös rendezvények,
- értekezletek,
- kirándulás.

Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását és együttműködését.

A szülőt megilleti a szabad iskolaválasztás joga, és ezt óvodapedagógusaink tiszteletben tartják. Mindemellett azonban a tájékoztatjuk a szülőt, hogy óvodánk - többcélú intézmény lévén - az evangélikus általános iskolával szoros kapcsolatban van, ami az evangélikus keresztyén értékek ápolásán, nevelésén nyugszik. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők érezzék, hogy a gyermekek nevelése az iskolában tovább folytatódik.

Az óvónő a szülők számára, rendszeresen adjon tájékoztatást a gyerekek fejlődéséről, egyéni fejlődési üteméről, az egyéni bánásmód alkalmazásának tapasztalatairól és az esetleges várható alkalmazkodási nehézségekről. Az óvoda elősegítheti a gyerekek zavartalan iskolai beilleszkedését, illetve csökkentheti az átmeneti nehézségeket, de nem vállalhatja egyedül a felelősséget a gyerekek iskolai magatartásáért és előmeneteléért.

Az óvoda a gyermekek fejlődésének nyomon követése érdekében, tájékozódik az iskolában nyújtott teljesítményéről. Ezt elsősorban személyes tapasztalatszerzéssel, iskolába való óralátogatással, tanítókkal történő szakmai konzultációkkal valósítjuk meg. (novemberben) Továbbá egy fejlettségmérő lapon tájékoztatást kérünk a gyermek mozgásfejlődéséről, nyelvi fejlődéséről, szociális érettségéről, beilleszkedéséről, értelmi képességeinek fejlődéséről. (február). Ezek számunkra fontos visszajelzések mellyel meggyőződhetünk munkánk eredményéről.

Az intézmény gazdasági irodájával rendszeres, napi kapcsolatot tartunk. (étkezési nyilvántartás, egyéb személyi ügyek)

XI. 5. Kapcsolattartás egyházi intézményekkel:

Nyíregyházi egyházi óvodákkal felvesszük és ápoljuk a kapcsolatot, és szakmai konzultációkat, látogatásokat és közös programokat szervezünk. Az ország evangélikus óvodáival is felvesszük a kapcsolatot és keressük az együttműködés lehetőségeit, évente többször részt veszünk szakmai napokon, az EPSZTI szervezésében. A jövőben szeretnénk határainkon túli, más országokban működő evangélikus óvodákkal is testvérkapcsolatot kialakítani, fejleszteni. Mindezek számunkra a nyitottságot, a kitekintés és az összetartozás lehetőségeit teremtik meg, mely egy ilyen kis óvodának rendkívül fontos.

XI. 6. Kapcsolattartás egyéb nevelési-, oktatási- intézményekkel:

A bölcsőde az óvodába lépés előtti intézményes nevelés helyszíne. A bölcsődébe járó gyermekek óvodába szoktatásának ideje minden év szeptemberének első napjaira tehető. A bölcsődei gondozónők egy-két délelőtt segíthetik a gyermekeket az óvodai környezet megismerésében. Az óvónők érdeklődnek a gyermekek egyéni szokásairól, bánásmódjáról. Jó kapcsolatot ápolunk a Kiwi-ház bölcsődével.

Óvodánk nyitott, és jó kapcsolatok ápolására törekszik egyéb nyíregyházi óvodákkal, iskolákkal, alkalmanként a Polgármesteri Hivatal irodáival. A hatósági jogszabályok figyelembe vételével a Kormányhivatallal, ÁNTSZ-el.

A dolgozók továbbképzéseinek megvalósítása érdekében a EPSZTI (Evangélikus Pedagógiaiszakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet) és más felsőfokú intézmények tanulmányi osztályával való kapcsolattartásra törekszünk.

XI. 7. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata:

Óvodánk fenntartója a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség.

A fenntartó által meghatározott módon az óvoda fenntartásával, gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat rendszeresen egyeztetjük. Évente két alkalommal beszámolunk az óvodában folyó munkáról.

Az egyházi ünnepek és jeles alkalmak jó lehetőséget nyújtanak a családok, az óvodás gyermekek, a dolgozók és az evangélikus egyház kapcsolatának ápolására. Törekszünk arra, hogy a kapcsolattartás formái rendszeresek legyenek, és mindig tartalmas tevékenységet nyújtsanak. Óvodásaink évente többször énekes-verses műsorral szolgálnak templomainkban, nyugdíjas és ifjúsági közösségekben. Egyházunk képviselőit meghívjuk az óvodában szervezett ünnepeinkre, rendezvényeinkre.

Az egyházközség alkalmazásában álló óvoda-iskola lelkész, csoportonként a heti egy alkalommal foglalkozás keretében ismerteti meg a gyermekeket a bibliai történetekkel, egyházi énekekkel. Rendszeres és tartalmas együttműködést ápol a gyermekekkel. Nyílt napjain a szülők is betekintheznek a hittanfoglalkozásokba.

XI. 8. Az óvoda és a közművelődési intézmények:

Kapcsolatunk folyamatos legyen a Múzeumfaluvall, a J6sa Andr6s m6zeummal, a M6ricz Zsigmond sz6nh6zzal, K6ly6kv6rral, MVMK-al, Vadasparkkal, Vik6r S6ndor Zeneiskol6val, Botanikus kerttel, Ny6rerd6vel.

Azokat a rendezv6nyeket, programokat r6szes6jt6juk el6nyben, amelyek az 6voda pedag6giai elveivel, 6rt6kk6zvet6t6 szerep6vel 6sszeegyeztethet6k.

A kapcsolattart6s form6i: l6togat6s, t6j6koztat6s, rendezv6nyeken val6 r6szv6tel.

XI. 9. Szakszolg6latok

Az 6vod6nak a Szabolcs-Szatm6r- Bereg Megyei Pedag6giai Szakszolg6lat Ny6regyh6zi Tagint6zm6nye l6tja el a gyermek vizsg6lat6t, 6s k6sz6ti el a j6r6si szak6rt6i bizotts6gi v6lem6nyt. Szakembereik sz6ks6g szerint a logop6dus, pszichol6gus fejleszt6pedag6gus segít a val6milyen neh6zs6ggel r6szk6pes6ss6ggel k6zdd6 gyermekek fejleszt6s6t ill. a mi a munk6nkat. Az 6vodapedag6gus feladata a szak6rt6i v6lem6ny 6r6nti k6relem elk6sz6t6s6, amelyet megel6z a gyermek megismer6s6, m6r6s6, a sz6l6vel val6 besz6lget6s, fogad66ra biztos6t6sa. A sz6l6/gondvisel6 a vizsg6lati k6relmet 6s a gyermek pedag6giai jellemz6s6t megismeri, al66rja 6s a gyermek fejleszt6s6 6r6dek6ben k6teles egy6ttm6k6dni az 6vodapedag6gussal majd r6szt venni a szakszolg6lat vizsg6lat6n.

Az eg6szs6g6gyi szakszolg6latok: orvos, szakorvos, v6d6n6, a gyermek 6s ifj6s6gv6delem int6zm6nyei, a gyermekek nevel6s6t speci6lis szakismeretekkel, vizsg6lataikkal el6seg6tik.

Az int6zm6ny k6ls6 kapcsolatainak tartalma:

- az int6zm6ny terveinek elk6sz6t6s6 sor6n egyeztet az 6rintett k6ls6 partnerekkel,
- rendszeresen megt6rt6nik a kiemelt kulcsfontoss6g6 partnerek 6g6nyeinek, el6gedetts6geinek megismer6s6,
- az int6zked6si tervek kialak6t6s6ba 6s megval6s6t6s6ba az int6zm6ny bevonja k6ls6 partnereit.
- az int6zm6ny a helyben szok6s6s m6don t6j6koztatja k6ls6 partnereit (az inform6ci66tad6s sz6beli, digit6lis, vagy pap6ralap6),
- a partnerek t6j6koztat6s6t 6s v6lem6nyez6si lehet6s6geinek biztos6t6s6t folyamatosan fel6lvizsg6ljuk, visszacs6toljuk 6s fejleszt6juk (6n6rt6kel6si tervek alapj6n).

XII. AZ 6VOD6BA 6S AZ ISKOL6BA L6P6S FELT6TELEI

Az 6vod6ba l6p6s felt6telei

Az 6voda a gyermek h6rom6ves kor6t6l a tank6telezetts6g kezdet6ig nevel6 int6zm6ny. Az 6voda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik 6let6v6t a felv6telt6l sz6m6tott f6l 6ven bel6l bet6lti, felt6ve, hogy a h6rom 6ves vagy ann6l id6sebb gyermek felv6teli k6relme teljes6thet6. 6vod6nk az evang6likus egyh6z fenntart6s6ban 6ll 6gy vall6si tekint6tben el6k6telezett int6zm6ny. Az 6vod6ba jelentkezz6 gyermekek felv6tel6nek el6felt6telek6nt kik6theti val6mely vall6s, vil6gn6zet elfogad6s6t, 6s ezt felv6teli elj6r6s keret6ben vizsgálhatja. Nkt. 316 (2) Ennek alapj6n el6nyben r6szes6lhetnek az evang6likus gyermekek, de nem k6z6r6 ok a keresztlevel hi6nya sem, ha sz6l6 sz6nd6ka az evang6likus kereszts6g t6mogat6sa. Az 6vodai felv6teln6l figyelembe vessz6k az evang6likus iskol6ba, vagy az evang6likus gimn6ziumba j6r6 testv6rgyerekeket.

A Szakértői Bizottság javaslata alapján óvodai csoportba integrálható sajátos nevelési igényű gyermek. Óvodánkban kis létszámú fejlesztőcsoport nem működik így csak az integrálható gyermekek felvételét tudjuk biztosítani, de ügyelnünk kell a csoportban az arányszámokra.

A gyermekek felvételét a mindenkori tanügy-igazgatási feladatoknak megfelelően végezzük.

Az iskolába lépés feltételei:

A tanköteles korú gyermek további egy nevelési évig óvodában történő részvétele kérdésében 2020. január 1-jétől az Oktatási Hivatal hoz döntést. Az Oktatási Hivatal eljárása közigazgatási hatósági eljárás.

Az eljárás a szülő kérelmére indul, hiszen a szülő az, aki bármilyen indokból úgy véli, hogy gyermeke számára az iskola megkezdése még nem indokolt, nem célszerű. A kérelemben bármilyen releváns indok leírható, így **a szülő leírhatja, miért, milyen okból kérelmezi a felmentést**. Az eljárásban ezen körülmények vizsgálatára kerül sor. A szülő a kérelméhez bármilyen, általa fontosnak tartott iratot, dokumentumot mellékelhet, kikérheti az óvodától a gyermek fejlődését nyomon követő nyomtatványt is, és azt is csatolhatja, ilyen módon a kérelemmel foglalkozó szakemberek közvetve az óvoda véleményét is figyelembe vehetik.

Amennyiben az Oktatási Hivatal hatósági eljárása keretében úgy ítéli meg, hogy különleges szakértelemre van szükség a megalapozott döntés meghozatalához, **szakértőt vesz igénybe**. Az iskolaérettségi vizsgálatok elvégzésére a már korábban is jogosult szakértői bizottságokat kéri fel, de **a beiskolázásról vagy az óvodában maradásról a szakértői vizsgálat eredménye alapján az Oktatási Hivatal dönt**.

Az iskolakezdés halasztása

Az Nkt. 45. § (2) bekezdése értelmében a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, **tankötelessé válik**. A törvényes képviselő, vagyis a szülő vagy gyám kérelmére az Oktatási Hivatal döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Nincs azonban szükség arra, hogy a szülő vagy a gyám kérelmezze ezt az Oktatási Hivatalnál, ha az illetékes pedagógiai szakszolgálatokon keresztül elérhető szakértői bizottság adott év január 15-e előtt kiállított véleménye azt tartalmazza, hogy a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvétele javasolt.

Ebben az esetben a gyermek automatikusan további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Ebben az esetben a teendő a következő: a szülőnek a szakértői bizottsági véleményt a gyermek óvodájában be kell mutatnia, amely alapján az óvoda a köznevelési információs rendszerben (a továbbiakban: KIR) rögzíti ezt a tényt.

A szülőnek csak akkor javasolt az Oktatási Hivatalhoz kérelmet benyújtani, ha szakértői bizottsági vélemény nem áll rendelkezésre.

A kérelem benyújtása Az Oktatási Hivatal a kérelmeket csak **adott év január 1-jét** követően fogadja be, és a kérelem postára adására csak **január 18-ig van lehetőség**.

1. Az óvodaköteles, tanköteles gyermekek és tanulók nyilvántartása

020. január 1-jétől a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 5. § (8) bekezdés, valamint az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet 15/F. értelmében az Oktatási Hivatal vezeti az óvodai nevelésben részvételre kötelezettek és a tankötelesek nyilvántartását, továbbá a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet)

20. § (1b) pontja alapján figyelemmel kíséri az Nkt. 72. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott kötelezettség teljesítését.

2. Óvodai, tanulói jogviszonyokkal kapcsolatos intézményi bejelentések

Az EMMI rendelet 20. § (8) és 23. § (8) bekezdése alapján a nevelési-oktatási intézménybe felvett gyermeket, tanulót az óvoda, az iskola tartja nyilván, s ha a gyermek, tanuló óvodát, iskolát vált, akkor további nyilvántartása – az átadó intézmény értesítése alapján – az átvevő óvoda, iskola feladata. A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 229/2012. (VIII.28) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 15. § (1) bekezdése alapján, ha a köznevelési intézmény olyan gyermekkel, tanulóval, vagy alkalmazottal létesít jogviszonyt, aki rendelkezik oktatási azonosító számmal, akkor a jogviszony létesítését követő öt napon belül köteles bejelenteni a jogviszony létrejöttét, a Vhr. 16. §-a alapján pedig az adatokban bekövetkezett változásokat a köznevelés információs rendszerén.

A KIR elektronikus felületen tett módosításaikkal egyidejűleg az Oktatási Hivatal is értesül a változásokról, ennek következtében az intézmények eleget tudnak tenni bejelentési kötelezettségüknek.

3. Óvodakötelezettség, tankötelezettség külföldön történő teljesítésének bejelentése

Óvodaköteles gyermek esetében az EMMI rendelet 20. § (2) bekezdése alapján a napi négy órában óvodai nevelésre kötelezett gyermek szülője, ha gyermeke az óvodakötelezettségét külföldön teljesíti, köteles arról a beiratkozás idejének utolsó határnapját követő tizenöt napon belül írásban értesíteni az Oktatási Hivatalt.

Az Nkt. 91. § (2) és (3) bekezdése alapján magyar állampolgár engedély nélkül folytathat tanulmányokat külföldön és tankötelezettségét külföldi nevelési-oktatási intézményben is teljesítheti. Magyarországon élő magyar állampolgár a tankötelezettségét, egyéni munkarend alapján, Magyarországon működő nevelési-oktatási intézményben teljesítheti. E szakasz (2)-(3) bekezdése értelmében a tanköteles tanuló tanulmányainak külföldön történő folytatását – a tanköteles gyermek nyilvántartása céljából – be kell jelenteni az Oktatási Hivatalnak, vagy ha a tanuló már hazai iskolába beiratkozott,

az iskola igazgatójának és az Oktatási Hivatalnak. A külföldi tanulmányok ideje alatt a tanuló magyarországi tanulói jogviszonya szünetel, kivéve, ha tanulmányait egyéni munkarenddel rendelkezőként Magyarországon folytatja.

Felhívjuk a szülők figyelmét, hogy bejelentési kötelezettségüket a www.oktatas.hu oldal Köznevelés menüpontjának Külföldre távozás menüpontjában elektronikus űrlap kitöltésével és postai úton történő beküldésével tudják teljesíteni.

Az iskolába lépés feltétele, hogy a gyermek elérje az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítjuk az iskolakezdésre felkészítő óvodai foglalkozásokat, differenciált egyéni fejlesztést. Az Nkt. 45.§ (2.a) bekezdés: Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való résztvételét, vagy a Szakértői Bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való résztvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a Szakértői Bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

Ennek figyelembevételével értékeljük az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumait.

Testi fejlettség

Hat éves korára egy átlagos gyermek kb. 120-130 cm magas, és 20-22 kg súlyú. Természetesen ettől felfelé és lefelé is lehetnek eltérések. Ennek ellenére, ha a gyermek súlya jóval az átlag alatt marad, felmerül a kérdés, fizikálisan bírja-e majd az iskolával járó, megnövekedett terhelést. A tapasztalatok azt mutatják, a kisebb súlyú gyermekek fáradékonyabbak, teljesítményük hullámzóbb. A szülők testméretei befolyásolják a gyermek testtömegének alakulását, így ezt is figyelembe kell venni az iskolára való alkalmasság eldöntésénél. Fontos a jó egészségi állapot is. Megkezdődik a fogváltás, jelezve a második alakváltás beindulását. E változás az idegrendszer érettségéről tájékoztat, az iskoláskor kezdetét jelenti. A fogváltás beindulása előtt a gyermek idegrendszerének nagy megterhelés lenne a rendszeres, intenzív tanulás. A cipőfűző megkötésének képessége a finommozgások fejlettségéről, a térbeli tájékozódásról, a vizuális megfigyelő-képességről tájékoztat. A cipőfűző megkötésének tudása vagy nem tudása csak részben gyakorlás függvénye.

Ép érzékszervek

Az írás, olvasás tanulásához nélkülözhetetlen a jól működő látás és hallás. Érzékszervi fogyatékoság esetén nehezített a tanulás. Sajnos egy rutin szűrő-vizsgálat nem derít fel minden hiányosságot (pl. a rejtett kancsalságot, a látóér kiesést, a lusta pupillareflexet, a keresztezett szem-és fül-dominanciát, a lassúbb beszédhallást, stb.)

Jó ceruzafogás, könnyed eszközkezelés

A helytelen ceruzafogás nehezíti az írástanulást, visszafogja a fejlődést, a kudarcélmény a lelki feltételeket rontja. A kézfej izmai görcsös állapotba merevednek. Igazi hátrányai gyakran csak a későbbi években mutatkoznak.

Az elemi mozgások összerendezettsége

Mellúszás, kúszás, mászás, lábujjhegyen járás, sarkon járás, külső talpélen járás, guggoló járás, szökdelés páros lábon és fél lábon, fej emelgetés háton- és hason fekvésben. E mozgások pontatlan, hibás kivitelezése az idegrendszer éretlenségére utal, ami megnehezíti az olvasás, írás tanulását (70 %).

Jó egyensúlyérzék

A egyensúlyérzék bizonytalansága bizonyos idegrendszeri rendellenességekre utal, ami maga után vonhatja a tanulási nehézséget, figyelemkoncentrációs problémát, magatartási zavart.

Pontos finommozgások

A vállölnök, csuklónak, ujjaknak mozgékonyaknak, függetleneknek kell lenniük. A jól irányítható kéz előfeltétele az írástanulásnak. A beszédmozgás is finommozgás. Mivel a beszéd irányítását végző érző- és mozgatóközpontok a kéz érző- és mozgatóközpontjainak közelében vannak, segíthetik, vagy gátolhatják egymás működését.

A keresztcsatornák jó működése

Biztosítja, hogy a gyermek egymástól függetlenül tudja mozgatni a végtagjait. A kéz, a láb, a fejbiccentő izmok, és a mimikai izmok mozgásainak függetlennek kell lennie egymástól. Ha nem történt meg a függetlenedés, nehezített az írástanulás, mert a gyermek nemcsak a kezével ír, hanem a lába, a nyelve, az egész teste követi a kéz mozgását. Az akaratlan, fölösleges mozgások sok energiát emésztnek fel, a gyermek hamar kifárad az írástól.

Testséma

Fontos, hogy a gyermek ismerje saját testét, biztonsággal tájékozódjon rajta. Ismerje testrészei, ujjai nevét, helyét. A hiányos testséma nehezíti a világban való tájékozódást, bizonytalan személyiséget eredményezhet. A világot saját magunkhoz képest tudjuk bemérni. Ha ez a pont bizonytalan, minden bizonytalanná válhat.

Kézdominancia

Fontos, hogy mire iskolába kerül a gyermek, kialakult kézdominanciával rendelkezzen. A nem megfelelő kézzel történő írástanulás nehezíti az írás, olvasás elsajátítását, súlyosabb esetben beszédzavarhoz (súlyos, makacs beszédhiba, dadogás), személyiségzavarhoz (álértelmi fogyatékoság) vezethet.

Lábdominancia

A dominanciák akkor hibátlanok, ha azonos oldalra esnek. Az ellentétes oldali lábhasználat gyakran együtt jár a számolási készség gyengeségével. Nehezebben alakulhat ki a szám- és mennyiségfogalom.

Szemdominancia

Akkor jó, ha a domináns kéz oldalára esik. Az ellenoldali szem használata átállíthatja a kezét. Az ilyen gyermekek gyakrabban olvasnak visszafelé, cserélnek fel betűket, szótagokat. Lassúbb lehet náluk a szövegértés és a felidézés. Az ellenoldali szemdominancia önmagában nem szokott problémát okozni, csak ha más rendellenességekkel társul.

Füldominancia

Akkor jó, ha a domináns kéz oldalára esik. Az ellenoldali fül használata maga után vonhatja a lassúbb, pontatlan beszédhallást, a zenei hallás, a ritmusérzék gyengeségét, esetleg dadogást is okozhat (Delacato)

Jó térérzékelés

A beiskolázás előfeltétele a jó térérzékelés. Bizonytalan térérzékelés esetén a gyermek nyugtalan lehet, az egész személyisége bizonytalanná válhat. Indokolatlan félelmei lehetnek, ami agresszióban nyilvánulhat meg. A magatartási zavar hátterében, a figyelemkoncentráció és a hipermotilitás mögött gyakran térérzékelési probléma húzódik meg. (Nem azonos a térirányok felismerésével.)

Térirányok felismerése térben és síkban

A térirányok felismerése fontos feltétele az írás-, olvasástanulásnak. Fontos a névutók jelentésének pontos ismerete. Ha a gyermek bizonytalan a térirányok megítélésében, nem tudja elkülöníteni a jobbot a balról, a fentet a lentől, akkor nem tudhatja megkülönböztetni a b—d, p—b, a—e betűket, felcserélheti a betűket, szótagokat, esetleg visszafelé olvas, tükrírással vagy jobbról balra ír. (Nem azonos a térérzékeléssel)

Reprodukáló képesség térben és síkban

Az olvasás, írás előfeltétele, hogy a gyermek le tudja utánozni, másolni a látott mozdulatot, térbeli konstrukciót, vagy síkban alkotott mintát. Ennek hiányában képtelen lesz önállóan dolgozni. Képtelen lesz saját helyzetére átfordítani és alkalmazni a tanítótól kapott utasítást, mintát. A tanulás egyik legfontosabb útja az utánzás, másolás.

Soralkotás, sorritmus folytatása

Az írás térben és időben meghatározott rend, szabály szerint alkotott sor. Az olvasás egy betűsor dekódolása. A térben és időben való soralkotási képesség nélkül lehetetlen az írás, olvasás tanulása.

Szem - kéz koordináció

A gyermek akkor tud a vonalközben, megfelelő szinten írni, ha a szemével úgy tudja követni a kezemozgását, hogy közben nem a kezére, hanem a leírt szövegre néz. A perifériás látását használja a keze irányításához. Ez a képességünk hat éves korban még fejletlen. Éretlenségénél fogva a hat éves gyermek még alkalmatlan arra, hogy a szűk vonalrendszerben a vékony ceruzával szépen tudjon írni.

Az iránykövetés képessége

Az íráshoz szükséges képesség. Azt jelenti, képes a gyermek keze gyors, hirtelen irányváltoztatásra. Ez a képesség is 10 – 12 éves korra érik be. Vizsgáljuk azt is, hogy balról jobbra írunk és olvasunk, megállapodás kérdése, semmilyen természetes oka nincs. Nem biztos, hogy a gyermek számára magától értetődő a balról jobbra való haladási irány.

Biztos alak - háttér megkülönböztetés

Fontos, hogy a gyermek ki tudja választani a számára fontos információt, el tudjon vonatkoztatni a zavaró körülményektől, meg tudja különböztetni az alakot a háttértől.

Alak-, forma-, szín- és nagyságállandóság

(konstanciák felismerése)

Gestalt látás

Az olvasástanuláshoz szükséges képesség. E képesség fejlettségén múlik, hogy tudja-e a gyermek a részeket egészként értékelni, a betűsort szóként értelmezni. Az összeolvasás képessége vizuális szinten. Fejletlensége esetén nehezített, vagy lehetetlen az összeolvasás.

Azonosság felismerése

Betűfelismeréshez szükséges képesség. Ez teszi lehetővé, hogy különböző szöveggörnyezetben is felismerje a betűket, azonosítani tudja őket, illetve különféle alakjaikat meg tudja feleltetni egymással.

Különbözőség felismerése

Betűfelismeréshez szükséges képesség. Egyes írott és nyomtatott betűk alakjai között nagyon kis különbségek vannak. Fejlett megkülönböztető képesség nélkül nehéz az írás, olvasás tanulása. Ilyenkor gyakran fordul elő betűtévesztés, nehéz a tollbamondás, sok a helyesírási hiba.

Auditív megkülönböztetés

Hat éves korra kialakul az egyes hangok elkülönítésének és megkülönböztetésének képessége. Érés függvénye, de gyakorlás is kell hozzá.

Átfordítási képesség

Átfordítási képességnek nevezzük azt a képességünket, amikor az egyik érzékelési síkon szerzett ismeretet egy másik érzékelési síkon reprodukáljuk. Az a folyamat, amikor a látott, hallott, tapintott, vagy emlékképek formájában tárolt ismereteket képi formában jelenítjük meg. Átfordítás az is, ha elmondjuk, mit látunk, hallunk, tapintunk.

Általános tájékozottság

Hat éves korára a gyermeknek széleskörű ismeretekkel kell rendelkeznie az őt körülvevő világról. El kell tudnia helyezni magát az időben és a társadalmi környezetben. Ismernie kell a személyi adatait, lakhelyét, az évszakok, napszakok, napok váltakozását. Az általános tájékozottság hiányosságai bizonytalanságot, nyugtalanságot vonhatnak maguk után. Az új ismereteket nem tudják elhelyezni hiányos fogalmi rendszerükben, nehéz lesz a bevézés és a felidézés. Nehéz például megtanulnia a hónapok nevét és ezt a tudását alkalmazni a tájékozódásban annak a gyermeknek, aki nem ismeri az évszakok váltakozását, vagy használni az órát annak, aki nem ismeri a napszakokat.

Beszédkészség

Hat éves korára minden gyermeknek jól kell ismernie az anyanyelvét. Árnyaltan kell kifejeznie érzéseit, gondolatait. Egy adott képről, vagy témáról önállóan kell mondania néhány összefüggő mondatot. A megfelelően fejlett beszéd alapozza meg az írott beszéd megtanulását. A fejletlen beszédkészség, a súlyosabb beszédhiba, a hiányos fogalmi rendszer nehezíti az írás, olvasás tanulását. Azt jelenti, hogy fejletlen az írott beszéd megtanulásához szükséges idegi apparátus. A hiányos fogalmi rendszer nehezíti az értő olvasás kialakulását is, továbbá gyakrabban válik agresszívvé az, aki nem tudja kifejezni magát.

Gondolkodás

A megfelelő szintű fogalmi gondolkodás előfeltétele az olvasás-, írástanulásnak. Hat éves korára a gyermeknek spontán el kell végeznie az elemi gondolkodási műveleteket. Ha gondolkodásmenete nem logikus, vagy nem tudja elvégezni az elemi gondolkodási műveleteket (összefüggések felismerése, következtetések levonása, elemi logikai műveletek, ítéletalkotás).

Problémamegoldó gondolkodás

Az iskolába lépéssel külön hangsúlyt kap a problémamegoldó gondolkodás képessége. Fejletlensége megnehezíti a beilleszkedést, az írás, olvasás tanulását. A gyermek a tanulás során, lépten – nyomon problémahelyzettel találkozhat. „Vegyem a kezembe a ceruzát, vagy ne vegyem? Hol kezdjem az írást? Hol nyissam ki a könyvet?” stb.) Megfelelő problémamegoldó rutin nélkül képtelen lehet az önálló munkára. A túlzottan védő, óvó környezetből kikerülő gyermekek hiányossága szokott lenni.

Emlékezet

Az emlékezet típusai: Vizuális-, auditív-, szó-, szám-, ritmus emlékezet. A tanuláshoz, az ismeretek hasznosításához, a bevéséshez, a feladattartáshoz szükséges. Az ismeretek rendszerre szerveződése teszi lehetővé az alkotó felhasználást.

Figyelem

A jól rögzíthető, tartós figyelem elengedhetetlenül fontos az iskolába lépéshez. A nehezen rögzíthető, könnyen elterelhető, megtapadó figyelem nehezíti, vagy lehetetlenné teszi az ismeretszerzést. A súlyos figyelemkoncentrációs zavarban szenvedő gyermek ismeretei rendszertelenek, esetlegesek. Ez a tünet gyakran együtt jár súlyos magatartási és beilleszkedési problémákkal.

Emberrajz

Az emberrajz 10 - 12 éves korig összefüggést mutat az intelligencia fejlődésével. A családrajz sok mindent elmond a gyermek érzésvilágáról, a család szerkezetéről, a családban elfoglalt helyéről.

Szocializáció

Megfelelő mértékű szocializáció nélkül nehezített a beilleszkedés az iskola rendjébe. A társakhoz való kapcsolódás képessége nélkül a gyermek nem érezheti jól magát a közösségben. A peremhelyzet rontja presztízsét a többiek előtt, teljesítményrontó hatása van. Tartós baráti kapcsolatok híján a gyermek magányossá válhat, esetleg agresszív, bohóckodó vagy depressziós lesz.

Feladattudat

Fontos a fejlett feladattudat. A gyermeket rávezetjük, hogy vannak kötelességei, aminek akkor is eleget kell tennie, ha nincs hozzá kedve, fáradt, vagy szívesebben játszana. Nem lehet elmulasztani vagy elodáztatni a feladatokat. A feladattudat fejlődése 6 éves kor körül felgyorsul.

Jó kudarctűrő képesség

Fontos, hogy a gyermek, szembe tudjon nézni azzal, ha valami nem sikerül rögtön. Merjen és akarjon újra és újra hozzáfogni egy feladathoz. Ne essen kétségbe attól, ha nem az övé a legszebb, legjobb munka. Ne veszítse el a kedvét, ha valamit ki kell javítania. Fontos, hogy megtanulja: hibázni szabad. A hibázás a tanulás útja.

Felnőttekhez való viszony

Fontos, hogy elfogadja a felnőtteket, bizalommal forduljon hozzájuk, ha segítségre van szüksége. A felnőtteknek méltónak kell lenniük a bizalomra!

A felsorolt alapképességek megléte biztosítja a sima iskolakezdést, az örömteli írás-, olvasástanulást. Egy-egy képesség gyengesége még nem teszi lehetetlenné a tanulást, de kisebb-nagyobb zökkenőket okozhat. Ha több területen gyengén teljesít a gyermek, felmerül az iskolaéretlenség gyanúja. A beiskolázási kötelezettség tág határok között mozog, így lehetőség nyílik az iskolakezdés kitolására. Óvodánkban az évisméltós nagycsoportos gyermekek számára egyéni fejlesztő foglalkozásokat biztosítunk, amelyet fejlesztő pedagógusok végeznek az egyéni fejlesztő szobában. Ők a képesség vizsgálatok elvégzése után egyéni fejlesztési tervet készítenek és így az egyénre szabott fejlesztéseket heti rendszerességgel megvalósítják. A csoportokban pedig az óvodapedagógusok differenciált, egyénre szabott feladatokkal valósítják meg a fejlesztést.

Az egészséges életmód szokásának kialakulását tekintve:

Önállóan végezzék a személyükkel kapcsolatos tisztálkodási, öltözködési teendőket. A sajátos nevelési igényű gyermekeknél szükség szerinti segítségadással.

XIII. AZ ÉRTÉKELÉS, ELLENŐRZÉS RENDSZERE

XIII.1. Óvodánk írásos dokumentumai:

- Helyi Pedagógiai Program
- SZMSZ
- Házi rend
- A működéshez szükséges szabályzatok
- Az intézmény éves munkaterve
- Óvodai csoportnapló

Kötelezően használt nyomtatványok:

- Felvételi és mulasztási napló
- Felvételi előjegyzési napló
- Óvodai csoportnapló
- Az óvodai törzskönyv
- A tankötelezettség megállapításához szükséges szakvélemény
- Étkezési nyilvántartási napló
- A gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődés dokumentumai, felmérőlapjai

Továbbá:

Önértékelési terv, amelynek a fókuszában a tanulási-tanítási folyamat a pedagógiai munka minősége áll.

A szervezet, (intézmény) vagy az egyén (pedagógus, vezető) tevékenységeinek, kompetenciáinak és eredményeinek átfogó, szisztematikus, rendszeres, összehasonlítható, és az önmaga által elvégzett felülvizsgálata meghatározott szempontok szerint.

Az önértékelés segít meghatározni az

- erősségeket, amelyekre építeni lehet a továbbfejlesztésben
- a fejlesztendő területeket, amelyek javítására célokat jelölünk ki és fejlesztéseket indítunk el.

Az önértékelés kiemelt célja:

- iránymutatást ad az óvodák számára a pedagógiai szakmai munka fejlesztéséhez (Önértékelési kézikönyv)
- mindhárom szinten segítséget nyújt a tanfelügyeleti ellenőrzésre,
- támogatja az egyének (pedagógus, vezető) felkészülését a minősítésre (belső értékelési csoport és a szaktanácsadó és a vezető is)
- a fejlődés és az előrehaladás mérése a saját intézményi célokhoz, elvárásokhoz mérten.

Az intézményvezető éves pedagógiai, működési terve:

Aktuális szervezés – tanügy igazgatási feladatok. A helyi program kiemelt feladatai. Elemzés, értékelés. A csoportok látogatásának tervezése.

Munkaközösségeinek terve:

Feltáró - elemző munka, kiemelt pedagógiai megfigyelése, vizsgálatok, bemutatók tervezése.

A gyermekcsoport nevelési, tevékenységi programja:

- a szokás és szabályrendszer tervezése Időkeret: negyed év.
- eseményterv-programterv Időkeret: havi

- a tevékenységi rendszer fejlesztési terve: Éves terv, heti foglalkozások tervekészítés.

Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumai:

Egyéni fejlettséget diagnosztizáló, tényfeltáró, helyzetelemző és fejlesztési feladatokat tervező dokumentum, amely 3-7 éves korig kiterjed a nevelési és a tanulási folyamatokra is. Egyéni fejlesztési tervek dokumentumai szolgálják a sajátos nevelési igényű, HHH gyermekek fejlesztésének mutatóit is.

XIII.2. Ellenőrzési és értékelési koncepció

- Az ellenőrzési és értékelési rendszer az egyéni nevelői magatartás kialakulását segítőeszköz. Előfeltétele az önállóság, a döntés felelőssége, az önirányítás lehetősége és képessége. Az óvodapedagógusnak választási lehetőség a nevelési céljai megvalósításához vezető út meghatározásában.
- Elvárás az óvodapedagógussal szemben az önkontroll. Az, hogy teljesítményeit vesse össze a követelményekkel, és viselkedését ennek megfelelően szabályozza. Csak így lehet az autonómia egyenlő a felelősséget vállaló önállósággal.
- A bizalom alapelv a vezető és a nevelőközösség együttműködésében. A nevelési feladatok, tartaknak tervezése, a feldolgozás ütemezése, a megvalósítás módszereinek, eszközeinek, kereteinek megválasztása, az óvodapedagógusok kötelessége és felelős szabadsága.
- A nevelőtestületben az erkölcsi elvek, tartalmak, a cél- és értékrendszer integrált egy-séggként jelenik meg, és ebben az óvoda minden dolgozója képességei szerint - egyéniségét megtartva - aktívan részt vállal.
- A szabadság nem azt jelenti, hogy nincsenek kötöttségek, közösen kialakított szabályok. Az önállóság, függetlenség, önirányítás, amelyek az egyén autonómiájának összetevői, nem jelenik azt, hogy bárki függetlenítheti magát a közösségre érvényes szabályoktól, normáktól.
- A gyerekek életkor, személyiségük fejlettsége, egyéni fejlődésük üteme, a csoport összetétele meghatározói a csoportokban folyó nevelő-fejlesztő munkának.
- A célt, a feladatokat, a szervezeti kereteket-formákat a program tartalmazza. A megvalósításhoz vezető út sokféle lehet, de elsődlegesen a keresztény etikai normák irányítsák a haladást. A megvalósulás az óvodapedagógus képzettségének, személyiségének, kulturáltságának függvénye. A vezető mindezeket tiszteletben tartja.
- Az ellenőrzés-értékelés a kölcsönös bizalomra épül, amelynek középpontjában a gyerekek és óvodapedagógusok állnak.
- Ennek megfelelően az ellenőrzés: jelzés a pedagógusoknak, fogódzó, külsőmegegerősítés, segítség a feltárt problémák megoldásában, szervezési javaslat, hasznos útmutatás, megerősítés abban, ami jó, rávezetés arra, hol szükséges a változtatás az eredményesség érdekében, reális önértékeléshez vezető út az óvodapedagógus számára, aki maga is képes a teljesítményét kontrollálni, sállandóan fejleszteni önellenőrzési képességét.

Az ellenőrzés módszerei, formái

- Az ellenőrzés módjának megválasztása mindig egyénenként differenciált. Attól függő, kinél, mikor, mit, miért ellenőrzünk.
- Az empirikus vizsgálatok: megfigyelések, elemzése, értékelések segítik az ellenőrzött és az ellenőrzőt az elért eredmények pontos megítélésében, gyermek-felnőtt vonatkozásban egyaránt.

- A kölcsönös nyitottság, empátia, tolerancia az értékelés tudomásulvételét, elfogadni tudását erősítik. Ez lesz alapja a munka minőségét javító, belülről motivált teljesítményigény kialakulásának.
- Célunk, hogy az ellenőrzés-értékelés vezessen el a tudatos önmegfigyelés, az önkontroll kialakulásához, az önértékelés igényéhez.

Az ellenőrzés, értékelés célja:

Az ellenőrzés és értékelés célja a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése.

Az ellenőrzés-értékelés kiterjed:

- a pedagógiai dokumentumokra (tervezések, a gyermek fejlesztési naplója),
- a pedagógiai gyakorlatra (a program megvalósítási minősége, témafeldolgozások),
- az elméleti felkészültségre (beszámolók, tesztek),
- a gyermekek fejlődésére (megfigyelések - az eredmények összehasonlítása a gyermek fejlődési naplójával),
- a nevelési stílusra, légkörre, attitűdre, nevelési eljárásokra, a szabályszerkezetre, amely segíti a gyerekeket abban, hogy valóra váltsák a bennünk rejlő lehetőségeket.

Az óvoda belső ellenőrzését, értékelését az óvoda irányításai- szervezeti felépítése szerint:

- óvodavezető,
- intézményvezető,
- szakmai munkaközösség vezetői végzik az éves pedagógiai munkaterv mellékleteként ellenőrzési terv alapján. Erről írásos feljegyzés készül.

Fenntartói, külső (szakértői) ellenőrzés szempontjai

Az ellenőrzés, értékelés kiterjed:

- nevelőmunka feltételeinek vizsgálatára,
- óvodai írásos dokumentációk, nyilvántartások vezetésére,
- a nevelő-fejlesztő munka eredményességére,
- az intézmény dolgozóinak munkavégzésére,
- vagyónvédelemre, törvényességi előírások betartására.

Az intézmény rendszeresen felméri a szükséges infrastruktúra meglétét és jelezzük a hiányokat az intézményvezetés és a fenntartó felé.

Az intézmény rendszeresen felméri a szükségleteket, hogy reális képpel rendelkezünk a nevelőoktató munka, humánerőforrás szükségletéről. A humánerőforrás szükségletben bekövetkező hiányt, a felmerült problémákat idejében jelezzük a fenntartó számára.

XIV. AZ ÓVODÁS GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK FIGYELEMMEL KÍSÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Az óvoda az óvodás gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodásgyermek fejlődéséről a szülőt tájékoztatni kell.

Ha a gyermeket nevelő óvodapedagógus a gyermek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségének elérése érdekében indokoltnak tartja, az óvoda vezetője tájékoztatja a szülőt az Nkt. 72. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt köteleességekről, továbbá a köteleességek nem megfelelő teljesítéséből eredő következményekről, valamint a Nkt. 72. § (4) bekezdésében foglalt jogokról.

Amennyiben a szülő az óvoda döntésében foglaltaknak önként nem tesz eleget, az óvoda vezetője az Nkt. 72§ (1) bek. a. pontjában, valamint a (4) bekezdésben foglaltak alapján a szülői egyet nem értést alátámasztó nyilatkozat megküldésével értesíti a gyermek lakóhelye szerinti illetékes kormányhivatalt. (20/2012(VIII.31.) EMMI rendelet VI fejezet)

Követelmények az óvodapedagógusok számára:

- A gyerekeket az óvodai nevelés 2-3-4 éves folyamatában egyénenként differenciált fejlesztéssel az iskolai tanulásra alkalmas önálló személyiséggé neveljük.
- Elvárásait az egyén képességeihez viszonyítva fogalmazzák meg és az elért eredményeket is ennek megfelelően várják el. Figyelve a gyerek fejlődési ütemét, ahhoz igazodva tervezzék feladatait és juttassák el a gyermekek önmagához képest magasabb fejlettségi szintre.

Az óvodapedagógus értékelései gyerekenként:

- a gyerekek fejlődésének követése egész évben folyamatosan,
- a megfigyelés területein, a gyerekek:
 - motoros,
 - szenzoros,
 - verbális,
 - szociális fejlődésében
- a tevékenységek különböző jellemzőiben:
 - beilleszkedésben,
 - kapcsolatteremtésben,
 - szabályokban-instrukciókban,
 - megismerési folyamatokban,
 - érzelmi állapotokban,
 - akarati jellemzőkben,
 - erkölcsi, etikai értékrendek kialakulásában,
 - viselkedésben, magatartásban tevékenységek képességfejlesztő, magatartásfor-
 - máló színvonalában, minőségében.

A diagnosztikai eljárások alapelvei

Az 5-6 életév tekinthető optimálisnak mind a komplex diagnosztikai eljárásokhoz, mind a fejlesztő jellegű foglalkozásokhoz, mivel a korábbi életszakaszokban tipikusnak mondható fejlődési egyenlőtlenségek erre az életkorra viszonylag kiegyensúlyozódnak. De természetesen az óvodába lépés jellemzői is fontosak a fejlesztőfolyamat érdekében.

A fejlesztő hatás mérését szolgáló eljárások

Az óvodapedagógusok által alkalmazott eljárások:

Fejlettség mérőlap kitöltése.

Személyiséglap vezetésével információszerzés az anamnesztikus adatokról. Az anya iskolai végzettsége és a szülők foglalkozása alapján szociális háttér kategóriáinak kialakítása.

A megtervezett foglalkozások hatásának utólagos ellenőrzése speciális feladatlapokon folyamatosan. Eszköz: Speciális feladatlapok gyűjteménye.

Pszichodiagnosztikai mérések speciális esetekben a Pedagógiai szakszolgálat keretében.

Binet Intelligencia teszt - az értelmi fogyatékosok kiszűrésére. (Pedagógiai Szakszolgálat)

Goodenough emberrajz - vizsgálat a finommozgások fejlettségének mérésére.

Oseretzky mozgástereszt - a mozgások összerendezettségének, különböző mozgások egyidejű végzésének mérése.

Videó felvételek a foglalkozásokról: elemzőmunka

XIV. 1. Pedagógiai diagnosztikai eszközök

A célok eléréséhez szükséges a fejlesztő folyamat ellenőrzése, az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig. Ez magában foglalja egyrészt a gyermek és környezetének, fejlődési jellemzőinek, másrészt az óvodapedagógus nevelői hatékonyságának tudatos nyomon követését. Ezt szolgálják programunkban a **kísérletileg kipróbált diagnosztikai eszközök. A pedagógiai programunk szakmai mellékletét képezik az összegyűjtött mérési, diagnosztikai, képesség és fejlettségmérő feladatlapok gyűjteménye.**

A megfigyelési szempontok abban segítik az óvodapedagógust, hogy az óvoda mindennapi életében a szabad és szervezett foglalkozások alkalmával felfigyeljen a gyermek jellegzetes viselkedésmódjaira.

A fejlettségmérő eszközök a gyermeki fejlődés folyamatának megragadását teszik lehetővé az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig. Mérések félévente.

Fő területei: mozgásfejlettség, testséma, a téri tájékozódás, térbeli mozgás fejlettsége, az értelmi fejlettség, a finommotoros koordináció fejlettsége, a nyelvi kifejezőképesség és a gyermek szociális fejlettsége, szociális érettsége. A jelzett pszichikus struktúrák a tanulási képesség meghatározói, illetőleg az iskolára való alkalmasság biztosítékai.

Az olyan szempontokat és feladatsorokat tartalmaz, amelyek idegéletani, fejlődés lélektani megalapozottságúak, de a gyermek mindennapi tevékenységében előfordulók, az óvodapedagógus által játékosan mérhetőek Rutinos teljesítésük csak óvodáskor végére várható el, illetőleg az iskolai érettség „alkalmasság csak a rendszeres, jó megoldások birtokában állapítható meg. Vezetése lehetőség szerint természetes helyzetben - a feladathelyzetben - alkalmazott megfigyelésen alapuljon, estenként játékos egyéni vizsgálaton.

Megfigyelési szempontok:

A csoporton belüli viselkedés megfigyeléséhez ad segítséget, így konkrét formában megfogalmazhatjuk a viselkedés általános szempontjait, illetve elemezhetjük a teljesítmény-hangsúlyos helyzetben mutatott magatartásformákat.

Viselkedésre általában jellemző:

- Állandó mozgás, nyugtalanság van körülötte.
- Nem tud nyugton maradni, állandóan fészkelődik, mocorog.
- Állandóan babrál, piszkál valamit.
- Nem hallja, ha szólítják, vagy legalábbis úgy tesz, mintha nem hallaná.
- Neve hallatán összerezzen.
- Szeszéyes, heves érzelmi kitörései vannak.
- Ha egyszer belelendült valamibe, nehezen szakítja félbe, nehezen vált tevékenységet.
- Nagyon lassú, tétova mozgású.
- Nagyon félénk, sírós.
- Egyéb egyéni viselkedési jellemzők.

Foglalkozások alatti viselkedése:

- Nem figyel, úgy tesz, mintha ott sem lenne.
- Elterelhető könnyen a figyelme.

- Nem követi a pedagógus utasításait.
- Úgy tűnik, mintha nem értené meg a feladatot, tanácstalan, nem tudja elkezdni a munkát.
- Kérdésre zavartan hallgat.
- Maszától ábrázolásnál, összegyűri a rajzlapot, vonalvezetése görcsös.
- Nem tud várni, igényeit késleltetni.

Alkalmazott módszerek:

- Folyamatos megfigyelés: az óvónők leggyakrabban alkalmazott módszere a gyermekek egyéni sajátosságainak, képességszintjeinek rögzítésére.
- Célzott megfigyelés: szokás-és /vagy képességszint óvodai szintű összehasonlításához, értékeléséhez.
- PREFER- Minimalizált iskolakészültségi vizsgálat: csak indokolt esetben, megbeszélések, értekezletek, szakmai napok. Tájékoztató vizsgálatok: szülők, iskolák visszajelzése.

XIV.2. Az óvodában használt és ajánlott mérési rendszerek

Óvodánkban digitális csoportnapló az OVPED napló működik, amelynek egyik célja a gyerekek fejlődési naplójának vezetése, az egyéni mérésének hatékonysága, elemzése, értékelése. A mérésekbe bevonjuk a szülőket is, (pl. az anamnézis,) továbbá évente kétszer képesség értékelést, pedagógiai értékelést, percentilis értékelést, és szociometriai méréseket is végzünk.

Az oviKréta bevezetésére 2024.szeptember 1-től kerül sor.

a.) Egyéni fejlettségmérő az OVPED naplóban

Az egyéni fejlettségmérő módszer kiterjed a következő területekre: mozgásfejlettség,

- a testséma fejlettségének mutatói,
- a téri tájékozódás és a térbeli mozgás fejlettsége,
- az értelmi fejlettség,
- az emberábrázolás,
- a nyelvi kifejezőképesség fejlettsége,
- a szocializáció fejlettsége, a szociális érettség.

Ez számunkra jól bevált mérési eszköz. Előnye, hogy a fejlesztés rögzítése biztosítja az objektivitást, összehasonlíthatóságot.

A fejlődés 3-4 éven át folyamatosan regisztrálható, így a fejlettség tartalmára, ütemére, tendenciáira is megbízható adatokat kapunk.

A fejlődési adatgyűjtés szinte az egész személyiségére vonatkozik.

Ideje: óvodába lépéstől folyamatosan félévente,

b.) DIFER = Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer

(Nagy József + Józsa, Vidákovich, Fazekasné)

Elődjé a Prefer (preventív fejlődésvizsgáló rendszer) , amely a „személyiség” alarendszerét véli bemérni.

A következő részképesség-területekre tér ki:

- 1.) írásmozgás-koordináció: írástanulás előfeltétele
- 2.) beszédhanghallás: olvasástanítás előfeltétele
- 3.) relációszókincs: eredményes szóbeli kommunikáció feltétele
- 4.) elemi számolás

- 5.) tapasztalati következtetés
- 6.) tapasztalati összefüggés-megértés
- 7.) szocialitás: az iskolakezdéshez szükséges szociális készségek és motívumok

c.) SINDELAR I.

A vizsgáló módszer nem elsősorban a mérést, hanem a megismerést szolgálja. Nem állapotot határoz meg, hanem a képességek minőségi elemzése által adja meg a megfelelő fejlesztési stratégiát.

A módszer elméleti hátterének "szerves része a kogníció három alap-pillére:

- a figyelem,
- az észlelés
- és az emlékezet

Az elméleti alapokhoz igazodnak a vizsgálóeljárás feladatai, melyek a kisebbeknél a következő részképességek szintjét mutatják meg:

- figyelem (tartósság)
- észlelés (vizuális, verbális-akusztikus, téri orientáció)
- intermodális integráció
- emlékezet (szeriális vizuális, szeriális verbális-akusztikus, intermodális szeriális)
- beszédmotorika
- vizuo-motoros koordináció

A nagyobbaknál már nincs külön feladat a tartós figyelem, a beszédmotorika és a vizuo-motoros koordináció megfigyeléséhez, viszont nagyobb hangsúlyt kap a magasabb rendű képességek (szerialitás, intermodalitás) megismerése. Már nem az emlékezeti próbák alapján kell ezek fejlettségét meghatározni, hanem célirányos feladatokkal.

A mérést az óvodánk tanúsítvánnyal rendelkező fejlesztőpedagógusa végzi.

d.) Rákóczi Zoltánné – Kissné Takács Erika: Játsszunk együtt!

Az óvodáskorú gyermekek megismerésének és fejlesztésének rendszere és eszköztára.

Kapott feladatlapok és munkalapok alkalmazásával a gyermek fejlesztendő részképesség-területeknek megfelelő fejlesztéseket végezzük:

- testi érettség, motoros képesség,
- értelmi képesség,
- érzelmi, akarat, szocializációs képesség,
- anyanyelvi képességek.

Ezeket a mérési módszereket az óvónők megfigyelési alapján azoknál a gyerekeknél végezzük, ahol

valamelyik részképesség terület gyengeségének gyanúja merül fel.

A méréses módszerek legfontosabb eszközei: személyiség tesztek, szociometria képesség tesztek.

A teljes körű eredménymérés célja, funkciója:

- A mérésben résztvevő gyermekről általános képet kapni.
- A reprezentatív eredménymérés.
- Bizonyos szabályok megtartása esetén viszonylag kevés számú gyermek alapján – az azonos életkorú gyermekekre vonatkozóan - érvényes következtetések levonása.

XIV.3. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése

A belső ellenőrzés, értékelés a vezető és az azzal megbízott nevelőtestület tagjainak feladata - munkaközösség vezetők, vezető helyettesek). Ez a munka két fontos tényezőre irányul: - A gyermek fejlődésének ellenőrzésére és értékelésére. Magának a Pedagógiai programnak a vizsgálata abból a szempontból, hogy beválik-e a nevelési gyakorlatban.

Az egyéni fejlődést tartalmazó dokumentum szempontjai:

1. Önálló fejlődés önkiszolgáló munka (öltözés, étkezés, testápolás) egyéni igények, jellemzők.
2. Játék a gyermek élményanyaga, a játék fejlődése, fajtái, sajátossága együttműködés a játékban a gyermek helye a játszócsoportban érzelmi megnyilvánulások.
3. Szociális magatartás beilleszkedés önállóság (bátorság, magabiztosság, szabályok betartása, stb.) kapcsolatteremtő képesség együttműködés a tevékenységekben (kitartás, fegyelmezettség, baráti kapcsolatok)
4. Kommunikációs képesség beszédhallás, beszédértés, hangok ejtése, szókincs, mondatszerkesztés folyamatos, összefüggő beszéd, önálló történet elmondása.
5. Kognitív képességvizuális észlelés, alaklátás és formaállandóság (alak, forma, méret, szín, rész egész viszony) téri tájékozódás (oldalasság, irányok, viszonyok) keresztcsaták fejlődése észlelt összefüggések vizuális megfogalmazása gondolkodási műveletek verbális, vizuális memória és a figyelem tartóssága, terjedelme
6. Motoros képesség nagy mozgások (tempója, ritmusa, iránya) finommotorika, szem-kéz, szem-láb koordináció kezesség, testséma fejlődése (testrészek ismerete, oldalasság, elülső és hátulsó rész, függőleges zóna testrészek mozgása).

A gyermekek megfigyelésének szempontjai alapján vezetett egyéni fejlődési dokumentum ellenőrzése folyamatosan történik. Év közepén az iskolába készülő gyermekek fejlődési eredményeiről írásos értékelést ad az óvónő a sikerkritériumok figyelembe vételével. A csoportok év végi értékelései segítik, határozzák meg a következő nevelési év kiemelt feladatait.

A mérési metodika a gyermek életkorának megfelelő legyen és más mérési módszerekkel együtt kell alkalmazni.

Ügyelni kell:

- arra, hogy pontosan tudjuk mit, miért akarunk mérni,
- a mérési eszközt vagy eszközöket a céloknak kell alárendelni.

Az óvodában a megfigyelés és a vizsgálat módszere az, mely különösen jól használható és különösen jelentős az óvodapedagógiában.

A cél az, hogy a nevelőmunka gyakorlata számára hasznosítható és általánosítható hasznos tényeket, következtetéseket, törvényszerűségeket tárjon fel.

Az óvodában a humanisztikus módszer a leghatékonyabban alkalmazható módszerek: a közvetlen megfigyelés, a beszélgetés módszerei.

Az elemzéskor a megfigyelés tárgyának tekintjük:

- a gyermek és felnőttek kommunikációs megnyilatkozásait,

- a szituációt (játék, tanulás, munkajellegű tevékenység) amelyben ezek a megnyilvánulások létrejönnek.

A pedagógus megfigyelési tárgyai lehetnek:

- az óvónő eljárásai, módszere, eszközei, a gyermekkel való érzelmi kapcsolata, kommunikációs mintája,
- a gyermek tevékenységei elsősorban a játékban, viselkedésük egymáshoz, a felnőtthöz, a környezettel való kapcsolatuk, a teljesítményük.

A pedagógiai információkra vonatkozhatnak az

- előzményekre,
- az adott folyamatokra,
- az eredményekre.

A közös elvek alapján az óvónők gyermek csoportonként különböző szisztémák rendszerek szerint rögzítetik pedagógiai információikat.

XIV.4. A pedagógiai program értékelése

Cél: Annak a megállapítása, hogy a PP beválik-e a gyakorlatban. A PP-ot célszerű elemezni, értékelni:

- Bevezetés közben az első szakaszban, az első nevelési év folyamatában számba venni a tapasztalatokat.
- A bevezetés után 3-4 évenként az eredményesség megítélése érdekében, a 3. nevelési év folyamata végén az iskolába lépő gyermekek vizsgálatával.

A PP-ban az alábbi területeket célszerű megvizsgálni:

- a gyermekek tevékenységei hogyan szolgálják a fejlesztési célokat (visszacsatolás),
- az óvodapedagógus feladatai hogyan segítik a gyermeki tevékenységek megvalósulását,
- a nevelés, a fejlesztés különböző területei között megfelelő-e az összhang.

A gyermek élettere, annak szervezettsége és a pszichés klíma, hogyan segíti a nevelés megvalósulását.

A HPP hatásának vizsgálata: a gyermek nevelésében az előre elképzelt fejlesztő hatások megjelenése a gyermek viselkedésében, létrejön-e a kedvező változás.

A 3. év végén a vizsgálati folyamat célja: milyen eredményt hozott a HNP, mit adott a pedagógiai gyakorlat számára?

A megfigyelések és mérések során a következő kérdésekre keressük a választ:

- a gyermekek fejlettségi mutatóiban milyen eredményeket hozott a szocializáció a megismerésben, a kommunikációban, az eredmények mennyire épülnek a gyermek játéktevékenységére, mennyire biztosítja a tapasztalatszerzés játékos lehetőségeit és mennyire alapoz az életkori sajátosságok egyéni változásaira,
- a nevelőtestület munkakedvét, munkakultúráját mennyire fokozta, serkentette,
- az óvodapedagógus alkotó fantáziáját, az innovációs folyamatok kibontakozását motiválta-e a program,
- mit mutatnak a szülők visszajelzései?

A PP bevezető szakaszában a dokumentumelemzés, a bevezetést követő folyamatban a mérések és a humanisztikus módszerek alkalmazása a célravezető.

Bármely vizsgálat csak akkor éri el célját, ha a tapasztalatokat követi az eredményeket és hiányosságokat feltáró objektív elemzés, értékelés, a pedagógiai részfeladatok meghatározása, a program vizsgálati munkálatainak elindítása.

XV. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A helyi nevelési program érvényességi ideje:

A nevelőtestület határozata alapján érvényes: határozatlan ideig

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- hálózatbővítés, leépítés,
- a szervezet átalakítása,
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,
- ha a Kormány és egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

Írásbeli előterjesztés a többcélú intézmény, ill. óvoda nevelőtestületének.

Részletes szóbeli előterjesztés az intézmény igazgatótanácsának és fenntartójának.

Legitimációs záradék:

Elfogadta:

Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola óvodai Intézményegységének Nevelőtestülete
dátum: 2024.

Egyetértését nyilvánította:

Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola óvodai Szülői Munkaközössége
dátum: 2024.

Elfogadta:

Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Igazgatótanácsa
dátum: 2024.

Jóváhagyta:

Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Presbitériuma
dátum: 2024.

Hatályba léptető záradék

A Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Presbitériuma a nyíregyházi Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai programjának, a „**Kormány2/10/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben, a Nemzeti Alaptantervben /110/2012. (VI.4.) Korm. rendelet, a 2011. évi CXC. köznevelési törvényben** leírt, jogszabálynak megfelelő módosítását **határozatával jóváhagyta.**

A módosított program hatályba lépése: 2024.

Nyíregyháza, 2024.

Dr. Kovács László Attila
igazgatólelkész

Veczánné Repka Jolán
egyházközségi felügyelő